

孔子曰：有教无类

ขงจื้อกล่าวว่า
ชาติกำเนิดปัญหาไร้ต่างกัณ
การดีเกษาช่วยศรรดีเสมอได้

รายงานการวิจัย เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยใหม่ประเทศไทย ระดับมัธยมศึกษา

รายงานการวิจัย
เพื่อพัฒนาระบบ
การจัดการเรียนการสอน
ภาษาไทยใหม่ประเทศไทย
ระดับมัธยมศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
๙๙/๒๐ ถนนสุขโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๓๑๒๓ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙
Website: <http://www.onec.go.th>

สิ่งพิมพ์ ลกศ. ันดับที่ 47/2559
ISBN 978-616-270-101-6 (๒๕)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานการวิจัย
เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนไม่ประจำเขตไทย
ระดับมัธยมศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ภาษาจีน เป็นภาษาที่สำคัญมากภาษาหนึ่ง และมีแนวโน้มที่จะสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคต เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 5,000 ปี มีการสั่งสมองค์ความรู้ด้านต่างๆ และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจนถึงปัจจุบัน สาธารณรัฐประชาชนจีนยังเป็นประเทศมหาอำนาจที่ทรงอิทธิพลทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก เป็นประเทศที่มีความเติบโตทางด้านเศรษฐกิจสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก และประชากรชาวจีนยังมากเป็นอันดับ 1 ของโลก ดังนั้น หากคนไทยมีความรู้ภาษาจีนจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารค้นคว้า และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ สามารถสร้างความร่วมมือด้านธุรกิจการค้าการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยได้เปรียบในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้

ประเทศไทยมีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนมานานหลายทศวรรษ และในทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการจัดการเรียนการสอนในทุกกระดับ/ประเภทการศึกษา แต่เนื่องจากยังไม่มีกรอบนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างเป็นระบบ สอดรับไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบกับยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการทำให้ไม่สามารถพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนได้ตามความต้องการของสังคม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการศึกษาของประเทศ เห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงมอบหมายให้ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย โดยศึกษาครอบคลุมในทุกกระดับ/ประเภทการศึกษาอย่างเป็นองค์รวม เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย และรายงานการวิจัยชุดนี้ได้มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ และเพื่อให้รายงานการวิจัยชุดนี้เกิดประโยชน์สูงสุด สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงจัดพิมพ์ชุดรายงานวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยรายงาน 7 เล่ม เพื่อเผยแพร่สู่หน่วยงาน องค์กร นักวิชาการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยต่อไป ได้แก่

- 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย
ระดับประถมศึกษา
- 2) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย
ระดับมัธยมศึกษา
- 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย
ระดับอาชีวศึกษา
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย
ระดับอุดมศึกษา
- 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย
การศึกษานอกระบบ
- 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน กรณีศึกษามหาวิทยาลัย
ปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ในการสอนภาษาจีนให้แก่ชาวต่างชาติ
- 7) รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย
สังเคราะห์ภาพรวม

(ดร.กมล รอดคล้าย)

เลขาธิการสภาการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

1. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่มอบหมายให้ศูนย์เงินศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้วิจัยโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

2. ศูนย์เงินศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความไว้วางใจมอบหมายข้าพเจ้าให้เป็นผู้วิจัยในเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับมัธยมศึกษา โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรศักดิ์ มหัทธโนบล ผู้อำนวยการศูนย์เงินศึกษา รวมถึงกรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์เงินศึกษาทุกท่าน

3. สถาบันการแปลและส่งเสริมภาษาจีน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ที่อนุเคราะห์ข้อมูลรายชื่อโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณอุทัยวรรณ เฉลิมชัย จากสถาบันการแปลและส่งเสริมภาษาจีน

4. สถานศึกษาที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 333 แห่ง (ดูรายชื่อได้จากภาคผนวก)

5. สถานศึกษาและอาจารย์ที่กรุณาให้ข้อมูลเพิ่มเติม ในการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ทั้งสิ้น 20 แห่ง/คน (ดูรายชื่อได้จากภาคผนวก)

6. ดร.สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ลิ้มปยุสรณ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ตั้งยีนยง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้เกียรติมาร่วมงานสัมมนาและให้ข้อเสนอแนะต่องานวิจัย ตลอดจนนักวิชาการ ครู คณาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมการประชุมสัมมนาวิชาการ เรื่อง “การพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย” เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 7 เมษายน 2559 ระหว่างเวลา 08.00 - 16.00 น. ณ ห้องประชุมจุมภฏ - พันธุ์ทิพย์ ชั้น 4 อาคารประชาธิปไตย - ราไพบรณีย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งให้ข้อเสนอแนะที่หลากหลายจนทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. คณาจารย์ทุกท่านในโครงการวิจัย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยไม่มากนักน้อย หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยต้องขออภัยและ
น้อมรับไว้ ณ ที่นี้

ภูวกร ฉัตรบำรุงสุข
นักวิจัยประจำโครงการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษามอบหมายให้ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นดำเนินการวิจัย งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร สื่อการสอน ผู้สอน ผู้เรียน และความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นรวมถึง ปัญหาในด้านต่างๆ และความเชื่อมโยงระหว่างช่วงชั้นการศึกษา เพื่อเสนอข้อเสนอนโยบายในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือสถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาทั้งสิ้น 333 แห่ง จากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนจีนโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ ความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนระดับมัศึกษามีการเปิดสอนภาษาจีนกันอย่างแพร่หลาย และมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว แม้สถานศึกษาจะมีระบบการดำเนินงานด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง โดยในแต่ละด้านอาจมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไปตามประเภทของสถานศึกษา แต่จากปัญหาที่สถานศึกษาต่างๆ สะท้อนมานั้น พบว่า การดำเนินงานในแต่ละด้านยังคงมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนภาษาจีน เช่น ปัญหาผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีน ปัญหาในการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ปัญหาความไม่ต่อเนื่องของการเปิดสอนภาษาจีนในแต่ละช่วงชั้นการศึกษา ปัญหาเรื่องสื่อการสอนที่ขาดแคลน และไม่ทันสมัย ปัญหาเรื่องจำนวนและคุณภาพของครูอาสาสมัครชาวจีน ปัญหาเรื่องทัศนคติต่อการเรียนภาษาจีนและพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนของนักเรียน ตลอดจนปัญหาการขาดความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัศึกษานั้นยังขาดประสิทธิภาพ แต่โดยภาพรวมแล้วสามารถสรุปได้ว่าระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัศึกษามีปัญหาในเชิงคุณภาพมากกว่าในเชิงปริมาณ ส่วนด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือด้านผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนภาษาจีน ดังนั้น ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนนั้นจึงควรมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหาในเชิงคุณภาพและให้ความสำคัญกับผู้สอนและผู้เรียนมากขึ้น นอกจากนี้ ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ไขปัญหา โดยบูรณาการแนวทางการแก้ไขปัญหาเข้าด้วยกันทุกด้าน และจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง และจริงจังเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาทั้งระบบให้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย ประกอบด้วยการบริหารจัดการ หลักสูตร สื่อการสอน ผู้สอน ผู้เรียน และความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น รวมถึงปัญหาในด้านต่างๆ และความเชื่อมโยงระหว่างช่วงชั้นการศึกษาเพื่อจัดทำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือสถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาทั้งสิ้น 333 แห่ง จากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ประกอบด้วยโรงเรียนรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนจีน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยมี ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาที่พัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามวงจร PDCA อย่างครบถ้วนทุกด้าน มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) หรือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เป็นหลักมีการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนด้วยวิธีการต่างๆ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน โดยมีครูสอนภาษาจีนเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม แต่สถานศึกษาอีกจำนวนหนึ่งยังคงมีปัญหาในระบบการบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีนเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพและความต่อเนื่อง แม้กระทรวงศึกษาธิการจะมีนโยบายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่ได้นำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างทั่วถึง

1.2 ด้านหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 85 ของสถานศึกษามีการเปิดสอนภาษาจีนโรงเรียนรัฐเน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐาน โดยจัดเป็นวิชาเลือก จำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ โรงเรียนเอกชนเน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐาน โดยจัดเป็นวิชาบังคับ จำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ ส่วนโรงเรียนจีนเน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐานควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา โดยจัดเป็นวิชาบังคับ จำนวน

3-10 คาบ/สัปดาห์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน ร้อยละ 68 ของสถานศึกษามีการเปิดสอนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนรัฐและเอกชน วิชาที่เรียนหลากหลายแต่เน้นภาษาจีนพื้นฐานควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา จำนวน 5-10 คาบ/สัปดาห์ สำหรับแผนการเรียนอื่นๆ เปิดสอนภาษาจีนน้อยลงส่วนมากเป็นโรงเรียนรัฐที่เปิดสอน ซึ่งเน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐาน โดยจัดเป็นวิชาเลือก จำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ ทั้งนี้ สถานศึกษาจะมีการจัดกิจกรรมด้านภาษาจีนที่หลากหลาย เพื่อเสริมหลักสูตรให้นักเรียนทุกช่วงชั้น อย่างไรก็ตาม จากจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนที่ลดน้อยลงตามช่วงชั้นที่สูงขึ้น แสดงให้เห็นถึงปัญหาการขาดความต่อเนื่องในการเรียนภาษาจีนระหว่างช่วงชั้น สำหรับมาตรฐานตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางฯ ส่วนใหญ่จะเห็นว่ายากเกินไป และแม้จะมีหลักสูตรแบบต่อเนื่อง 3 ปี 6 ปี และ 12 ปี แต่ไม่ใช่ทุกโรงเรียนที่จะสามารถเปิดสอนภาษาจีนได้ทุกช่วงชั้น และทุกระดับชั้น ดังนั้น จึงใช้อย่างยิ่งได้ยากและไม่สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนจริง

1.3 ด้านสื่อการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (แผนการเรียนอื่น) โรงเรียนรัฐ และโรงเรียนเอกชนนิยมใช้แบบเรียน “สัมผัสภาษาจีน” เป็นหลัก ส่วนโรงเรียนจีนมีการเลือกใช้แบบเรียนที่แตกต่างกัน สำหรับแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนส่วนใหญ่จะเลือกใช้แบบเรียนหลายเล่มควบคู่กัน เนื่องจากมีรายวิชา และจำนวนคาบเรียนค่อนข้างมาก ในส่วนของสื่อการสอนอื่นๆ สถานศึกษาส่วนมากมีความพร้อมในด้านสื่อการเรียนการสอนเสริม และมีหนังสือเสริมความรู้ในห้องสมุดแต่จากการสำรวจปัญหาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การสอนอิเล็กทรอนิกส์ และห้องปฏิบัติการสอนภาษาจีนมากที่สุด เนื่องจากไม่มีงบประมาณจัดซื้อ โดยเฉพาะโรงเรียนรัฐ และโรงเรียนจีน และปัญหาเรื่องสื่อการสอนที่มีอยู่ไม่ทันสมัย และไม่ตอบโจทย์ผู้เรียนเท่าที่ควร

1.4 ด้านผู้สอนสถานศึกษาที่มีเปิดสอนภาษาจีนส่วนมากมีทั้งครูชาวไทยและครูชาวจีน ในจำนวนนี้ครูชาวไทยส่วนใหญ่เป็นครูประจำ ครูชาวจีนส่วนใหญ่เป็นครูอาสาสมัครและสัดส่วนของครูชาวไทยจะน้อยกว่าครูชาวจีน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความขาดแคลนครูชาวไทย และมีการพึ่งพาครูชาวจีนมากกว่า นอกจากนี้ ในโรงเรียนรัฐ และเอกชน 1 แห่ง จะมีครูสอนภาษาจีนประมาณ 1-3 คน ส่วนโรงเรียนจีนส่วนมากจะมีครูสอนมากกว่า 10 คน และภาระงานสอนของครูในแต่ละโรงเรียนจะแตกต่างกันไปตามจำนวนครูที่มี แต่ส่วนมากไม่เกิน 18 คาบต่อสัปดาห์ แสดงว่ามีครูสอนภาษาจีนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ในส่วนของคุณภาพผู้สอนครูชาวไทย และชาวจีน ในสถานศึกษาส่วนมากจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาจีน แต่จากการสำรวจปัญหาพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือปัญหาเรื่องคุณภาพของครูอาสาสมัครชาวจีนทั้งทางด้านการสอน และคุณวุฒิรวมถึงการเปลี่ยนครูอาสาสมัครบ่อย ซึ่งส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาจีนขาดความต่อเนื่องและไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะในโรงเรียนรัฐ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในส่วนของครูชาวไทยที่มีภาระงานอื่นในโรงเรียนค่อนข้างมากจนไม่มีเวลาในการพัฒนาด้านการสอน

1.5 ด้านผู้เรียน ในโรงเรียนรัฐภาษาจีนจัดเป็นวิชาเลือกในทุกช่วงชั้น แต่มีนักเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งในระดับชั้นที่เลือกเรียนภาษาจีน โดยมีขนาดชั้นเรียน 30-40 ต่อห้อง ส่วนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนส่วนมากจะมี 1 ห้อง และทุกระดับชั้นจะจัดให้เริ่มต้นเรียนใหม่ เนื่องจากนักเรียนมีพื้นฐานภาษาจีนไม่เท่ากัน ในโรงเรียนเอกชนภาษาจีนจัดเป็นวิชาบังคับในทุกช่วงชั้น โดยมีขนาดชั้นเรียน 20-30 คน ต่อห้อง ส่วนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนส่วนมากมี 1 ห้อง แม้นักเรียนในแต่ละช่วงชั้นจะมีพื้นฐานต่างกันแต่ส่วนมากจัดให้เรียนต่อเนื่องจากช่วงชั้นก่อนหน้า ส่วนโรงเรียนจีนได้จัดภาษาจีนเป็นวิชาบังคับในทุกช่วงชั้น โดยมีขนาดชั้นเรียน 20-30 คน ต่อห้อง ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 30-40 คน ต่อห้อง ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกแผนการเรียน ส่วนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนส่วนมากมี 1 ห้อง แม้นักเรียนในแต่ละช่วงชั้นจะมีพื้นฐานต่างกัน แต่ส่วนมากจัดให้เรียนต่อเนื่องจากช่วงชั้นก่อนหน้า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือปัญหาเรื่องทัศนคติต่อภาษาจีนและพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน และปัญหาระดับความรู้และพื้นฐานของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอน

1.6 ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น สถานศึกษาส่วนมากมีความร่วมมือกับโรงเรียนในประเภทและระดับเดียวกัน โดยโรงเรียนรัฐมีความร่วมมือกับโรงเรียนศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนค่อนข้างมาก โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนร่วมมือกับโรงเรียนในเครือเดียวกันค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่เป็นความร่วมมือด้านสื่อการสอนผู้สอนและหลักสูตร หากเป็นหน่วยงานของจีน โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนมีความร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ หรือฮั่นป๋ัน (The Office of Chinese Language Council International: Hanban) ห้องเรียนและสถาบันขงจื่อมากที่สุด และได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการสอน ผู้สอน และทุนการศึกษาค่อนข้างมาก ส่วนโรงเรียนจีนได้รับการสนับสนุนในทุกๆ ด้านจากหน่วยงานของจีน แต่จากการสำรวจปัญหา พบว่า ยังมีสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกล และไม่ใช้สถานศึกษาชั้นนำอีกจำนวนหนึ่งที่ยังขาดความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และสถานศึกษาที่มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นอยู่แล้ว ส่วนมากเห็นว่ายังไม่ได้รับความร่วมมือมากเท่าที่ควรยังขาดความต่อเนื่อง ขาดหน่วยงานที่ช่วยประสานงานและความร่วมมือยังไม่หลากหลาย โดยเฉพาะความร่วมมือด้านผู้เรียน

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

2.1 ด้านการบริหารจัดการควรมีการติดตามผลจากการดำเนินนโยบายต่างๆ ทบทวนนโยบายและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงอยู่เสมอ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาในด้านการบริหารจัดการ และให้ความสำคัญด้านการเรียนการสอนภาษาจีนให้มากขึ้น นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐควรจัดทำแนวทางปฏิบัติในการบริหาร

จัดการการเรียนการสอนภาษาจีน ในสถานศึกษาให้ละเอียดและชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาต่างๆ ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติที่เหมือนกันและอาจให้สถานศึกษาที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดีโดยเฉพาะ โรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นต้นแบบ และแนะนำแนวทางให้กับสถานศึกษา ในเครือข่าย หรือสถานศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง

2.2 ด้านหลักสูตร หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้โรงเรียนที่มีความพร้อมเปิดสอน ภาษาจีนในทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการเรียนภาษาจีน และควรปรับปรุงหลักสูตร ให้มีสาระการเรียนรู้และมาตรฐานตัวชี้วัดที่สามารถยืดหยุ่นได้อยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้ สถานศึกษาสามารถปรับลดและเพิ่มได้ตามสภาพความเป็นจริง พร้อมทั้งจัดทำตัวอย่างแผนการสอน คู่มือครู และแบบเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตร และควรพิจารณาจัดทำหลักสูตรเฉพาะของแผน การเรียนศิลปภาษาจีน โดยกำหนดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาของ การสอบเข้ามหาวิทยาลัย และต่อเนื่องกับการเรียนในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐ ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญมาอบรมวิธีการปรับใช้หลักสูตรให้แก่ครูใหม่หรือสถานศึกษาที่เพิ่งเริ่มเปิดสอน ภาษาจีนด้วย

2.3 ด้านสื่อการสอน หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการสร้างห้องปฏิบัติการ ทางภาษาจีนที่มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พื้นฐานให้แก่สถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีน เพื่อให้สามารถ พัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนได้อย่างเท่าเทียม และมีคุณภาพมากขึ้น ในขณะเดียวกัน ควรร่วมมือ กับหน่วยงานด้านการศึกษาของประเทศจีน เพื่อผลิตสื่อการสอนภาษาจีนที่ทันสมัยมีความหลากหลาย น่าสนใจ สอดแทรกวัฒนธรรมจีนและเข้ากับบริบทของผู้เรียนชาวไทย โดยควรจะเป็นสื่อการสอนที่ ประกอบแบบเรียนซึ่งสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางฯ

2.4 ด้านผู้สอน หน่วยงานภาครัฐต้องเร่งผลิตครูชาวไทยโดยสร้างแรงจูงใจในการมาเป็นครู สอนภาษาจีนในโรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียนควรมีครูชาวไทยประจำอยู่อย่างน้อย 1-2 คน หรือ มีสัดส่วนมากกว่าครูอาสาสมัคร เพื่อลดภาระงานของครูชาวไทย ในขณะเดียวกัน ควรลดการพึ่งพา ครูอาสาสมัครและต่อรองกับหน่วยงานฝ่ายจีนให้ครูอาสาสมัครอยู่ปฏิบัติงานสอนอย่างน้อย 2 ปี เพื่อ ลดปัญหาการขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ ควรต้องมีการตรวจสอบคุณสมบัติ ของครูอาสาสมัครอย่างเข้มงวดโดยหน่วยงานภาครัฐ และสถานศึกษาที่ประสงค์จะรับครูอาสาสมัคร จะต้องร่วมมือกัน และมีมาตรการที่ชัดเจน และควรร่วมมือกับหน่วยงานของจีนเพื่อจัดอบรมความรู้ และเทคนิคการสอนให้แก่ครูชาวไทยและชาวจีนอย่างสม่ำเสมอโดยให้ทุนสนับสนุนไปอบรมระยะสั้น หรือไปศึกษาต่อที่ประเทศจีน เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตัวเองในเชิงวิชาการอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านผู้เรียน ครูผู้สอนเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างทัศนคติและแรงจูงใจที่ดีต่อการเรียน ภาษาจีน และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของภาษาจีนแก่นักเรียน โดยหน่วยงานภาครัฐ ให้การสนับสนุนด้วยการปรับปรุงสื่อและอุปกรณ์การสอนให้ทันสมัยน่าสนใจ สร้างแหล่งเรียนรู้ภาษาจีน

ที่ให้นักเรียนได้มาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ หรือจัดมหกรรม หรือการแข่งขันทางด้านภาษาจีนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในสังคม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรู้สึกว่าภาษาจีนสำคัญและอยากเรียนรู้ นอกจากนี้ควรให้นักเรียนได้เลือกภาษาจีนตามความสนใจและความถนัดที่แท้จริง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนที่ดีและควรจะมีการสอบวัดระดับภาษาจีนของผู้เรียนแล้วแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มตามระดับความรู้ โดยไม่ต้องจำกัดว่าจะต้องเรียนในชั้นเรียนปกติ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสำรวจโรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น แต่ในระยะยาวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยเองควรจะสร้างความร่วมมือระหว่างกันอย่างเข้มแข็ง ซึ่งโรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ ถือว่ามีบทบาทอย่างมากเนื่องจากกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ดังนั้น โรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ ควรจะขยายความร่วมมือไปยังโรงเรียนต่างๆ ให้มากขึ้น อีกทั้งต้องสร้างความเข้มแข็งภายในเครือข่าย โดยเพิ่มความร่วมมือให้มีความหลากหลายและต่อเนื่อง และอาจขยายความร่วมมือไปยังโรงเรียนต่างสังกัด เพื่อให้เกิดความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทรัพยากรด้านภาษาจีนระหว่างกัน ส่วนความร่วมมือกับหน่วยงานของจีน กระทรวงศึกษาธิการควรมีบทบาทที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือกับโรงเรียนต่างๆ อย่างต่อเนื่องทั่วถึงและส่งเสริมความร่วมมือในทุกๆ ด้าน โดยเน้นในด้านที่ยังขาดการสนับสนุน

โดยสรุปแล้วระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาชั้นมีปัญหาในเชิงคุณภาพมากกว่าในเชิงปริมาณ ส่วนด้านที่มีปัญหามากที่สุดก็คือด้านผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนภาษาจีน ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนจึงควรมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหาในเชิงคุณภาพ และให้ความสำคัญกับผู้สอนและผู้เรียนมากขึ้น นอกจากนี้ ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ไขปัญหา โดยบูรณาการแนวทางการแก้ไขปัญหาเข้าด้วยกันทุกด้าน และจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาทั้งระบบให้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	I
กิตติกรรมประกาศ	III
บทคัดย่อ	V
บทสรุปผู้บริหาร	VI
สารบัญ	XI
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 วิธีการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 ความเป็นมาของการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	9
2.1 ยุคเริ่มต้น	10
2.2 ยุควิกฤติ	11
2.3 ยุครุ่งเรือง	12
บทที่ 3 นโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	17
3.1 บทบาทและความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	17
3.2 สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	19
3.3 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	22
3.4 แนวทางการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	29
บทที่ 4 การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	33
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่สำรวจ	33
4.2 การบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	36
4.3 หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	42
4.4 สื่อการสอนในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	59
4.5 ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.6 ผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	73
4.7 ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	81
4.8 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	85
บทที่ 5 บทสรุปการวิจัยและข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	119
5.1 ด้านการบริหารจัดการ	119
5.2 ด้านหลักสูตร	120
5.3 ด้านสื่อการสอน	122
5.4 ด้านผู้สอน	123
5.5 ด้านผู้เรียน	124
5.6 ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	125
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	131
ภาคผนวก 1 รายชื่อโรงเรียนรัฐที่ตอบแบบสอบถาม	132
ภาคผนวก 2 รายชื่อโรงเรียนเอกชนที่ตอบแบบสอบถาม	146
ภาคผนวก 3 รายชื่อโรงเรียนจีนที่ตอบแบบสอบถาม	150
ภาคผนวก 4 รายชื่อโรงเรียนที่ให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์	152
ภาคผนวก 5 แบบสอบถาม	154
เกี่ยวกับผู้วิจัย	168
คณะผู้ดำเนินการ	170

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถาม	34
ตาราง 2 แสดงจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในช่วงเวลาต่างๆ	35
ตาราง 3 แสดงจำนวนและคำร้อยละของสภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนด้านต่างๆ	37
ตาราง 4 แสดงคำร้อยละของลักษณะการเปิดสอนภาษาจีนในระดับม.ต้น	43
ตาราง 5 แสดงคำร้อยละของหมวดหมู่วิชาภาษาจีนในระดับม.ต้น	43
ตาราง 6 แสดงคำร้อยละของรายวิชาภาษาจีนที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับม.ต้น	44
ตาราง 7 แสดงคำร้อยละของจำนวนคาบเรียนต่อสัปดาห์ในระดับม.ต้น	45
ตาราง 8 แสดงคำร้อยละของกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนในระดับม.ต้น	46
ตาราง 9 แสดงคำร้อยละของลักษณะการเปิดสอนภาษาจีนในระดับม.ปลาย (ศิลป์ภาษาจีน)	47
ตาราง 10 แสดงคำร้อยละของรายวิชาภาษาจีนที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับม.ปลาย (ศิลป์ภาษาจีน)	48
ตาราง 11 แสดงคำร้อยละของจำนวนคาบเรียนต่อสัปดาห์ในระดับม.ปลาย (ศิลป์ภาษาจีน)	49
ตาราง 12 แสดงคำร้อยละของกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนในระดับม.ปลาย (ศิลป์ภาษาจีน)	50
ตาราง 13 แสดงคำร้อยละของลักษณะการเปิดสอนภาษาจีนในระดับม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)	52
ตาราง 14 แสดงคำร้อยละของหมวดหมู่วิชาภาษาจีนในระดับม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)	52
ตาราง 15 แสดงคำร้อยละของรายวิชาภาษาจีนที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)	53
ตาราง 16 แสดงคำร้อยละของจำนวนคาบเรียนต่อสัปดาห์ในระดับม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)	54
ตาราง 17 แสดงคำร้อยละของกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนในระดับม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)	55
ตาราง 18 แสดงจำนวนและคำร้อยละของการใช้มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ด้านต่างๆ	56
ตาราง 19 แสดงคำร้อยละของแบบเรียนที่ใช้ในระดับชั้นต่างๆ	60
ตาราง 20 แสดงคำร้อยละของสื่อการเรียนการสอนเสริมที่ใช้	62
ตาราง 21 แสดงคำร้อยละของกลุ่มโรงเรียนที่จำแนกตามประเภทของครู	64
ตาราง 22 แสดงคำร้อยละของสัดส่วนระหว่างครูไทยกับครูจีนในโรงเรียนที่มีทั้งครูไทยและครูจีน	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตาราง 23 แสดงค่าร้อยละของจำนวนครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	67
ตาราง 24 แสดงจำนวนภาระงานสอนและสัดส่วนของภาระงานสอนจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน	69
ตาราง 25 แสดงค่าร้อยละของคุณสมบัติของครูสอนภาษาจีนประเภทต่างๆ	71
ตาราง 26 แสดงค่าร้อยละของพื้นฐานภาษาจีนและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียนม.ต้น	74
ตาราง 27 แสดงค่าร้อยละของพื้นฐานภาษาจีนและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียนม.ปลาย (ศิลป์จีน)	77
ตาราง 28 แสดงค่าร้อยละของพื้นฐานภาษาจีนและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียนม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)	79
ตาราง 29 แสดงค่าร้อยละของความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	81
ตาราง 30 แสดงระดับปัญหาโดยรวมของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนด้านต่างๆ	86
ตาราง 31 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านการบริหารจัดการ	87
ตาราง 32 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านหลักสูตร	88
ตาราง 33 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านสื่อการสอน	89
ตาราง 34 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านผู้สอน	90
ตาราง 35 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านผู้เรียน	91
ตาราง 36 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	92
ตาราง 37 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ	93
ตาราง 38 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร	97
ตาราง 39 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสื่อการสอน	102
ตาราง 40 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้สอน	105
ตาราง 41 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้เรียน	110
ตาราง 42 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	114

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของทฤษฎี

นับตั้งแต่การก้าวเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ 21 สาธารณรัฐประชาชนจีน (ประเทศจีน) มีการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมืองการทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้ประเทศจีนมีความเจริญก้าวหน้าและสามารถก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจของโลกได้ในเวลาอันรวดเร็ว ในฐานะของการเป็นประเทศมหาอำนาจของโลก ประเทศจีนมีบทบาทและอิทธิพลอย่างมากต่อการส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจและการค้าการลงทุน ประกอบกับจำนวนประชากรและจำนวนผู้บริโภคที่มากเป็นอันดับ 1 ของโลก (จำนวน 1,367 ล้านคน ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557¹) ทำให้ประเทศจีนกลายเป็นตลาดที่ใหญ่และมีอำนาจการซื้อสูงที่ทั่วโลกจับจ้อง ปัจจุบันประเทศจีนมีการค้าการลงทุนและความร่วมมือในด้านต่างๆ จำนวนมากกับนานาประเทศทั่วโลก การติดต่อสื่อสารและไปมาหาสู่ระหว่างกันจึงมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น สิ่งสำคัญที่จะเข้ามามีบทบาทอย่างมากก็คือภาษาจีน ซึ่งขณะนี้ทั่วโลกให้ความสำคัญและส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ เนื่องจากการเรียนรู้ภาษาจีนนอกจากจะช่วยให้เราสามารถติดต่อสื่อสารกับชาวจีนได้โดยตรงแล้ว ยังช่วยให้เรามีความเข้าใจชาวจีนและวัฒนธรรมความเป็นจีนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะยังเป็นประโยชน์ต่อการค้าการลงทุนและความร่วมมือระหว่างกัน ดังนั้น ภาษาจีนจึงเป็นภาษาที่มีความสำคัญยิ่งในโลกปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคต

¹ ข้อมูลจาก <http://baike.baidu.com/view/244361.htm> เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2558

สำหรับในประเทศไทย ตั้งแต่ที่ประเทศไทยกับประเทศจีนสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา ทั้งสองประเทศก็มีความสัมพันธ์อันดีมาโดยตลอด ทั้งนี้ เนื่องจากพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ทรงให้ความสำคัญต่อการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ และมีการเสด็จเยือนประเทศจีนบ่อยครั้ง ประกอบกับการเดินทางเยือนของผู้ในระดับสูงระหว่างสองประเทศ ซึ่งเป็นผลให้เกิดความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนในหลายระดับและหลายมิติอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา และเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวที่เห็นได้ชัดว่ามีนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางเข้ามาเที่ยวประเทศไทยมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จากสถิติของกรมการท่องเที่ยว² ในปี พ.ศ. 2558 ชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยคิดเป็น 1 ส่วน 4 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดของประเทศไทย โดยมีจำนวนมากถึง 7,934,791 คน ซึ่งมากกว่าปี พ.ศ. 2557 กว่าเท่าตัว และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ ความร่วมมือที่ถูกจับตามองมากที่สุดระหว่างสองประเทศ ณ ขณะนี้ก็คือโครงการความร่วมมือรถไฟไทย-จีน โครงการดังกล่าวเป็นการร่วมทุนสร้างทางรถไฟเชื่อมระหว่างจีนกับไทย ซึ่งเมื่อสร้างแล้วเสร็จ ก็จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในด้านความร่วมมือระหว่างสองประเทศ และแนวโน้มที่ชาวจีนจะหลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทยก็จะมีมากขึ้นด้วย ในตลาดแรงงานจึงมีความต้องการบุคลากรที่รู้ภาษาจีนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และหากประเทศไทยไม่มีการเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาจีน ก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านต่างๆ ตามมาในอนาคต ดังนั้น สังคมไทยจึงต้องให้ความสำคัญกับภาษาจีนมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยเองก็ตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของภาษาจีนในสังคมไทยมาโดยตลอด โดยอนุญาตให้เปิดสอนภาษาจีนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 แต่ในสมัยนั้นยังเปิดสอนไม่ครบทุกระดับชั้นการศึกษา กระทั่งปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน ประกาศให้มีการเรียนการสอนภาษาจีนได้ทุกระดับชั้นการศึกษา (ศูนย์จีนศึกษา จุฬาฯ, 2551) และมีพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบัน เห็นได้ชัดว่าสถานศึกษาทุกระดับในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยมีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกันอย่างแพร่หลาย เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน จนทำให้ผู้เรียนภาษาจีนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันมีชาวไทยที่เรียนภาษาจีนมากถึง 863,056 คนทั่วประเทศ (ข้อมูลจากการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง เฉพาะภาษาจีน วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2556) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และนโยบายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง เช่น แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549-2553) และนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีนในปี พ.ศ. 2557 โดย

² ข้อมูลจาก <http://www.tourism.go.th/home/details/11/221/24710> เมื่อวันที่ 22 ม.ค. 2559

หน่วยงานในแต่ละระดับการศึกษามีการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และแนวทางดำเนินงานตามยุทธศาสตร์หลักของกระทรวงศึกษาธิการ

ในส่วนของ การเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยนั้นเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 หลังจากที่รัฐบาลมีมติให้โรงเรียนเอกชนสอนภาษาต่างประเทศ รวมถึงภาษาจีนได้อย่างเสรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ภาษาจีนก็ถูกจัดให้เป็นหนึ่งในวิชาของแผนการเรียนศิลป์ภาษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในปี พ.ศ. 2541 ภาษาจีนยังได้รับการบรรจุให้เป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่นักเรียนใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ (ศูนย์จีนศึกษา จุฬาฯ, 2551) เมื่อเทียบกับระดับประถมศึกษาและระดับอุดมศึกษา การเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาถือว่าเริ่มต้นช้ากว่ามาก แต่ก็นับเป็นระดับการศึกษาที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาอย่างมาก สพฐ. จึงมีการกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนขึ้นในปี พ.ศ. 2550 ตามยุทธศาสตร์หลักของกระทรวงศึกษาธิการ และมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการสอนภาษาจีนในนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2557 ส่งผลให้ในปัจจุบันมีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนจำนวนมาก และกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค มีการเปิดสอนทั้งในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 นอกจากนี้ จากสถิติของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) พบว่า จำนวนผู้สมัครสอบวิชาความถนัดทางภาษาจีน (PAT 7.4) มีจำนวนมากกว่าผู้สมัครสอบวิชาภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในทุกครั้งของการสอบ และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยในการสอบ GAT/PAT ครั้งที่ 1/2559 มีจำนวนผู้สมัครสอบวิชาความถนัดทางภาษาจีนมากถึง 23,043 คน³ แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้เรียนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนและจำนวนผู้เรียนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วนั้น ย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาการจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ตามมามากมาย ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัยเรื่อง “การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับประถม-มัธยมศึกษา” ของศูนย์จีนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นการสำรวจที่ครอบคลุมโรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาทั่วประเทศในด้านต่างๆ อย่างละเอียด จากการศึกษา พบว่า การเรียนการสอนภาษาจีนระดับประถม-มัธยมศึกษาของประเทศไทยยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องหลักสูตรการสอนที่ไม่ชัดเจน และไม่เหมาะสมกับผู้เรียนชาวไทย ปัญหาด้านจำนวนและคุณภาพของครูสอนภาษาจีน และปัญหาด้านความไม่ต่อเนื่องกับระดับการศึกษาอื่นๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับประถม-มัธยมศึกษาอย่างมาก แต่งานวิจัย

³ ข้อมูลจาก <http://www.niets.or.th/th/catalog/view/246> เมื่อวันที่ 3 มี.ค.2559

ดังกล่าวเป็นการศึกษาทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษา ข้อมูลในบางส่วนไม่ได้แยกออกให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งในความเป็นจริง การเรียนการสอนในระดับประถมและมัศึกษามีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ทั้งในแง่ของหลักสูตร สารการเรียนรู้ ผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น และหลังจากงานวิจัยดังกล่าว ก็มีผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีนเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาอยู่บ้าง แต่มีจำนวนไม่มาก และทั้งหมดก็เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะกลุ่มโรงเรียนในพื้นที่หนึ่งๆ หรือเขตพื้นที่การศึกษาหนึ่งๆ ไม่ได้ครอบคลุมการศึกษาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ครูสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาก่อนการวิจัยในเบื้องต้น พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งยังคงประสบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในหลายๆ ด้านแตกต่างกันไปตามสภาพของสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษา

จากเหตุผลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การศึกษาวิจัยสภาพการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่องนั้นมีความจำเป็นมาก เพื่อไม่ให้เกิดการขาดช่วง และช่วยให้หน่วยงานรัฐทราบปัญหา และสามารถกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป ด้วยเหตุนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงมอบหมายให้ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย โดยศึกษาวิจัยแยกการวิจัยในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาออกจากกัน เพื่อให้เห็นปัญหาของแต่ละระดับที่ชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับในระดับมัศึกษานั้น จะเป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในด้านต่างๆ แล้วสรุปผลการศึกษาและเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายให้แก่รัฐบาลเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาของระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยและความเชื่อมโยงระหว่างช่วงชั้นการศึกษา

1.2.3 เพื่อเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย

1.3 สัมมุติฐานของการวิจัย

1.3.1 การเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยยังขาดระบบการจัดการที่ดีและยังมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

1.3.2 การเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างช่วงชั้นการศึกษา

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย โดยการสำรวจสถานศึกษาที่อยู่ในจังหวัดตัวแทนแต่ละภูมิภาค รวมทั้งสถานศึกษาตัวแทนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร

1.4.2 สังเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย และศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างช่วงชั้นการศึกษา

1.5 วิธีทการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาของระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามถามครูสอนภาษาจีนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีการเรียนการสอนภาษาจีน สำหรับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.5.1 การวิจัยเอกสาร

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 รวมถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากเว็บไซต์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา

1.5.2 ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีการเรียนการสอนภาษาจีนทั่วประเทศซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนรัฐจำนวน 549 แห่งตามรายชื่อที่ได้รับความอนุเคราะห์จาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนเอกชนจำนวน 139 แห่งและโรงเรียนจีนจำนวน 19 แห่งตามรายชื่อที่ได้รับความอนุเคราะห์จาก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) โรงเรียนละ 1 คน

1.5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ศึกษาสภาพและปัญหาของระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการเติมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ได้แก่ ชื่อและที่อยู่ของสถานศึกษา และปีที่เริ่มเปิดสอนภาษาจีน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น แบบสอบถามในส่วนนี้มีทั้งที่เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ซึ่งบางข้อสามารถตอบได้หลายข้อ และแบบเติมข้อมูล เช่น จำนวนตัวเลข หรือข้อมูลอื่นๆ

ตอนที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เกี่ยวกับระดับของปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้านเช่นเดียวกัน ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งผู้ทำแบบสอบถามสามารถเขียนพรรณนาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาได้

1.5.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

(1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา รวมถึงการโทรศัพท์สัมภาษณ์ครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเพื่อทราบสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในชั้นเบื้องต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

(2) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดการจัดการเรียนการสอน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและครอบคลุมสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา

(3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปนำเสนอต่อคณะผู้วิจัยในโครงการฯ เพื่อตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(4) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของคณะผู้วิจัย และแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(5) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกันยายน-เดือนตุลาคม 2558 โดยศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้รับผิดชอบส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งสิ้น 707 แห่งทั่วประเทศทางไปรษณีย์ พร้อมกับหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากครูสอนภาษาจีนหรือหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาจีนและให้ส่งแบบสอบถามที่ทำเสร็จแล้วกลับมายังศูนย์จีนศึกษาทางไปรษณีย์ ผลปรากฏว่ามีโรงเรียนที่ส่งแบบสอบถามกลับทั้งสิ้น 333 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47.10 ของโรงเรียนทั้งหมด ในจำนวนนี้แบ่งเป็นแบบสอบถามจากโรงเรียนรัฐ 274 แห่ง โรงเรียนเอกชน 48 แห่ง และโรงเรียนจีน 11 แห่ง นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังโทรศัพท์สัมภาษณ์โรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามและไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับมา โดยใช้วิธีการสุ่มอีก 20 แห่ง เพื่อสอบถามประเด็นปัญหาเพิ่มเติม

1.5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามทั้งหมด แล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาด้วยการจัดกลุ่มและการแจกแจงความถี่

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในแต่ละด้านด้วยการจัดกลุ่ม การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคำถามในแต่ละข้อและแต่ละด้าน (เกณฑ์การแปลผลระบุในบทที่ 4) และวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้วยการจัดกลุ่มข้อเสนอแนะและแจกแจงความถี่เป็นข้อๆ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยเชื่อมโยงกับข้อมูลในตอนที่ 2

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน หมายถึงการดำเนินงานด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนการสอนภาษาจีน ได้แก่ การบริหารจัดการการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร/แผนการเรียน การจัดการความรู้ การทำกิจกรรมเสริม การจัดหาสื่อการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้อ การจัดหาผู้สอน การแบ่งกลุ่มและระดับของผู้เรียน และความร่วมมือของสถาบันกับหน่วยงานภายนอก

1.6.2 การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผล การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.6.3 การเชื่อมโยงหมายถึง การเชื่อมโยงด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระหว่างระดับการศึกษาต่างๆ

1.6.4 หลักสูตร หมายถึง โครงสร้างของเนื้อหาวิชาภาษาจีน การจัดการความรู้ภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา การจัดเวลาเรียน และกิจกรรมเสริมที่เกี่ยวกับภาษาจีน ที่ผู้สอนกำหนดให้แก่ผู้เรียน

1.6.5 สื่อการสอนหมายถึงสิ่งที่เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของผู้สอน และทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจีนได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เช่น หนังสือ ตำรา ซีดี วีซีดี ดีวีดี แผ่นภาพ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น

1.6.6 ผู้สอน หมายถึง ผู้สอนภาษาจีนชาวไทยและชาวต่างประเทศในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

1.6.7 ผู้เรียน หมายถึงผู้ที่เข้ารับการศึกษาภาษาจีนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

1.6.8 ความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาระดับต่างๆ และสถานศึกษานอกระบบกับองค์กรภายนอกทั้งในประเทศไทยและจีน เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.6.9 ปัญหาและอุปสรรค หมายถึงข้อจำกัดและความยากลำบากของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา

บทที่ 2

ความเป็นมาของการเรียนการสอนภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย พบว่า การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมีประวัติมายาวนาน นับตั้งแต่โรงเรียนจีนแห่งแรกในประเทศไทยก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2325 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พ.ศ. 2325-2352) เส้นทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนกว่าสองศตวรรษที่ผ่านมา มีทั้งยุคที่รุ่งเรืองเฟื่องฟูจนถึงยุควิกฤติล้มลุกคลุกคลาน ดังนั้น จึงไม่ได้ราบรื่นและมีการขาดช่วงไปบ้าง เนื่องจากในอดีตภาษาจีนถูกโยงโย่เข้ากับการเมือง โดยเฉพาะในยุคชาตินิยมไทยและในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จนเป็นเหตุให้การเรียนการสอนภาษาจีนต้องถูกควบคุมอย่างเข้มงวดเป็นเวลานาน อย่างไรก็ตาม ด้วยสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปประกอบกับการผงาดขึ้นมาเป็นมหาอำนาจของประเทศจีน ทำให้ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีความสำคัญอย่างมาก ส่งผลให้เกิดกระแสนิยมเรียนภาษาจีนไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย และปัจจุบันก็เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยได้กลับมาสู่ยุครุ่งเรืองอีกครั้ง สำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 ยุคตามพัฒนาการของการเรียนการสอนภาษาจีน ดังนี้

2.1 ยุคเริ่มต้น

จากการศึกษาประวัติของการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ตั้งแต่ยุคเริ่มต้นของการเปิดสอนภาษาจีนจนถึงช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 25 (ตั้งแต่ พ.ศ. 2325-2460) ซึ่งสามารถเปิดสอนภาษาจีนได้อย่างเสรี การเรียนการสอนภาษาจีนนั้นเริ่มต้นขึ้นในโรงเรียนจีน และการเรียนการสอนภาษาจีนในยุคดังกล่าวก็มีเฉพาะในโรงเรียนจีนเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาและนักเรียนส่วนใหญ่ก็เป็นบุตรหลานชาวจีน ถึงแม้ว่าในช่วงดังกล่าวจะมีสมาคมชาวจีนก่อตั้งโรงเรียนจีนเป็นจำนวนมากทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด แต่กลับไม่ปรากฏข้อมูลที่กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาเลย ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2454 หรือก่อน ดร.ซุนยัตเซ็นปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศจีนนั้น ส่วนใหญ่มุ่งแต่ทำมาหากินด้วยความขยันขันแข็ง จึงไม่ได้สนใจในเรื่องการศึกษามากนัก แต่หลังจากที่ชาวจีนหลงหลักปักฐานและมีครอบครัวแล้ว ก็หันมาสนใจเรื่องการศึกษามากขึ้น โดยอยากให้บุตรหลานได้เรียนรู้ภาษาประจำชาติของตน จึงรวมตัวก่อตั้งโรงเรียนจีนกันมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา แต่หลังจากเกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2454 ส่งผลให้โรงเรียนจีนหลายแห่งต้องปิดกิจการลง เนื่องจากครูชาวจีนและผู้บริหารโรงเรียนหลายแห่งต่างทุ่มเทแรงกายแรงใจให้กับการปฏิวัติมากกว่างานด้านการศึกษาหลายคนถึงขนาดเดินทางกลับประเทศจีนเพื่อเข้าร่วมการปฏิวัติ ด้วยเหตุนี้การขยายการเรียนการสอนภาษาจีนไปสู่ระดับมัธยมศึกษาจึงไม่อาจจะเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม หลังจากชัยชนะของ ดร.ซุนยัตเซ็นที่สามารถสถาปนาระบอบสาธารณรัฐจีนได้สำเร็จ รัฐบาลก็กมินตั้งก็ยังคงดำเนินนโยบายส่งเสริมการศึกษาภาษาจีนในหมู่ชาวจีนโพ้นทะเลอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2463 มีปัญหาชนชาวจีนเดินทางมาแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะประกอบอาชีพในภาคการศึกษา ทำให้โรงเรียนจีนในประเทศไทยแพร่หลายรุ่งเรืองยิ่งขึ้น จากข้อมูลที่อ้างถึงในศูนย์จีนศึกษา จุฬาฯ (2551) พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2463-2474 โรงเรียนจีนหลายแห่งไม่เพียงมีระดับประถมศึกษาเท่านั้น แต่ยังขยายไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย เช่น โรงเรียนซินหมิน (新民学校) โรงเรียนอวี๋หมิน (育民学校) โรงเรียนผยองอิง (培英学校) และโรงเรียนจงสือ (崇实学校) ในปี พ.ศ. 2473 ยังมีการก่อตั้งวิทยาลัยการพาณิชย์หัวเฉียว (华侨商业中学) ภายหลังจากการค้าไทย-จีนมารับช่วงต่อ และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนมัธยมหัวเฉียว (华侨中学) ก่อนจะเปลี่ยนเป็นโรงเรียนมัธยมจงหัว (中华中学) (ศูนย์จีนศึกษา จุฬาฯ, 2551) โดยในปี พ.ศ. 2475 มีโรงเรียนจีนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษารวมกว่า 200 แห่ง (Coughlin 1960:146-147, อ้างถึงในประพิณ มโนมัยวิบูลย์ 2550) แม้จะมีการบันทึกว่ามีโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา แต่ไม่ปรากฏข้อมูลที่แน่ชัดว่าโรงเรียนใดเปิดสอนเป็นแห่งแรก และเปิดสอนครั้งแรกเมื่อใด รวมถึงจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอน อย่างไรก็ตาม สามารถ

กล่าวได้ว่า ช่วงเวลา 10 ปีดังกล่าวนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย โดยมีต้นกำเนิดที่โรงเรียนจีนเช่นเดียวกับระดับประถมศึกษา

2.2 ยุควิกฤติ

การเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนจีนพัฒนาไปได้ไม่กี่ปี ก็เป็นอันต้องหยุดชะงักลง และเข้าสู่ยุควิกฤติของการเรียนการสอนภาษาจีนที่กินเวลานานหลายสิบปี เนื่องจากเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศไทยและประเทศจีนในช่วงนี้ เหตุการณ์แรกที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยก็คือ การเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2475 รัฐบาลในระบอบใหม่พยายามสร้างความรู้สึกรักชาตินิยมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน โดยมีนโยบายว่า ประชาชนในชาติจะต้องอ่านและเขียนภาษาไทยได้ นอกจากนั้นยังพยายามลดทอนบทบาททางเศรษฐกิจของชาวจีนที่เพิ่มมากขึ้นในสังคมไทย ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนจีนที่เน้นสอนภาษาจีนมากกว่าภาษาไทยจึงตกเป็นเป้าหมายของรัฐบาลในเวลานั้น ในปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลได้ออกมาตรการจำกัดการสอนภาษาจีนและภาษาต่างประเทศอื่นๆ โดยสอนได้ไม่เกินสัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง โรงเรียนที่ฝ่าฝืนจะต้องถูกสั่งปิด ปรากฏว่าในช่วงปี พ.ศ. 2476-2478 มีโรงเรียนจีนที่ฝ่าฝืนและถูกรัฐบาลสั่งปิดไปถึง 79 แห่ง (Skinner 1957:229, อ้างถึงในประพิณ มโนมัยวิบูลย์ 2550)

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2481 เกิดสงครามระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ปลุกกระแสชาตินิยมขึ้นมาอีกครั้งในหมู่ชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย จนมีการตั้งกองทุนเพื่อส่งเงินกลับไปช่วยประเทศจีนในการทำสงครามกับญี่ปุ่น และตั้งสมาคมลับขึ้นต่อต้านญี่ปุ่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2482 สงครามโลกครั้งที่ 2 ก็เริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการ ในขณะที่รัฐบาลไทยที่เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 เกรงว่าการเคลื่อนไหวต่างๆ ของชาวจีนในประเทศไทยจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น จึงออกมาตรการด้านต่างๆ เพื่อควบคุมกิจกรรมการเคลื่อนไหวของชาวจีน และหนึ่งในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาก็คือ กำหนดให้โรงเรียนจีนลดเวลาสอนภาษาจีนเหลือเพียงสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ทำให้โรงเรียนจีนที่มีอยู่ 294 แห่งทั่วประเทศต้องปิดกิจการไปถึง 51 แห่ง ส่วนที่เหลือถูกทยอยสั่งปิดไปจนเกือบทั้งหมด ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงถือเป็นยุคที่วิกฤติที่สุดของการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

ภายหลังจากที่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2488 ประเทศจีนถือเป็นฝ่ายชนะสงคราม ทำให้ชาวจีนในประเทศไทยเกิดความรู้สึกฮึกเหิมตื่นตัว และกลับมาเปิดโรงเรียนจีนที่ถูกสั่งปิดไปโดยไม่สนใจกฎหมายไทย โดยในช่วงปลายปี พ.ศ. 2489 มีจำนวนโรงเรียนจีนมากถึง 450 แห่ง (Chokkajitsumpun 1998:59, อ้างถึงในประพิณ มโนมัยวิบูลย์ 2550) แต่แล้วในปี พ.ศ. 2492 รัฐบาลไทยก็กลับมาควบคุมโรงเรียนจีนอย่างเข้มงวดอีกครั้ง เนื่องจากในขณะนั้นเกิด

ความขัดแย้งกันระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์ภายในประเทศจีน โรงเรียนจีนหลายแห่งในช่วงนั้นจึงกลายเป็นสถานที่เผยแพร่ลัทธิทางการเมือง ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งและแข่งขันต่อสู้กันโดยเฉพาะในช่วงเวลาหลังจากพรรคคอมมิวนิสต์ภายใต้การนำของ เหมาเจ๋อตง ได้รับชัยชนะ และสามารถสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี พ.ศ. 2492 รัฐบาลไทยก็มีการควบคุมโรงเรียนจีนมากขึ้น โดยลดจำนวนชั่วโมงเรียนภาษาจีน ตรวจสอบประวัติครูจีน และตรวจตราโรงเรียนจีน เนื่องจากถูกจับตามองว่าเป็นแหล่งเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยที่ในขณะนั้นมีแนวคิดเสรีนิยมตามโลกตะวันตก

ต่อมาในปี พ.ศ. 2500 รัฐบาลของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดำเนินนโยบายต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างจริงจังและเด็ดขาดมากขึ้น มีการตรวจค้น จับกุม และสั่งปิดโรงเรียนจีนจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีการควบคุมหลักสูตร เวลาเรียน หนังสือแบบเรียน รวมถึงอุปกรณ์การสอนและตั้งแต่วันที่ พ.ศ. 2503-2531 รัฐบาลไทยได้อนุญาตให้โรงเรียนจีนสอนภาษาจีนได้เฉพาะในระดับประถมศึกษาเท่านั้น และมีนโยบายมิให้มีการจัดตั้งโรงเรียนจีนเพิ่มขึ้นอีก (Chokkajitsumpun 1998:63, อ้างถึงในประพิณ มโนมัยวิบูลย์ 2550) ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนจีน โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษา ซึ่งขาดช่วงไปนานหลายสิบปีและไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ต่อมาภายหลังจากประเทศไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศจีนอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2518 นโยบายการควบคุมโรงเรียนจีนซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนไม่ได้รับการผ่อนปรนในทันที โรงเรียนจีนยังคงเปิดสอนภาษาจีนเฉพาะระดับประถมศึกษา ส่วนการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัศึกษาก็ยังคงต้องหยุดนิ่งต่อไปตามนโยบายของรัฐ ในขณะที่ในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษารวมถึงมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดของรัฐเริ่มมีการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนกันในช่วงเวลานี้แล้ว

2.3 ยุครุ่งเรือง

หลังจากที่ผ่านยุควิกฤติของการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาที่กินเวลายาวนานหลายสิบปี ก็เริ่มมองเห็นเค้าลางของความหวังที่การเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาจะกลับมาฟื้นตัวอีกครั้ง เนื่องจากมีการผ่อนปรนนโยบายการควบคุมโรงเรียนเอกชนที่สอนภาษาจีนในปี พ.ศ. 2532 โดยในปีดังกล่าว หอการค้าไทย-จีน และสมาคมแต่จีวีได้ร่วมกันขอให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาผ่อนผันให้มีการสอนภาษาจีนในโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้นจากเดิมที่อนุญาตให้สอนเพียงระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 เป็นตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2550) เนื่องจากภาษาจีนไม่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติอีกต่อไป แต่กลับเป็นประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ และจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่จำเป็นต้องใช้ภาษาจีนในการติดต่อค้าขาย นอกจากนี้ ยังเสนอให้มีการ

ส่งเสริมให้เรียนตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย (สุภัก มั่นศรี, 2557) หลังจากนั้นในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา เมื่อรัฐบาลได้ประกาศยกระดับภาษาจีนกลางให้มีสถานะเท่ากับภาษาต่างประเทศอื่นๆ และอนุญาตให้โรงเรียนเอกชนเปิดสอนภาษาต่างประเทศได้อย่างเสรี (ศุภย์จันศึกษา จุฬาฯ, 2551) และในปีการศึกษา 2536 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุญาตให้เปิดสอนภาษาจีนในระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนให้เด็ก เยาวชน และคนไทยได้เรียนภาษาจีนตามมาตรฐานสากลอย่างทั่วถึง (ลี ชุน, 2550) โดยในช่วงแรกที่มีการเปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทางโรงเรียนได้จัดเป็นวิชาเพิ่มเติมหรือชุมนุมภาษาจีน เช่น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า เปิดเป็นชุมนุมภาษาจีนให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในปี พ.ศ. 2541 และโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัยได้เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาเพิ่มเติมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 4 ในปี พ.ศ. 2543 (ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์, 2549) อย่างไรก็ตาม ในช่วงแรกนั้น โรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนยังคงมีไม่มาก เนื่องจากยังไม่มีความพร้อม นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้มีการพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนกลางให้นักเรียนเรียนเป็นวิชาภาษาต่างประเทศในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และโรงเรียนต่างๆ ได้เริ่มใช้หลักสูตรดังกล่าวในปี พ.ศ. 2540 (Chokkajitsumpun 1998:67-68, อ้างถึงในประพิณ มโนมัยวิบูลย์ 2550) โดยในปี พ.ศ. 2541 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนมี 34 แห่งทั่วประเทศไทย (สุภัก มั่นศรี, 2557) และในปีเดียวกัน ภาษาจีนยังได้รับการบรรจุให้เป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่นักเรียนใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ (ศุภย์จันศึกษา จุฬาฯ, 2551) ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากยิ่งขึ้นในเวลาต่อมา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 ภาษาจีนถูกกำหนดลงในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นครั้งแรก โดยจัดอยู่ในหมวดภาษาต่างประเทศ ซึ่งกำหนดให้จัดทำรายวิชาประกอบการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมและให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา ประกอบกับภาษาจีนมีความสำคัญมากขึ้นในเวทีโลก ส่งผลให้หลังจากนั้นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาต่างก็ทยอยกันเปิดสอนภาษาจีนกันเป็นจำนวนมาก จากการสำรวจในงานวิจัยนี้ พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2549 มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนภาษาจีนรวม 95 แห่งทั่วประเทศ (สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในบทที่ 4) อย่างไรก็ตาม ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2547 หน่วยงานที่ดูแลดำเนินการเรียนการสอนภาษาจีนของระดับมัธยมศึกษาคือกรมสามัญศึกษา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2547 ภายหลังจากการปรับโครงสร้างหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีการโอนย้ายงานด้านนี้ให้มาอยู่ในความดูแลของสถาบันการแปลและส่งเสริมภาษาจีน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ในสังกัด สพฐ. ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สถาบันการแปลและส่งเสริมภาษาจีนมีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับประถมและมัธยมศึกษาอย่างจริงจัง และมีความก้าวหน้ามาเป็นลำดับ ดังนี้

(1) ในปี พ.ศ. 2547 เริ่มดำเนินโครงการครูอาสาสมัครชาวจีนร่วมมือกับสำนักงาน สำนักส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ หรือฮันบัน (HANBAN) เป็นปีแรก เพื่อให้ทางจีนจัดส่งครูอาสาสมัครชาวจีนมาสอนภาษาจีนตามความต้องการของสถานศึกษา ของไทยโดยในช่วงแรกโรงเรียนที่ขอรับการสนับสนุนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนเอกชน ภายหลังขยายไปยังโรงเรียนในสังกัดภาครัฐ และทุกระดับการศึกษา นอกจากนี้ โครงการดังกล่าวยังมีการจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี และจำนวนครูอาสาสมัครชาวจีนก็เพิ่มมากขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ. 2553 มีครูอาสาสมัครชาวจีนที่มาสอนในประเทศไทยทั้งสิ้น 1,200 คน ในจำนวนนี้อยู่ในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. 500 คน สังกัด สช. 470 คน (สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2553) และในรายงาน “การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน” ที่จัดทำขึ้นโดยสถาบันการแปลและส่งเสริมภาษาจีนในปี พ.ศ. 2556 ระบุว่าครูอาสาสมัครชาวจีนเฉพาะที่สอนอยู่ในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีจำนวน 737 คน

(2) ในปี พ.ศ. 2548-2549 กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีนที่ต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549-2553) โดยมีเป้าหมายในด้านจำนวนผู้เรียนภาษาจีน มีงบประมาณในการดำเนินงาน และมีกลยุทธ์ในการดำเนินงานด้านต่างๆ อย่างชัดเจน และ สพฐ. ก็ได้ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ (สำหรับรายละเอียดของยุทธศาสตร์แต่ละด้านได้กล่าวไว้ในบทที่ 3) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวถือเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญอีกครั้งที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนทุกระดับการศึกษาในประเทศไทย

(3) ในปี พ.ศ. 2549 สพฐ. มีความร่วมมือกับสำนักพิมพ์อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย Higher Education Press (HEP) จัดทำแบบเรียนชุด “สัมผัสภาษาจีน” ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นแบบเรียนภาษาจีนชุดแรกของประเทศไทยที่จัดทำขึ้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และมีความต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ แบบเรียนชุดนี้ยังมีการสอดแทรกวัฒนธรรมและความเป็นไทยเข้าไปด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียนชาวไทย และการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย แบบเรียนชุดดังกล่าวเริ่มใช้จริงในปีการศึกษา 2550 (ผู้จัดการ 360° สุดสัปดาห์, 2550)

(4) ในปี พ.ศ. 2549 สำนักงาน HANBAN ได้ก่อตั้งห้องเรียนขงจื่อแห่งแรกของประเทศไทยขึ้นที่โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย ซึ่งนอกจากจะเป็นห้องเรียนขงจื่อแห่งแรกของประเทศไทยแล้ว ยังเป็นห้องเรียนขงจื่อแห่งแรกของโลกด้วย แสดงให้เห็นว่าทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายจีนให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก และส่งผลให้โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัยมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นอย่างมาก และนับเป็นโรงเรียนผู้นำด้านภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย

(5) ในปี พ.ศ. 2550 สพฐ. ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนขึ้นในโรงเรียนที่มีความพร้อมและเข้มแข็งทั่วประเทศ จากรายงานของทางสถาบันการแปล

และส่งเสริมภาษาจีน ในช่วงแรกมี 25 ศูนย์ และเพิ่มขึ้นเป็น 42 ศูนย์ ในปีการศึกษา 2556 ศูนย์เหล่านี้ได้กระจายอยู่ทุกภูมิภาค และมีโรงเรียนภายในจังหวัดหรือจังหวัดใกล้เคียงอยู่ในเครือข่าย โรงเรียนที่เป็นศูนย์เครือข่ายฯ จะได้รับงบประมาณจากทาง สพฐ. สำหรับการจัดกิจกรรมค่ายภาษา และวัฒนธรรมจีนหรือกิจกรรมวิชาการด้านภาษาจีนให้แก่นักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย การจัดการอบรมสัมมนาหรือการประชุมปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนให้แก่ครู ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย เช่น การจัดทำสื่อการสอน และวิธีการสอนภาษาจีน และเป็นผู้ประสานงาน ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอนภาษาจีนกับ สพฐ. เพื่อเสริมสร้างคุณภาพและ ความเข้มแข็งในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

(6) ในปี พ.ศ. 2551 สพฐ. ได้จัดทำมาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีน ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยมีทั้งสิ้น 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรภาษาจีน 12 ปี (ประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 6) หลักสูตรภาษาจีน 6 ปี (มัธยมศึกษาปีที่ 1-6) และ หลักสูตรภาษาจีน 3 ปี (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) เพื่อให้สถานศึกษาไว้ใช้สำหรับอ้างอิงและปรับใช้ตาม สภาพการเรียนการสอนจริงในแต่ละสถานศึกษา

(7) ในปี พ.ศ. 2552 สพฐ. ได้ร่วมมือกับสำนักงาน HANBAN ในการคัดเลือกโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนที่มีผลการดำเนินงานดีเด่น เพื่อรับงบประมาณ สนับสนุนจากสำนักงาน HANBAN ในการก่อตั้งห้องเรียนขงจื่อในโรงเรียน โดยมิวตลุดประสงค์ เพื่อพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนและเผยแพร่วัฒนธรรมจีน จากข้อมูลใน เว็บไซต์ของสำนักงาน HANBAN ประจำประเทศไทยระบุว่า ในปีดังกล่าวมีการก่อตั้งห้องเรียนขงจื่อ ถึง 10 แห่ง ในจำนวนนี้มีห้องเรียนขงจื่อในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญจำนวน 8 แห่ง ทั้งในกรุงเทพมหานครและภูมิภาคต่างๆ อีก 2 แห่ง (ตั้งอยู่ในโรงเรียนสินไหมน ซึ่ง เป็นโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา และโรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชยการ ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับอาชีวศึกษา) สำหรับห้องเรียน ขงจื่อทั้ง 8 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนรัฐในสังกัด สพฐ. จำนวน 6 แห่ง ได้แก่โรงเรียนจิตรลดา โรงเรียน สวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี โรงเรียนลำปางกัลยาณี โรงเรียน ระยองวิทยาคม โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย และโรงเรียนเอกชนในสังกัด สช. จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา เมืองพัทยา และโรงเรียนศรีนครมูลนิธิ หาดใหญ่⁴

(8) ในปี พ.ศ. 2557 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะ โดยมุ่งเน้นพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนให้มีความสามารถ และทักษะทางภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถของคนไทยในการแข่งขันในเวทีโลก โดยมีมาตรการ

⁴ ข้อมูลจาก <http://www.hanbanthai.org/kongziketang/> เมื่อวันที่ 27 ธ.ค. 2558

ด้านต่างๆ ในการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีน (สำหรับรายละเอียดของนโยบายดังกล่าวระบุไว้ใน บทที่ 3) และถือเป็นอีกนโยบายที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับ มัธยมศึกษา

(9) ในปี พ.ศ. 2557-2558 ตามรายงานข่าวในเว็บไซต์ของสำนักงาน HANBAN ประจำ ประเทศไทยว่า มีการจัดตั้งห้องเรียนขงจื่อในโรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาเพิ่มอีก 4 แห่ง โดยทั้งหมดเป็นโรงเรียนเอกชนในสังกัด สช. และเป็นห้องเรียนขงจื่อที่อยู่ภายใต้สังกัดของสถาบัน ขงจื่อในประเทศไทย ได้แก่ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย และโรงเรียนสืตบุตรบำรุง (สังกัดสถาบัน ขงจื่อ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) โรงเรียนดาราสุมุท จ.ชลบุรี (สังกัดสถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัย บูรพา) และโรงเรียนช่องฟ้าซินเชิงวานิชบำรุง จ.เชียงใหม่ (สังกัดสถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

จากประวัติความเป็นมาที่กล่าวไว้ข้างต้นจะเห็นว่า การเรียนการสอนภาษาจีนในระดับ มัธยมศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลไทยอย่างแท้จริง และเป็นการเรียนการสอนสำหรับ นักเรียนชาวไทยนั้นเพิ่งจะมีประวัติมาประมาณ 20 ปีเท่านั้น เมื่อเทียบกับระดับอาชีวศึกษาและ อุดมศึกษา ถือเป็นช่วงสั้นที่เปิดสอนช้าที่สุดแต่จากสภาพปัจจุบันจะเห็นว่า การเรียนการสอนภาษาจีน ในระดับมัธยมศึกษากลับมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านของจำนวนผู้เรียนและจำนวน โรงเรียนที่เปิดสอน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นอีกในอนาคต นอกจากนี้ ยังมีความก้าวหน้า ในด้านต่างๆ ที่เห็นเป็นรูปธรรมมากมาย และมีความร่วมมือกันระหว่างประเทศไทยและประเทศจีน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนับว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งแล้ว แต่บนพื้นฐานของความสำเร็จนี้ จะต้องพัฒนาต่อไปอย่างไรให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืนและยาวนานนั้น จึงเป็นโจทย์ที่หน่วยงานภาครัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต้องช่วยกันหาคำตอบ เพื่อไม่ใ้ การเรียนภาษาจีนเป็นเพียงแค่กระแสนิยมในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น

บทที่ 3

นโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

3.1 บทบาทและความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษา

การเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา จัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศภายใต้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยภาษาจีนถูกกำหนดให้เป็นเพียงสาระการเรียนรู้ทางเลือกที่ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา ที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ต้องเรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเหมือนภาษาอังกฤษ แต่ในความเป็นจริงแล้ว สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาหลายแห่ง ต่างเล็งเห็นถึงบทบาทและความสำคัญของภาษาจีนที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ชัดทั้งในประเทศไทย และสังคมโลกปัจจุบันว่า หากมีความรู้ภาษาจีน จะช่วยเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการแข่งขันให้กับผู้เรียนในอนาคตได้ ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา จำนวนสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนภาษาจีนเพิ่มเติมจากสาระการเรียนรู้พื้นฐานนั้นจึงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และจำนวนผู้เรียนก็เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

สำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัศึกษานั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วงชั้น ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และช่วงชั้นที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งบางแห่งเปิดสอนทั้งสองช่วงชั้น บางแห่งก็เปิดสอนเฉพาะช่วงชั้นใดช่วงชั้นหนึ่งเท่านั้น และการเรียนการสอนภาษาจีนในแต่ละช่วงชั้นก็มีความสำคัญที่แตกต่างกันไป สำหรับช่วงชั้นที่ 3 ในหลักสูตรแกนกลางฯ ระบุไว้ว่าเป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ มีทักษะการคิด ทักษะการดำเนินชีวิต และทักษะการใช้เทคโนโลยี ซึ่งใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ดังนั้น การเรียนภาษาจีน

ในช่วงชั้นดังกล่าวจึงมีความสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจในด้านภาษาต่างประเทศของตนเอง เนื่องจากภาษาจีนถือเป็นภาษาใหม่ที่ผู้เรียนหลายคนอาจจะไม่เคยเรียนมาก่อน หากผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนภาษาจีนในช่วงชั้นดังกล่าว แม้เวลาเรียนอาจจะไม่มาก แต่ก็มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้รู้ว่าตนเองมีความถนัดและมีความสนใจในภาษาจีนจริงๆ หรือไม่ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและถือเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในช่วงชั้นต่อไป

สำหรับในช่วงชั้นที่ 4 ในหลักสูตรแกนกลางฯ ระบุไว้ว่าเป็นช่วงชั้นที่เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ การเรียนภาษาจีนในช่วงชั้นดังกล่าวเป็นการเลือกเรียนตามความสนใจ ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านภาษาจีนให้มากขึ้น เนื่องจากมีเวลาเรียนมากกว่าในช่วงชั้นก่อน และยังช่วยสำรวจความถนัดของผู้เรียนได้อีกระดับหนึ่งก่อนที่จะตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งสาขาวิชาภาษาจีน ซึ่งสามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนหรือประเทศจีน เช่น จีนศึกษา การสอนภาษาจีน จีนธุรกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ หรือสาขาวิชาอื่นๆ เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี เป็นต้น ดังนั้น การเรียนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจึงเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การเรียนรู้ที่ยากขึ้นและเฉพาะด้านมากขึ้น ถึงแม้ว่าผู้เรียนบางคนจะไม่ได้เลือกเรียนทางด้านภาษาจีน หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องต่อในระดับอุดมศึกษา แต่อย่างน้อยผู้เรียนก็ยังสามารถใช้ภาษาจีนเป็นตัวเลือกหนึ่งในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้

อย่างไรก็ตาม อุษณีย์ วัฒนพันธ์ (2550) เคยกล่าวไว้ในงานสัมมนาเรื่อง “รณรงค์ขยายผลการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน” ซึ่งจัดโดย สพฐ. ว่าควรส่งเสริมให้นักเรียนไทยได้เริ่มเรียนภาษาจีนตั้งแต่ระดับปฐมวัย มิใช่ไปเริ่มในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากการเริ่มต้นเรียนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษานั้นอาจไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการทำงานหรือการประกอบอาชีพในอนาคต และไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ว่าจ้างได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเริ่มต้นเรียนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา ก็อาจไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการทำงานด้วยเช่นกัน จึงควรต้องเริ่มจากระดับประถมศึกษา และเรียนต่อเนื่องในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาต่อไป จึงจะเพียงพอต่อการนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าการเรียนภาษาจีนในระดับมัศึกษามีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะช่วยเพิ่มทางเลือก และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับผู้เรียนในยุคปัจจุบันแล้ว ยังเป็นช่วงชั้นที่ช่วยสำรวจความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในด้านภาษาจีนหรือด้านอื่นๆ ในระดับอุดมศึกษาได้อีกมากมาย เพื่อให้มีระดับความรู้ความสามารถที่มากพอสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต

3.2 สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

ปัจจุบันโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย ทั้งโรงเรียนในสังกัดของรัฐและเอกชน ต่างเปิดสอนภาษาจีนกันอย่างแพร่หลายและมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนที่ระบุในงานวิจัยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ในงานวิจัยของประพิณ มโนมัยวิบูลย์ (2550) ระบุไว้ในเอกสารของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่แจกใน “การประชุมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย” เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2548 ได้สรุปไว้ว่าโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีทั้งสิ้น 348 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนรัฐ 161 แห่ง และโรงเรียนเอกชน 187 แห่ง ในงานวิจัยของบุญเสริม (2553) อ้างอิงข้อมูลจากแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549-2553) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ระบุว่าโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 403 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนรัฐ 216 แห่ง และโรงเรียนเอกชน 187 แห่ง ในงานวิจัยของศุภย์จันศึกษา สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551) ระบุว่าโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับประถมและมัธยมศึกษาทั้งสิ้น 721 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนรัฐ 458 แห่ง โรงเรียนเอกชน 138 แห่ง และโรงเรียนจีน 125 แห่ง และจากข้อมูลของสถาบันการแปลและส่งเสริมภาษาจีน สพฐ. ในปี พ.ศ. 2556 รายงานว่ามีโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับประถมและมัธยมศึกษาทั้งสิ้น 1,269 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนรัฐ 769 แห่ง และโรงเรียนเอกชน 500 แห่ง จะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่จำนวนข้างต้นเป็นจำนวนที่รวมทั้งโรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษา ยังไม่เคยมีการแยกจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนของระดับประถม และมัธยมศึกษาออกมาอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่รัฐบาลไทยได้ประกาศให้มีการเรียนการสอนภาษาจีนได้ทุกระดับชั้นการศึกษา ในปี พ.ศ. 2535 ได้มีผู้สนใจศึกษาวิจัยประเด็นการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาโดยเฉพาะมาอย่างต่อเนื่อง แต่มีจำนวนไม่มากเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนซึ่งเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ในแง่ของขอบเขตในการศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยที่เป็นกรณีศึกษาเฉพาะโรงเรียนเท่านั้น เช่น งานวิจัยของภาวิณี บุญทา (2545) วิชาดา ขุนทองจันทร์ (2552) Zhang Qingling และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2556) หรือกลุ่มโรงเรียนในพื้นที่หนึ่งๆ เท่านั้น ได้แก่ โรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดเดียวกัน เช่น งานวิจัยของลี ซุน (2550) สุทธิชา รัตนมงคล (2551) พวงพร แสงคู่ (2553) สุวรรณ เลียงหิรัญถาวร (2556) เป็นต้น โรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน เช่น งานวิจัยของวารุณี จิวกิตติศักดิ์กุล (2538) มุขรินทร์ หวง (2551) และสุภัค มั่นศรี (2557) เป็นต้น โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดเดียวกัน เช่น งานวิจัยของอรอนงค์ รัศมีรังสีเหลือง (2546) ผ่องพรรณ เสาวภาคพฤกษ์ (2548) พรหทัย จันทรگانตานนท์ (2549) จินตนา ภู่อานานุสรณ์ (2552) ชลาลัย อานามวัฒน์ (2556) และอุไรวรรณ ปฐมบุรณ์ (2556) เป็นต้น ส่วนการศึกษาวิจัย

การเรียนการสอนภาษาจีนที่ครอบคลุมทั้งประเทศนั้นมีอยู่ 2 เรื่อง เช่น ศูนย์จีนศึกษาจุฬาฯ (2551) และเฟิง บินบิน (2554) แต่เป็นการวิจัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรวมระดับประถมศึกษาด้วย นอกจากนี้ ในแง่ของประเด็นในการศึกษาวิจัยก็มีความแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนโดยรวมในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียน ซึ่งสามารถแยกย่อยออกเป็นประเด็นย่อยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอน ผู้เรียน และสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น ซึ่งก็มีผู้สนใจศึกษาวิจัยประเด็นย่อยของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนด้วย เช่น ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ภาวิณี บุญทา (2545) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย สุทธิษา รัตนมงคล (2551) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการสอนภาษาจีนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นต้น ในด้านสื่อการเรียนการสอน ผ่องพรรณ เสาวภาคพฤกษ์ (2548) ศึกษาเรื่องสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้สื่อการสอนของครูสอนภาษาจีน ในด้านผู้เรียน Zhang Qingling และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2556) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาจีน และในด้านครูผู้สอน พวงพร แซ่คู (2553) ศึกษาเรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูสอนภาษาจีน และชานชาน เปา (2555) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของครูอาสาสมัครจากสำนักงาน HANBAN เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาในส่วนใหญ่มักมีขอบเขตในการศึกษาเฉพาะเพียงพื้นที่ในการศึกษา ประเด็นในการศึกษา และช่วงเวลาในการศึกษาที่แตกต่างกัน ดังนั้น การจะสรุปภาพรวมของการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาของทั้งประเทศนั้นจึงทำได้ค่อนข้างยาก แต่สิ่งหนึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนจากการศึกษางานวิจัยเหล่านี้ก็คือ ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาหลังจากนโยบายการเปิดสอนภาษาจีนอย่างเสรีในทุกระดับชั้นการศึกษา มีการสะท้อนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนด้านต่างๆ ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และปัญหาบางประการก็เกิดขึ้นในหลายพื้นที่และเป็นปัญหามาโดยตลอด นอกจากนี้ ยังมีการเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนไว้ด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

(1) ด้านหลักสูตร

- โรงเรียนไม่จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
- การจัดทำสาระหลักสูตรไม่ได้วิเคราะห์สภาพความต้องการของผู้เรียนและการนำไปใช้จริง ทำให้สาระการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น และไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง
- หลักสูตรการสอนไม่ชัดเจน มีการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศเป็นแกนกลาง ซึ่งไม่เหมาะสมกับผู้เรียนชาวไทย

- กระทรวงศึกษาธิการควรมีหลักสูตรแกนกลางที่โรงเรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอน พร้อมจัดทำคู่มือ และอบรมการใช้หลักสูตรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีน้อย ไม่หลากหลาย และขาดงบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรมให้ผู้เรียน
- ครูมีการวัดผลและประเมินผลวิชาภาษาจีนที่เป็นมาตรฐาน มีข้อสอบที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ
- เวลาเรียนภาษาจีนไม่เพียงพอ

(2) ด้านครูผู้สอน

- ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอน ผลิตสื่อการสอน และทำงานไม่ทันตามกำหนด
- ครูไม่พึงพอใจในหน้าที่การงานที่ทำ ขาดความกระตือรือร้นในการทำงานและหาความรู้เพิ่มเติม จึงควรสร้างศรัทธาและขวัญกำลังใจให้กับครู และดูแลเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ
- ครูขาดประสบการณ์และทักษะการสอน ควรพัฒนาความรู้ความสามารถของครูให้มากขึ้น
- ครูไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน
- ครูขาดงบประมาณและทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ควรสนับสนุนให้มีการไปศึกษาต่อ อบรมสัมมนา หรือมีการแลกเปลี่ยนครูผู้สอน
- ครูอาสาสมัครไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ และไม่สามารถปรับตัวให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนได้
- ขาดครูชาวไทยที่มีความรู้ภาษาจีน ควรมีครูสอนภาษาจีนชาวไทยประจำการที่โรงเรียน

(3) ด้านสื่อการเรียนการสอน

- สื่อการเรียนการสอน เช่น แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบไม่เพียงพอ
- สื่อการเรียนการสอนขาดความหลากหลาย ไม่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน
- โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยีประกอบการสอน
- สื่อการเรียนการสอน เช่น แบบเรียน ไม่ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียนไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และไม่สอดคล้องกับข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย

(4) ด้านผู้เรียน

- ความสนใจและความตั้งใจในการเรียนวิชาภาษาจีนของผู้เรียนค่อนข้างต่ำ
- ควรส่งเสริมให้นักเรียนใส่ใจในการเรียนภาษาจีนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาจีน สร้างแรงจูงใจและเป้าหมายในการเรียนให้แก่ผู้เรียน
- ระดับพื้นฐานภาษาจีนของนักเรียนไม่เท่ากัน

(5) ด้านการบริหารจัดการ

- รัฐบาลควรส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีความต่อเนื่องทุกระดับชั้น
- ผู้บริหารบางโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญทางด้านนโยบายการเรียนการสอนภาษาจีน
- ปัญหาด้านการบริหารจัดการเป็นปัญหามากที่สุดในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน
- โรงเรียนเอกชนควรมีโครงการที่ร่วมมือกับ สพฐ. ในการวางแผน ดำเนินงาน พัฒนา ในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่เกิดกับนักเรียน

3.3 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

จากบทบาทความสำคัญและสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ประกอบกับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ภาครัฐเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา โดยมีกำหนดเป็นนโยบายหรือยุทธศาสตร์ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการมีการประกาศนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งมีทั้งยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา และยุทธศาสตร์เฉพาะของระดับการศึกษาหนึ่งๆ สำหรับการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัศึกษานั้นจัดอยู่ในยุทธศาสตร์ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับระดับประถมศึกษา รายละเอียดของนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมี ดังนี้

3.3.1 ประเด็นยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนรู้อาษาจีน พ.ศ. 2548-2549

ประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าวถูกอ้างถึงในงานวิจัยของ พรหทัย จันทรگانตานนท์ (2549) โดยได้กล่าวไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าว เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศที่สองให้เป็นระบบ โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และ

มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สาระสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าวแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ด้านนโยบาย เร่งสร้างความตระหนักในสังคมถึงความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาจีน สนับสนุนให้โรงเรียนเปิดสอนภาษาจีน โดยการวิเคราะห์พื้นที่ที่ควรส่งเสริมเพิ่มเติม สนับสนุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในระยะแรกตั้ง และจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน โดยมีคณะกรรมการจากภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตร สื่อ วางระบบพัฒนาครู ผู้บริหารโรงเรียน และมีการวิเคราะห์ วิจัยอย่างต่อเนื่อง

(2) ด้านหลักสูตร จัดทำกรอบมาตรฐานหลักสูตรภาษาจีนแบบต่อเนื่องจากประถมถึงมัธยมปลาย จัดทำหลักสูตรสำหรับผู้เริ่มเรียนในชั้นมัธยม และหลักสูตรพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน โดยใช้อักษรจีนตัวย่อและสัทอักษรในหลักสูตร และในหลักสูตรต้องมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร ได้แก่ กำหนดจำนวนคาบเรียนต่อสัปดาห์ให้เพียงพอ กำหนดจำนวนหน่วยการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหาตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ และกำหนดข้อสอบกลางสำหรับวัดผลแต่ละระดับชั้นและช่วงชั้น โดยอิงการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (Hanyu Shuiping Kaoshi : HSK) แทนการวัดด้วยการผ่านชั้นเรียน สำหรับผู้ที่พื้นฐานมาแล้ว ต้องจัดระบบเทียบโอนผลการเรียนข้ามหลักสูตร เพื่อลดปัญหาการเรียนซ้ำ

(3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ร่วมมือกับรัฐบาลจีนเพื่อพัฒนาแบบเรียนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันตามหลักสูตร มีหนังสือเสริมที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ และสามารถใช้อื่นๆ เพิ่มเติมได้อย่างหลากหลาย

(4) ด้านครูผู้สอน กำหนดมาตรฐานครูผู้สอนภาษาจีน พัฒนาครูประจำการไทยที่สอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง จัดเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือและแนะนำครูตามโรงเรียนต่างๆ ส่งเสริมการผลิตและสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรรุ่นใหม่ เช่น ให้ทุนการศึกษา ส่งเสริมให้ครูที่จบวิชาเอกภาษาจีนเรียนวิชาการศึกษา และขอให้รัฐบาลจีนช่วยจัดหา สนับสนุน และดูแลครูจีนในประเทศไทย

(5) ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ชุมชนให้ความร่วมมือลงทุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาจีน และสนับสนุนสมาคมต่างๆ ให้มีการจัดกิจกรรมเสริมต่างๆ เช่น การจัดประชุมวิชาการด้านภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเผยแพร่วัฒนธรรมจีน

(6) ด้านวิจัย สนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาวิธีการสอนที่ประสพผลดีที่สุดที่เหมาะสมกับประเทศไทย

(7) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาจีนในสถานการณ์จริง และได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3.2 แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549-2553)

แผนยุทธศาสตร์นี้ถือเป็นยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมการเรียนการสอนภาษาจีนทุกระดับการศึกษามีการศึกษาสภาพปัญหาและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในขณะนั้นก่อนการกำหนดยุทธศาสตร์ มีการกำหนดเป้าหมายที่เป็นตัวเลขชัดเจน มีการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานอย่างละเอียด มีงบประมาณในการดำเนินงานที่สูง มีระยะเวลาในการดำเนินงานที่นาน และจัดทำขึ้นโดยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงาน โดยมีคณะทำงานเสนอแผนยุทธศาสตร์ปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาจีนของกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำ มีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 8 หน่วยงานร่วมปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะ และสุดท้ายก็ได้รับมติเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2549 ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในสังคมเศรษฐกิจยุคปัจจุบัน สำหรับรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์มีดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน

สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนโดยย่อที่สรุปโดย อุตัยวรรณ เฉลิมชัย (2550) มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 รมรณรงค์สร้างความตระหนักและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาจีนอย่างกว้างขวาง โดยจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะเร่งด่วนและระยะปานกลาง เพื่อส่งเสริมภาษาจีนอย่างเป็นระบบส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายหลักคือ นักเรียนนักศึกษา และผู้อยู่ในวัยแรงงานสามารถใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารได้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 จัดทำมาตรฐานหลักสูตรและทางการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในแต่ละระดับประเภทของการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละประเภทแต่ละระดับปรับใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงระดับอุดมศึกษา รวมทั้งกำหนดนโยบายเรื่องการใช้อักษรจีนต่อยอดในหลักสูตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาการสื่อสารการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการของจีน จัดทำหนังสือเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรไทย และจัดหาสื่อการเรียนภาษาจีนที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร ในระยะเริ่มแรกและระยะต่อมากจะส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักพิมพ์ในประเทศไทยผลิตหนังสือเรียน และสื่อความรู้เองหรือผลิตหนังสือร่วมกับสำนักพิมพ์ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 วางระบบพัฒนาครูสอนภาษาจีนในระยะสั้นและระยะยาวให้ได้มาตรฐานโดยเริ่มจากการสำรวจสภาพปัจจุบัน และข้อมูลเกี่ยวกับครูความต้องการของครูที่ต้องการพัฒนาในระดับต่างๆ และจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน และระยะต่อมากำหนดมาตรฐานครูโดยเทียบเคียง และปรับใช้ระบบการอบรมและการทดสอบมาตรฐานการสอน (Jiaoshi Zige Zhengshu) ซึ่งเป็นมาตรฐานครูสอนภาษาจีนของสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่สอนภาษาจีนให้แก่ชาวต่างประเทศ กำหนดระดับความรู้ขั้นต่ำของครูผู้สอนภาษาจีน โดยใช้ HSK ไม่ต่ำกว่าระดับ 5 สำหรับครูที่สอนระดับประถมศึกษา รวมทั้งพัฒนาครูประจำการผู้สอนภาษาจีนอย่างสม่ำเสมอเช่นการสนับสนุนทุนการศึกษาต่อ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน สำหรับครูไทย ที่มีผลการศึกษาดีเด่น รวมทั้งส่งเสริมการผลิตและสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย โดยการทำผังความคิดโรงเรียนที่สอนภาษาจีนในประเทศไทย เพื่อกำหนดพื้นที่ที่ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมเป็นกรณีพิเศษ สร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษา ในระดับต่างๆ เช่นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อช่วยเหลือและพึ่งพากันและกันในเรื่องครูผู้สอน หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล เป็นต้น และร่วมมือกับสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำประเทศไทย เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

(2) เป้าหมายในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน

(2.1) นักเรียน/นักศึกษาในระบบโรงเรียนทุกคนได้เรียนภาษาจีนอย่างมีคุณภาพ และผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามสัดส่วน ดังนี้

- ร้อยละ 20 ของนักเรียนที่จบช่วงชั้นที่ 4 (ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) หรือประมาณ 100,000 คนต่อปี
- ร้อยละ 20 ของนักศึกษาที่สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประมาณ 35,000 คนต่อปี
- ร้อยละ 20 ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือประมาณ 83,000 คนต่อปี

(2.2) นักเรียน/นักศึกษาทั่วไปที่มีความสามารถพิเศษ ประมาณ 4,000 คน ได้รับการพัฒนาการเรียนภาษาจีนไปสู่ความเป็นเลิศ

(2.3) ประชากรวัยแรงงานได้เรียนภาษาจีน และใช้สื่อสารในการประกอบอาชีพจำนวน 100,000 คน

(3) งบประมาณในการดำเนินงาน

รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ตลอดระยะเวลา 5 ปี เป็นจำนวนเงิน 528,047,000 บาท โดยแบ่งงบประมาณตามกลยุทธ์การดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบริหารจัดการ ด้านการปรับปรุงและพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ด้านการจัดระบบสนับสนุนทางวิชาการให้ได้มาตรฐาน และด้านการพัฒนาระบบการศึกษาตามอัธยาศัย โดยด้านที่ได้รับงบประมาณมากที่สุดคือด้านการจัดระบบสนับสนุนทางวิชาการให้ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังหวังว่าจะได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มูลนิธิ สมาคม หอการค้า รวมถึงรัฐบาลและหน่วยงานของจีนด้วย (ศูนย์จีนศึกษา จุฬาฯ, 2551)

(4) กลยุทธ์การดำเนินงาน

กลยุทธ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวมี ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติและอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน และประสานงานการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับชาติและระดับภูมิภาค เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน พัฒนาความร่วมมือกับการนิเทศ กำกับติดตามผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง โดยเชื่อมโยงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกระดับ

กลยุทธ์ที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยเร่งจัดทำหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษาให้ได้มาตรฐาน และเป็นแนวต่อกัน กำหนดระบบการเทียบโอนผลการเรียนรู้ข้ามหลักสูตร ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาจีนที่มีคุณภาพ และเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ส่งเสริมและเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนที่ประสบผลดี ส่งเสริมและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและทันสมัย ส่งเสริมการผลิตและจัดหาครูสอนภาษาจีนทั้งครูไทยและครูจีนที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ และส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาทุกระดับให้มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 การจัดระบบสนับสนุนทางวิชาการให้ได้มาตรฐาน โดยการพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่มีความพร้อมให้เป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในพื้นที่ สนับสนุนกิจกรรมและการดำเนินงานของเครือข่ายครูสอนภาษาจีนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา จัดให้มีคลังหลักสูตร และศูนย์สื่อสารการเรียนรู้ภาษาจีนในลักษณะออนไลน์ จัดเวทีวิชาการสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีน สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อการเรียนภาษาและวัฒนธรรมจีน และจัดระบบการพัฒนาครูสอนภาษาจีนทั้งครูไทยและครูจีน เพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดให้มีรายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาจีน พัฒนาการเรียนรู้ภาษาจีนในรูปแบบ e-learning และส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ภาษาจีนของสื่อมวลชน ประชาชนกลุ่มอาชีพต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ และชุมชน

3.3.3 นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีน พ.ศ. 2557

สืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2556 กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะทางภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของคนไทยในการแข่งขัน ในเวทีโลกและในวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2556 นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ได้จัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง (เฉพาะภาษาจีน) ขึ้น เพื่อระดมความคิดเห็นจากบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในภาพรวม โดยร่วมกันกำหนดแผนในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน และได้ประกาศ “นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีน” สำหรับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะ ในวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2557 สารสำคัญของนโยบายดังกล่าวมี 6 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน โดยให้เริ่มสอนภาษาจีนได้ตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (หรือตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หากมีความพร้อม) การจัดการเรียนการสอน ให้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนแต่ละระดับชั้นให้เหมาะกับวัย ศักยภาพ และความต้องการ โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ ให้ปรับจำนวนคาบเรียนและจำนวนนักเรียน ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้โรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ จัดกิจกรรมค่ายภาษาแบบเข้มข้น สำหรับนักเรียน ระยะเวลา 3-4 สัปดาห์ อย่างน้อย 1 ครั้ง

มาตรการที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรภาษาจีน ให้พัฒนาหลักสูตรให้มีความต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร และแนวทางการทำแผนการจัดการเรียนรู้อบรม รวมทั้งจัดทำหลักสูตรเฉพาะสำหรับส่งเสริมกลุ่มนักเรียนที่มีศักยภาพด้านภาษาจีน ให้ได้พัฒนาภาษาจีนมากยิ่งขึ้น

มาตรการที่ 3 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาจีน โดยให้ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ปรับใหม่ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือครูประกอบการใช้ พัฒนาและจัดทำสื่อการสอนหลัก และสื่อการสอนสนับสนุนที่มีคุณภาพ ทันสมัย โดยร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

มาตรการที่ 4 การวัดและประเมินผล โดยให้มีการประเมินความสามารถการใช้ภาษาจีนของผู้เรียนด้วยเครื่องมือประเมินที่ได้มาตรฐานระดับสากล หรือใช้ข้อสอบกลางที่พัฒนาโดย สพฐ. ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และพัฒนาคลังข้อสอบวัดและประเมินผล การเรียนรู้ภาษาจีน โดยร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

มาตรการที่ 5 การพัฒนาครูสอนภาษาจีน โดยสำรวจข้อมูลพื้นฐานและจัดทำฐานข้อมูลของครูผู้สอน เพื่อวางแผนอัตรากำลัง กำหนดมาตรฐานความรู้ความสามารถทางภาษาของครูโดยเทียบเคียงกับมาตรฐานของเจ้าของภาษา จัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ วิธีการสอนแบบต่างๆ และเทคนิคการวัดและประเมินผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการสอนระหว่างกัน สนับสนุนให้ครูที่มีคุณภาพไปอบรมที่ประเทศจีน และจัดค่ายภาษาแบบเข้มข้นสำหรับครู ระยะเวลา 3-4 สัปดาห์ อย่างน้อย 1 ครั้ง

มาตรการที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน โดยให้มีคณะกรรมการควบคุมคุณภาพทั้งระดับ สพฐ. เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา สำรวจความต้องการของการเรียนและการใช้ภาษาจีนของผู้เรียน หรือของหน่วยงาน/สถานประกอบการ จัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดทำแผนการกำกับติดตามที่ชัดเจน เน้นการจัดการเรียนการสอนตามความพร้อม ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

จากนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กล่าวไว้ในข้างต้นจะเห็นว่า แต่ละยุทธศาสตร์มีจุดที่เหมือนและจุดที่แตกต่างกัน ในส่วนของจุดที่เหมือนกันคือ ทุกยุทธศาสตร์เน้นส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการเรียนการสอนภาษาจีนที่เชื่อมต่อกับทุกระดับการศึกษา และมีเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกัน เช่น สนับสนุนให้มีหน่วยงาน คณะกรรมการ หรือศูนย์ที่ช่วยกำกับดูแลการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับต่างๆ ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องทุกระดับชั้น พร้อมคู่มือการใช้และหลักสูตร เฉพาะต่างๆ ส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและทันสมัย ส่งเสริมการผลิตครูสอนภาษาจีนให้เพียงพอและพัฒนาครูสอนภาษาจีนให้มีมาตรฐาน มีระบบการกำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ข้อสอบกลางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ การพัฒนาด้านต่างๆ ทั้งหมดนี้จะเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ แต่จุดที่แตกต่างกันก็คือ ในส่วนของสองยุทธศาสตร์แรกนั้นมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน หรือสื่อวิทยุโทรทัศน์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้นอกห้องเรียน และให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาจีนในสถานการณ์จริง ซึ่งถือเป็นนโยบายที่ดีที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดแรงบันดาลใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนภาษาจีนได้ ในขณะที่นโยบายในปี พ.ศ. 2557 ไม่ได้กล่าวถึงการพัฒนาในด้านนี้ นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ในปี พ.ศ. 2549-2553 ยังมีการกำหนดเป้าหมายของ

จำนวนผู้เรียน ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับจำนวนของผู้เรียนอย่างชัดเจน แต่จุดเด่นที่เห็นได้ชัดของนโยบายในปี พ.ศ. 2557 ก็คือการให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากขึ้น โดยเฉพาะในเชิงคุณภาพหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน กล่าวคือ เน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้จริงมีความรู้ความสามารถ และทักษะทางภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้สื่อสาร การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพได้นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ เนื่องจากหากผู้เรียนมีความสนใจภาษาจีน ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาจีน และจะส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Zhang Qingling และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2556)

3.4 แนวทางการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

หลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีการประกาศนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนดังที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้น สพฐ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษา ได้ขานรับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ด้วยการกำหนดแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมและดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งในส่วนนี้จะสรุปแนวทางสำคัญและผลการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2549-2553) และนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีนปี พ.ศ. 2557 ดังนี้

3.4.1 แนวทางการพัฒนาและผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2549-2553)

ด้านจำนวนผู้เรียน เดิมตั้งเป้าหมายไว้ว่าใน 1 ปีการศึกษาจะต้องมีร้อยละ 20 ของจำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้เรียนภาษาจีน และผ่านเกณฑ์มาตรฐานหรือประมาณ 100,000 คนต่อปี ภายในระยะเวลา 5 ปี จากข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่าในปี พ.ศ. 2556 มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนรัฐที่ได้เรียนภาษาจีนจำนวน 279,481 คน ซึ่งเป็นจำนวนรวมของระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 3 ชั้นปี ไม่ได้แยกจำนวนของนักเรียนที่จบช่วงชั้นที่ 4 ออกมา หากนำตัวเลขดังกล่าวมาหารด้วย 3 ตามจำนวนชั้นปี ก็จะมีจำนวนใกล้เคียงเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ 100,000 คน ทั้งนี้ ยังไม่ได้รวมจำนวนนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ซึ่งจากข้อมูลในปี พ.ศ. 2556 ระบุว่ามึนักเรียนในสังกัดที่เรียนภาษาจีนจำนวน 200,000 คน แต่ในจำนวนนี้ไม่ได้จำแนกว่าแต่ละระดับชั้นมีจำนวนผู้เรียนเท่าไร อย่างไรก็ตาม หากรวมกับจำนวนของนักเรียนของโรงเรียนเอกชนแล้ว คาดว่าน่าจะมีจำนวนนักเรียนที่เรียนภาษาจีนและผ่านเกณฑ์มาตรฐานตรงตามเป้าหมาย หรือมากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

ด้านระบบการบริหารจัดการตามแผนยุทธศาสตร์ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีคุณภาพ โดยจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับชาติและระดับภูมิภาค เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางส่งเสริมการเรียน

การสอนภาษาจีน ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย และสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งระหว่างสถานศึกษา สำหรับศูนย์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับชาตินั้น มีสถาบันการแปลและส่งเสริมภาษาจีน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบงานทางด้านนี้ ส่วนในระดับภูมิภาคนั้น สพฐ. ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนขึ้นในโรงเรียนที่มีความพร้อม และเข้มแข็งทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2550 โดยเริ่มแรกมี 25 ศูนย์ และเพิ่มขึ้นเป็น 42 ศูนย์ ในปีการศึกษา 2556 ศูนย์เหล่านี้จะกระจายอยู่ทุกภูมิภาค และมีโรงเรียนภายในจังหวัดหรือจังหวัดใกล้เคียงอยู่ในเครือข่าย โรงเรียนที่เป็นศูนย์เครือข่ายฯ จะได้รับงบประมาณจาก สพฐ. สำหรับการจัดกิจกรรมค่ายภาษาและวัฒนธรรมจีน หรือกิจกรรมวิชาการด้านภาษาจีนให้แก่ นักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย จัดการอบรมสัมมนาหรือการประชุมปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง กับการเรียนการสอนภาษาจีนให้แก่ครูของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย เช่น การจัดทำสื่อการสอน วิธีการสอนภาษาจีน และเป็นผู้ประสานงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเรียนการสอนภาษาจีนกับ สพฐ. เพื่อเสริมสร้างคุณภาพและความเข้มแข็งในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ต่อมา สพฐ. และสำนักงาน HANBAN ร่วมกันคัดเลือกโรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ ที่มีผลการดำเนินงานดีเด่น จัดให้มีห้องเรียนขงจื่อในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีน และเผยแพร่วัฒนธรรมจีน เช่น โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย โรงเรียนลำปางกัลยาณี และโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย เป็นต้น จะเห็นได้ว่าด้านระบบการบริหารจัดการ การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนั้น มีการดำเนินงานตามแนวทางที่วางไว้และมีพัฒนาการที่ค่อนข้างดี

ด้านหลักสูตร ตามแผนยุทธศาสตร์ได้กำหนดแนวทางในการจัดทำมาตรฐานหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษาให้ได้มาตรฐานและเป็นแนวต่อเนื่องกัน เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละประเภทแต่ละระดับปรับใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการสำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ. ได้จัดทำมาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยมีทั้งสิ้น 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรภาษาจีน 12 ปี (ประถมศึกษาปีที่ 1 –มัธยมศึกษาปีที่ 6) หลักสูตรภาษาจีน 6 ปี (มัธยมศึกษาปีที่ 1–6) และหลักสูตรภาษาจีน 3 ปี (มัธยมศึกษาปีที่ 4–6) เพื่อให้สถานศึกษาไว้ใช้สำหรับอ้างอิง ซึ่งจะเห็นได้ว่าในด้านหลักสูตรมีผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม มีหลักสูตรที่มีความต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมจนถึงมัธยมศึกษา แต่ยังไม่มีการดำเนินการในส่วนของการเชื่อมต่อไปถึงระดับอุดมศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้

ด้านครูผู้สอน ตามแผนยุทธศาสตร์ได้กำหนดแนวทางในการจัดระบบการพัฒนาครูสอนภาษาจีนทั้งครูชาวไทยและชาวจีน โดยพัฒนาทั้งในส่วนของปริมาณและคุณภาพซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบคือสถาบันการแปลและส่งเสริมภาษาจีน ซึ่งมีหน้าที่จัดหา อบรม ดูแล นิเทศติดตามครูอาสาสมัครจากประเทศจีนที่มาสอนในโรงเรียน โดยร่วมมือกับสำนักงาน HANBAN ให้จัดส่งครูอาสาสมัครมาสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จาก

ข้อมูลในปี พ.ศ. 2556 มีครูอาสาสมัครชาวจีนจำนวน 737 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีสัดส่วนที่มากกว่าครูชาวไทยที่สอนภาษาจีน ในส่วนของครูชาวไทย มีการจัดหาและจัดสรรทุนศึกษาและทุนอบรมด้านการสอนภาษาจีนระยะสั้น-ยาวที่ประเทศจีน หากครูชาวไทยไม่ได้จบเอกภาษาจีน จะมีการอบรมแบบเข้มข้น 1 ปี และอบรมต่อเนื่องทุกปี นอกจากนี้ ยังมอบหมายให้โรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ เป็นผู้จัดกิจกรรมการอบรมหรือประชุม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะการสอนด้วย แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ ซึ่งโดยรวมนับได้ว่าค่อนข้างเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ด้านสื่อการเรียนการสอน สพฐ. มีความร่วมมือกับหน่วยงานของประเทศจีน 2 แห่ง ในการจัดทำสื่อการสอนภาษาจีนให้มีคุณภาพ และมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยจัดทำออกมา 2 ชุด ชุดที่ 1 คือแบบเรียนชุดสัมพันธ์ภาษาจีนระดับ ป.1-ม.6 ที่ร่วมมือกับสำนักพิมพ์ HEP พร้อมโปรแกรมสื่อ Interactive ที่เน้นการสื่อสารสองทาง ส่วนชุดที่ 2 คือแบบเรียนชุดภาษาจีนสร้างสรรค์ระดับ ม.1-ม.6 ที่ร่วมมือกับ Yunnan Normal University ซึ่งเน้นไวยากรณ์และการใช้ภาษา ปัจจุบันแบบเรียนทั้งชุดนี้มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย นับได้ว่าการดำเนินงานด้านสื่อการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี

จากแนวทางและการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2549-2553) จะเห็นได้ว่า แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา เกิดการพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในหลายด้าน เช่น ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร และด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น แม้บางแนวทางอาจจะไม่เห็นผลการดำเนินงานที่ชัดเจน เช่น การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย หรือการตั้งศูนย์สื่อสารการเรียนรู้ภาษาจีนในลักษณะออนไลน์ แต่ผลโดยรวมก็แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัศึกษาก้าวหน้าไปอีกหนึ่ง

3.4.2 นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีน พ.ศ. 2557

ในส่วนของนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีน พ.ศ. 2557 มีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ปรับสาระการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นการสื่อสารทักษะการฟัง-พูด ส่วนสาระการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นการสื่อสารทักษะการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน และนำความรู้ไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ สำหรับจำนวนคาบเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดให้เรียนเป็นวิชาเพิ่มเติม ไม่ต่ำกว่า 4 คาบ/สัปดาห์ โดยกำหนดจำนวนผู้เรียนไม่เกิน 25 คนต่อห้อง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีจัดให้เรียนเป็นแผนภาษาจีน ไม่ต่ำกว่า 6 คาบ/สัปดาห์ ส่วนวิชาเพิ่มเติม ไม่ต่ำกว่า 4 คาบ/สัปดาห์ โดยกำหนดจำนวนผู้เรียนไม่เกิน 30 คนต่อห้อง นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมค่ายภาษาแบบเข้มข้น สำหรับนักเรียนระยะ 2-3 สัปดาห์ โดยโรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ

แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรภาษาจีน พัฒนาหลักสูตรให้มีความต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันขงจื่อและสำนักงาน HANBAN พร้อมจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรและแนวทางการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับหลักสูตร เฉพาะสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีศักยภาพด้านภาษาจีนนั้นสามารถเปิดสอนได้ เมื่อได้รับอนุญาตจาก สพฐ./สพม. ตามแนวปฏิบัติและเงื่อนไขที่มีการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐาน เพื่อตรวจสอบ ความพร้อม

แนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาจีน ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ปรับใหม่ พร้อมจัดทำคู่มือครู รวบรวมรายชื่อสื่อที่มีคุณภาพเผยแพร่เว็บไซต์ พัฒนาและจัดทำสื่อการสอนหลักและสื่อการสอน สนับสนุนที่มีคุณภาพทันสมัย เนื้อหาสาระสอดคล้องกับหลักสูตร เป้าหมาย แนวทางการจัดการเรียน การสอน และบริบทของผู้เรียนไทย ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน โดยร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน

แนวทางในการวัดและประเมินผล มีการประเมินความสามารถใช้ภาษาจีนของ ผู้เรียนด้วยเครื่องมือประเมินที่ได้มาตรฐานระดับสากล เช่น การวัดผลโดยการสอบ HSK และ การสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนสำหรับเยาวชน (Youth Chinese Test: YCT) หรือใช้ข้อสอบกลาง ที่พัฒนาโดย สพฐ. ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และพัฒนาคลังข้อสอบวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ภาษาจีน โดยร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเช่น สำนักงาน HANBAN และสำนักทดสอบทางการศึกษา

แนวทางในการพัฒนาครูสอนภาษาจีน จัดทำฐานข้อมูลของครูผู้สอนเพื่อวางแผน อัตรากำลัง กำหนดมาตรฐานความรู้ความสามารถทางภาษาของครูโดยเทียบเคียงกับมาตรฐานของ เจ้าของภาษาและสอบวัดระดับความรู้ความสามารถและทักษะด้านภาษาจีนของครู เพื่อเป็นฐาน การพัฒนาขั้นต่อไป จัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ วิธีการสอนแบบต่างๆ และเทคนิค การวัดและประเมินผล เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนแบบสื่อสาร และการใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ (ICT) ในการสอนที่เน้นการสื่อสารมีการติดตามประเมินผลครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรม จัดประชุม/สัมมนา/เสวนา/สาธิตการสอนที่ได้ผลดี (Best Practice) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการสอนระหว่างกัน สนับสนุนให้ครูที่มีคุณภาพไปอบรมที่ประเทศจีน และจัดค่ายภาษาแบบ เข้มข้นสำหรับครู ระยะเวลา 3-4 สัปดาห์ โดยโรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมคุณภาพทั้งระดับ สพฐ. เขตพื้นที่การศึกษา สรรวจความต้องการใน การเรียนและการใช้ภาษาจีนของผู้เรียน หรือของหน่วยงาน/สถานประกอบการ จัดทำฐานข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และจัดทำ แผนการกำกับติดตามพร้อมคู่มือที่ชัดเจน

บทที่ 4

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษา

สำหรับบทนี้จะเป็นการรายงานผลการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อเสนอแนะของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น สำหรับผลการสำรวจในแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่สำรวจ

จากการสำรวจ มีโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 333 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47.10 ของจำนวนโรงเรียนที่สำรวจ 707 แห่ง ทั่วประเทศ ในจำนวนนี้แบ่งเป็นโรงเรียนรัฐ 274 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 49.90 ของจำนวนโรงเรียนรัฐที่สำรวจ 549 แห่ง โรงเรียนเอกชน 48 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 34.53 จำนวนโรงเรียนเอกชนที่สำรวจ 139 แห่ง และโรงเรียนจีน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 57.89 ของจำนวนโรงเรียนจีนที่สำรวจ 19 แห่ง (รายชื่อโรงเรียนทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามสามารถดูได้ในภาคผนวก 1-3)

ในจำนวนโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถาม สามารถจำแนกตามภูมิภาคและประเภทของโรงเรียนได้ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน	รวม
กรุงเทพมหานคร	25	15	1	41
ภาคเหนือ	24	9	3	36
ภาคกลาง	68	8	1	77
ภาคตะวันออก	31	5	2	38
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	72	3	1	76
ภาคตะวันตก	19	4	1	24
ภาคใต้	35	4	2	41
รวม	274	48	11	333

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ (อ้างอิงการแบ่งภูมิภาคตามเกณฑ์ของคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ) และหากจำแนกเป็นรายจังหวัด จะพบว่าโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามมีมาจาก 66 จังหวัด ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างมากและเกือบครอบคลุมทั่วประเทศ

นอกจากนี้ โรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนที่สำรวจทั้งหมดหรือคิดเป็นร้อยละ 47.10 หากใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่สำรวจทั้งหมดตามสูตรคำนวณของ TaroYamane (1967) โดยกำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 จะได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยจำนวน 256 แห่ง จากจำนวนโรงเรียนที่สำรวจทั้งหมด 707 แห่ง แต่จากจำนวนโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามจะเห็นได้ว่ามีถึง 333 แห่ง ซึ่งมากกว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากโรงเรียนจำนวน 333 แห่งนี้จึงสามารถเป็นตัวแทนของโรงเรียนที่สำรวจทั้งหมดได้ ซึ่งจะสามารถทำให้ได้ผลการวิจัยที่แม่นยำและน่าเชื่อถือ

ในส่วนของข้อมูลทั่วไป มีการถามปี พ.ศ. ที่เปิดสอนภาษาจีนของโรงเรียนต่างๆ ในจำนวนโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมี 63 แห่งที่ไม่ระบุปีที่เปิดสอนภาษาจีน จำนวนที่เหลืออีก 270 แห่งระบุปีที่เปิดสอนภาษาจีน ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตาราง ดังนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในช่วงเวลาต่างๆ

ช่วงเวลาที่เปิด	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน	รวม
ก่อน พ.ศ. 2500	-	-	10	10
พ.ศ. 2500-2538	-	4	1	5
พ.ศ. 2540-2549	77	18	-	95
พ.ศ. 2550-2558	150	10	-	160
รวม	227	32	11	270

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงเวลาออกเป็น 4 ช่วง โดยพิจารณาจากกลุ่มข้อมูลที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังนี้

ช่วงที่ 1 คือช่วงก่อนปี พ.ศ. 2500 แม้จะมีจำนวนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนในช่วงดังกล่าวจำนวนน้อยมาก แต่สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงนี้ก็คือโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนทั้งหมดเป็นโรงเรียนจีน ยังไม่มีโรงเรียนรัฐหรือโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนภาษาจีน ข้อมูลดังกล่าวตรงกับประวัติการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 ซึ่งในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2500 โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2463-2474 มีการก่อตั้งโรงเรียนจีนจำนวนมาก ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด และมีการขยายการเรียนการสอนภาษาจีนจากระดับประถมศึกษาไปยังระดับมัธยมศึกษา อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนภาษาจีนในช่วงนั้นยังจำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มของชาวไทยเชื้อสายจีนเท่านั้น และหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 โรงเรียนจีนก็มีจำนวนลดน้อยลง

ช่วงที่ 2 คือช่วงปี พ.ศ. 2500-2538 ในช่วงนี้ยังคงมีลักษณะที่คล้ายกับช่วงก่อนหน้านี้ กล่าวคือ มีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนไม่มากและไม่ต่อเนื่อง มีช่วงขาดตอนไปค่อนข้างนาน แต่ที่แตกต่างจากในช่วงแรกคือเริ่มมีโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนภาษาจีนแล้วแม้จะมีจำนวนไม่มาก แต่ก็แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเอกชนเริ่มตื่นตัวในเรื่องของการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งเป็นภาษาที่มีความสำคัญมากขึ้น ในขณะที่โรงเรียนรัฐยังคงไม่มีการเปิดสอนภาษาจีน ส่วนโรงเรียนจีนก็มีจำนวนน้อยเช่นกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะในช่วงปี พ.ศ. 2500 รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดำเนินนโยบายต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างจริงจังจนสั่งปิดโรงเรียนจีนจำนวนมาก การควบคุมหลักสูตรและเวลาการเรียนภาษาจีนในโรงเรียนจีน รวมถึงการไม่อนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนจีนขึ้นใหม่อีกต่อไป (ศูนย์จีนศึกษา จุฬาฯ, 2551) แม้ในช่วงปี พ.ศ. 2518 จะมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย-จีน แต่การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยก็ยังไม่ฟื้นตัวเท่าที่ควร จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนยังคงมีไม่มาก

ช่วงที่ 3 คือช่วงปี พ.ศ. 2540-2549 สืบเนื่องจากการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย-จีน ในปี พ.ศ. 2518 และนโยบายเปิดสอนภาษาจีนอย่างเสรีของรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ในปี พ.ศ. 2535 ทำให้ในปี พ.ศ. 2540 ภาษาจีนถูกจัดให้เป็นหนึ่งในวิชาสายศิลป์ภาษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในปี พ.ศ. 2541 ภาษาจีนยังได้รับการบรรจุให้เป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่นักเรียนใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ จึงมีโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ทั้งโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน

ช่วงที่ 4 คือช่วงปี พ.ศ. 2550-2558 ในช่วงดังกล่าว เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าประเทศจีนกลายเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีบทบาททั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเพิ่มมากขึ้นในเวทีโลก รวมถึงความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ กับประเทศไทยที่เพิ่มระดับมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีนมากขึ้น โดยจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549-2553) และมีความร่วมมือกับ HANBAN ในการผลิตแบบเรียน “สัมผัสภาษาจีน” ระดับประถมและมัธยมศึกษาสำหรับนักเรียนชาวไทยโดยเฉพาะ รวมถึงการส่งครูอาสาสมัครชาวจีนเข้ามาสอนภาษาจีนในประเทศไทยจำนวนมาก ส่งผลให้โรงเรียนเปิดสอนภาษาจีนเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากและเปิดอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยเฉพาะโรงเรียนรัฐมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณจากช่วงก่อนหน้า

4.2 การบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

การบริหารจัดการถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน หากสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการด้านงานวิชาการที่ดี ก็จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของการบริหารจัดการ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดวงจร PDCA (หรือวงจรการบริหารงานคุณภาพ) ในการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานศึกษาว่าเป็นไปตามวงจร PDCA หรือไม่ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนด้านต่างๆ

สภาพการบริหารจัดการ	รร.รัฐ		รร.เอกชน		รร.จีน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การวางแผนการจัดการเรียนการสอน						
1. สถานศึกษาของท่านมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหรือไม่						
1.1 มี	268	98	48	100	11	100
1.2 ไม่มี	6	2	-	-	-	-
2. สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างชัดเจนหรือไม่						
2.1 มี	265	97	45	94	11	100
2.2 ไม่มี	9	3	3	6	-	-
3. ถ้ามี ใครคือผู้รับผิดชอบการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน						
3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	28	10	6	15	4	50
3.2 ฝ่ายวิชาการ	107	39	12	29	2	25
3.3 หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ	70	26	8	20	2	25
3.4 ครูสอนภาษาจีน	113	41	16	39	2	25
3.5 อาสาสมัครชาวจีน	12	4	-	-	-	-
3.6 อื่นๆ	8	3	2	5	-	-
4. ผู้ที่ส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน						
4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	144	53	24	59	6	75
4.2 ฝ่ายวิชาการ	221	81	29	71	6	75
4.3 หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ	227	83	23	56	8	100
4.4 ครูสอนภาษาจีน	183	67	31	76	4	50
4.5 อาสาสมัครชาวจีน	85	31	4	10	2	25
4.6 อื่นๆ	5	2	1	2	-	-

ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนด้านต่างๆ (ต่อ)

สภาพการบริหารจัดการ	รร.รัฐ		รร.เอกชน		รร.จีน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. ข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน						
5.1 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	141	51	22	54	3	38
5.2 นโยบายของ สพฐ. หรือ สช.	198	72	17	41	8	100
5.3 นโยบายของกลุ่มสถานศึกษา (รร.ศูนย์เครือข่ายฯ)	63	23	6	15	3	38
5.4 นโยบายของสถานศึกษาของท่านเอง	169	62	28	68	4	50
5.5 อื่นๆ	-	-	2	5	-	-
การดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอน						
6. สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหรือไม่						
6.1 มี	262	96	46	96	11	100
6.2 ไม่มี	12	4	2	4	-	-
7. สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างไร						
7.1 จัดให้มีประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหา	143	52	23	56	7	88
7.2 กำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบส่วนต่างๆ	212	77	29	71	6	75
7.3 ติดตามผลการดำเนินการส่วนต่างๆ เป็นระยะ	155	57	29	71	4	50
7.4 วิเคราะห์ปัญหาด้านต่างๆ	160	58	29	71	4	50
7.5 จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ	156	57	18	44	5	63
7.6 ให้ครูทำแผนการสอนและบันทึกการสอน	227	83	30	73	6	75
7.7 อื่นๆ	4	1	1	2	-	-
8. สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนในส่วนใดบ้าง						
8.1 หลักสูตร	225	82	31	76	7	88
8.2 สื่อการเรียนการสอน	199	73	34	83	7	88
8.3 ผู้สอน	229	84	34	83	6	75
8.4 ผู้เรียน	198	72	29	71	5	63
8.5 อื่นๆ	-	-	-	-	-	-

ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนด้านต่างๆ (ต่อ)

สภาพการบริหารจัดการ	รร.รัฐ		รร.เอกชน		รร.จีน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การประเมินผลการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอน						
9. สถานศึกษาของท่านประเมินผลการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหรือไม่						
9.1 มี	247	90	47	98	10	91
9.2 ไม่มี	27	10	1	2	1	9
10. สถานศึกษาของท่านประเมินผลการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างไร						
10.1 สัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	156	57	19	46	6	75
10.2 จัดประชุมสรุปผลและวิเคราะห์ปัญหา	129	47	17	41	6	75
10.3 ทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน	115	42	23	56	4	50
10.4 สัมภาษณ์ความคิดเห็นนักเรียน	161	59	21	51	3	38
10.5 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน	57	21	12	29	5	63
การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน						
11. สถานศึกษาของท่านนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหรือไม่						
11.1 ใช่	243	89	45	94	11	100
11.2 ไม่ใช่	31	11	3	6	-	-

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นสภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลปรากฏว่า ในส่วนของการวางแผนการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน หากจำแนกตามประเภทของโรงเรียนจะพบว่า โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนทุกแห่ง ส่วนโรงเรียนรัฐแม้จะไม่ครบทุกแห่งแต่ก็มีสัดส่วนที่สูงมากเช่นกันคิดเป็นร้อยละ 98 ส่วนการกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนนั้น ก็มีสัดส่วนที่สูงมากในโรงเรียนทุกประเภท โรงเรียนรัฐ คิดเป็นร้อยละ 97 โรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 94 โรงเรียนจีน

คิดเป็นร้อยละ 100 จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบการวางแผน การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างชัดเจน โดยผู้ที่รับผิดชอบในกลุ่มโรงเรียนรัฐและโรงเรียน เอกชน ส่วนใหญ่จะเป็นครูสอนภาษาจีน (โรงเรียนบางแห่งจะมีหัวหน้าแผนงานภาษาจีน) คิดเป็น ร้อยละ 41 และ 39 ตามลำดับ รองลงมาคือฝ่ายวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 39 และ 29 ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนจีนส่วนใหญ่จะมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 50 อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าโดยรวมแล้วครูสอนภาษาจีนจะถูกกำหนดให้เป็นผู้รับผิดชอบหลัก แต่ก็มีบุคคลอื่นๆ ในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ หัวหน้า กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ และครูอาสาสมัครชาวจีน จากการสำรวจ พบว่า แม้สัดส่วนจะแตกต่างกัน แต่ก็แสดงให้เห็นว่ามีโรงเรียนมากกว่าครึ่งที่ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ยกเว้นครูอาสาสมัครชาวจีนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า ครูอาสาสมัครชาวจีนจะสอนตามจำนวน ชั่วโมงที่ทางโรงเรียนกำหนด และอาจจะไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมากนัก เนื่องจากปัญหา ในการสื่อสาร สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนรัฐส่วนใหญ่ จะยึดนโยบายของ สพฐ. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 72 รองลงมาคือนโยบายของ สถานศึกษาเอง คิดเป็นร้อยละ 62 มีเพียงส่วนน้อยที่ยึดนโยบายของกลุ่มสถานศึกษา (หรือโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายฯ) คิดเป็นร้อยละ 23 โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะยึดนโยบายของสถานศึกษาเอง เป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 68 รองลงมาคือนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คิดเป็นร้อยละ 54 และ ยึดนโยบายของกลุ่มสถานศึกษา (หรือโรงเรียนศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน) คิดเป็นร้อยละ 15 สำหรับโรงเรียนจีนทุกแห่งจะยึดนโยบายของ สข. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด โดยตรง คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือนโยบายของสถานศึกษาเอง คิดเป็นร้อยละ 50

ในส่วนของการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งมีสัดส่วนสูงมากในโรงเรียนทุกประเภท ได้แก่ โรงเรียนรัฐ คิดเป็นร้อยละ 96 โรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 96 โรงเรียนจีน คิดเป็นร้อยละ 100 สถานศึกษาในจำนวนนี้มีวิธีการในการดำเนินงานตามแผนหลากหลายวิธีเช่น การจัดทำให้มีการ ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน การกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบ ในส่วนต่างๆ การติดตามผลการดำเนินการในส่วนต่างๆ เป็นระยะ การวิเคราะห์ปัญหาในด้านต่างๆ ของการจัดการเรียนการสอน การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ และการให้ครูทำแผนการสอน และบันทึกการสอน โดยโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนมีการให้ครูทำแผนการสอนและบันทึกการสอน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83 และ 73 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอนงค์ รัศมีรังสีเหลือ (2546) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จะให้ครูจัดทำแผนการสอนและบันทึกแผนการสอน รองลงมาคือ การกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบส่วนต่างๆ ส่วนโรงเรียนจีนมีการจัดทำให้มีการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88 รองลงมาคือการทำ

แผนการสอนและบันทึกการสอน และการกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบส่วนต่างๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอย่างละเอียด พบว่า สัดส่วนของโรงเรียนที่เลือกใช้วิธีการดำเนินงานแต่ละวิธีมีมากกว่าครึ่ง แทบทุกวิธีแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินงานตามแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย สำหรับการดำเนินงานตามแผนในด้านต่างๆ นั้น พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินงานตามแผนในทุกๆ ด้านอย่างครบถ้วน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านผู้สอน และด้านผู้เรียน โดยการดำเนินงานในแต่ละด้านของแต่ละกลุ่มโรงเรียนนั้นมีสัดส่วนที่แตกต่างกันไม่มาก แต่ที่น้อยที่สุดในทุกกลุ่มโรงเรียนคือ ด้านผู้เรียน

สำหรับการประเมินผลการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประเมินผลการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งมีสัดส่วนสูงมากในโรงเรียนทุกประเภท ได้แก่ วิทยาลัยรัฐ คิดเป็นร้อยละ 90 โรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 98 โรงเรียนจีน คิดเป็นร้อยละ 91 สถานศึกษาในจำนวนนี้มีวิธีการในการประเมินผลการดำเนินการตามแผนหลากหลายวิธี เช่น การสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน การจัดประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ การทำรายงานเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน โดยโรงเรียนรัฐ มีการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 59 โรงเรียนเอกชนมีการทำรายงานเพื่อสรุปผลการดำเนินงานมากที่สุด ร้อยละ 56 ส่วนโรงเรียนจีนมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและจัดประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ มากที่สุด ร้อยละ 75 เท่ากันแต่เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนของแต่ละวิธี พบว่า มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประเมินผลการดำเนินงานด้วยวิธีที่หลากหลาย

หลังจากประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนแล้ว พบว่าสถานศึกษาส่วนมากมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมีสัดส่วนสูงมากในโรงเรียนทุกประเภท ได้แก่ วิทยาลัยรัฐ คิดเป็นร้อยละ 89 โรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 94 โรงเรียนจีน คิดเป็นร้อยละ 100

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาทุกประเภทส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามวงจร PDCA อย่างครบถ้วนทุกด้าน มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามนโยบายของ สพฐ. หรือ สช. เป็นหลัก ประกอบกับนโยบายของสถานศึกษาเองและกลุ่มสถานศึกษา โดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ซึ่งส่วนใหญ่ครูสอนภาษาจีนจะเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนเข้ามามีส่วนร่วม มีการดำเนินงานตามแผนในด้านต่างๆ อย่างครบถ้วน โดยมีวิธีการที่แตกต่างกันมีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งต่อไป

4.3 หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

หลักสูตรคือโครงสร้างของเนื้อหาวิชา การจัดการความรู้ การจัดเวลาเรียน และกิจกรรมเสริมต่างๆ ที่ผู้สอนกำหนดให้แก่ผู้เรียน ถือเป็นแนวทางสำคัญและขาดไม่ได้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสำรวจข้อมูลด้านหลักสูตรภาษาจีนประกอบไปด้วยจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับต่างๆ การจัดหมวดหมู่ของรายวิชาภาษาจีน รายวิชาที่เปิดสอน จำนวนคาบเรียนต่อสัปดาห์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร หลักสูตรที่สถานศึกษาใช้ มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้และเกณฑ์การวัดความรู้ โดยแยกเป็น 2 ช่วงชั้น ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 3 (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) และช่วงชั้นที่ 4 (ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) สำหรับช่วงชั้นที่ 4 เนื่องจากมีแผนการเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงแบ่งช่วงชั้นที่ 4 ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน และกลุ่มแผนการเรียนอื่นๆ

4.3.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการสำรวจ พบว่า โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกประเภทส่วนใหญ่มีการเปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่า ในจำนวนโรงเรียนรัฐทั้งหมด 274 แห่ง มีโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 86 ในจำนวนนี้มีร้อยละ 13 ที่เปิดไม่ครบทุกระดับชั้น กล่าวคือ เปิดสอนเพียงแค่ระดับชั้นเดียวหรือ 2 ระดับชั้น เช่น เปิดเฉพาะ ม.1 เฉพาะ ม.3 หรือ เปิดเฉพาะ ม.1-2 หรือ ม.2-3 จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า สาเหตุที่ไม่ได้เปิดครบทุกระดับชั้นเนื่องจากส่วนหนึ่งมีครูไม่เพียงพอ หรือมีการจัดให้เรียนภาษาต่างประเทศอื่นๆ แทน หรือผู้บริหารโรงเรียนยังไม่อนุญาตให้เปิดสอนในจำนวนโรงเรียนเอกชนทั้งหมด 48 แห่ง มีโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นครบทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 88 ส่วนโรงเรียนจีนทั้งหมด 11 แห่ง มีการเปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 9 ที่เปิดไม่ครบทุกระดับชั้น ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงค่าร้อยละของลักษณะการเปิดสอนภาษาจีนในระดับ ม.ต้น

ลักษณะการเปิดสอนภาษาจีน	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. เปิดสอนครบทุกระดับชั้น (ม.1-3)	73	88	91
2. เปิดสอนไม่ครบทุกระดับชั้น	13	-	9
3. ไม่ได้เปิดสอนในระดับ ม.ต้น	7	12	-
4. ระบุไม่ชัดเจน	7	-	-

สำหรับการจัดหมวดหมู่วิชาภาษาจีน ในจำนวนโรงเรียนรัฐที่เปิดสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่จะจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือก คิดเป็นร้อยละ 52 แตกต่างจากโรงเรียนเอกชนที่ส่วนใหญ่จะจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับคิดเป็นร้อยละ 64 ส่วนโรงเรียนจีนเนื่องจากเน้นการเรียนการสอนภาษาจีนอยู่แล้ว จึงจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับทั้งหมดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงค่าร้อยละของหมวดหมู่วิชาภาษาจีนในระดับ ม.ต้น

หมวดหมู่วิชาภาษาจีน	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. วิชาบังคับ	37	61	100
2. วิชาเลือก	52	25	-
3. ไม่ระบุ	11	11	-

สำหรับรายวิชาภาษาจีนในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการสำรวจ พบว่า ในโรงเรียนรัฐ รายวิชาที่เปิดสอนมากที่สุดในทุกระดับชั้นก็คือวิชาภาษาจีนพื้นฐาน รองลงมาคือวิชาภาษาจีนพื้นฐานที่ควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา ซึ่งประกอบด้วยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การจัดรายวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียนรัฐมีการปรับเปลี่ยนไปตามระดับชั้นที่สูงขึ้น ระดับชั้นสูงขึ้นไปจะเน้นวิชาทักษะทางภาษามากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากรายวิชาทักษะทางภาษาที่มีสัดส่วนมากขึ้น แต่โดยรวมรายวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียนรัฐทั้ง 3 ระดับชั้นมีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ในโรงเรียนเอกชน รายวิชาที่เปิดสอนมากที่สุดในทุกระดับชั้นก็คือวิชาภาษาจีนพื้นฐาน รองลงมาคือวิชาภาษาจีนพื้นฐานที่ควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา เช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐ นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนจำนวนหนึ่งที่เน้นวิชาสนทนาภาษาจีน อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมของการจัดรายวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียนเอกชนไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามระดับชั้นที่สูงขึ้น สำหรับโรงเรียนจีน รายวิชาที่เปิดสอน

มากที่สุดในทุกระดับชั้นคือวิชาภาษาจีนพื้นฐานที่ควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา รองลงมาคือวิชาภาษาจีนพื้นฐาน และการจัดรายวิชาที่เปิดสอนไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามระดับชั้นที่สูงขึ้น เนื่องจากมีการจัดให้เรียนวิชาทักษะมาตั้งแต่แรกแล้ว

รายวิชาอื่นๆ ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ วิชาวัฒนธรรมจีน ภาษาจีนอ่าน-เขียน ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารสู่อาเซียน ภาษาจีนน่ารู้ ภาษาจีนเสริม ภาษาจีนเสริมสร้างประสบการณ์ ภาษาจีนในชีวิตประจำวัน และ HSK ไวยากรณ์จีน

ตาราง 6 แสดงค่าร้อยละของรายวิชาภาษาจีนที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับ ม.ต้น

ระดับชั้น	รายวิชาที่เปิดสอน	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
ม.1	ภาษาจีนพื้นฐาน	69	56	25
	การฟัง-พูด	6	-	-
	การสนทนา	3	8	-
	การอ่าน	-	-	-
	การเขียน	-	-	-
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะ	14	36	75
	เฉพาะวิชาทักษะ	4	-	-
	อื่นๆ	4	-	-
ม.2	ภาษาจีนพื้นฐาน	63	53	29
	การฟัง-พูด	9	-	-
	การสนทนา	3	8	-
	การอ่าน	1	-	-
	การเขียน	-	-	-
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะ	11	36	71
	เฉพาะวิชาทักษะ	9	3	-
	อื่นๆ	5	-	-
ม.3	ภาษาจีนพื้นฐาน	61	53	29
	การฟัง-พูด	8	-	-
	การสนทนา	5	8	-
	การอ่าน	-	-	-
	การเขียน	1	-	-
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะ	11	36	71
	เฉพาะวิชาทักษะ	7	3	-
	อื่นๆ	6	-	-

สำหรับจำนวนคาบเรียนภาษาจีนของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการสำรวจพบว่า โรงเรียนรัฐส่วนใหญ่จะมีวิชาภาษาจีนจำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ โดยโรงเรียนที่มีวิชาภาษาจีน 2 คาบ/สัปดาห์ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 ขึ้นไปในทุกระดับชั้น รองลงมาคือเปิดสอน 1 คาบ/สัปดาห์ จำนวนคาบเรียนภาษาจีนสูงสุดของโรงเรียนรัฐอยู่ที่ 6 คาบ/สัปดาห์ ในโรงเรียนเอกชน ส่วนมากจะมีวิชาภาษาจีนจำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ ในทุกระดับชั้น โดยสัดส่วนของโรงเรียนที่มีวิชาภาษาจีน 1 คาบและ 2 คาบ/สัปดาห์ มีจำนวนเท่ากัน นอกจากนี้ ยังมีจำนวนคาบเรียนภาษาจีนสูงสุดที่ 6 คาบ/สัปดาห์ เช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐในโรงเรียนจีน นักเรียนจะต้องเรียนภาษาจีนอย่างน้อย 2 คาบ/สัปดาห์ แต่โรงเรียนจีนส่วนมากจะมีวิชาภาษาจีน 3 คาบขึ้นไป/สัปดาห์ ในทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 71 โดยส่วนใหญ่จะเรียนวันละ 1 คาบ หรือ 5 คาบ/สัปดาห์ และสูงสุดมีมากถึงวันละ 2 คาบ หรือ 10 คาบ/สัปดาห์ จะเห็นได้ว่าจำนวนคาบเรียนภาษาจีนของโรงเรียนจีนมีมากกว่าโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่เน้นเรียนภาษาจีนสำหรับจำนวนคาบเรียนของโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนยังคงไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับผลการสำรวจของศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551)

ตาราง 7 แสดงค่าร้อยละของจำนวนคาบเรียนต่อสัปดาห์ในระดับ ม.ต้น

ระดับชั้น	จำนวนคาบเรียน/สัปดาห์	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
ม.1	1 คาบ	37	47	-
	2 คาบ	46	47	14
	3 คาบขึ้นไป	9	6	71
	ไม่ระบุ	8	-	14
ม.2	1 คาบ	40	47	-
	2 คาบ	43	47	14
	3 คาบขึ้นไป	9	6	71
	ไม่ระบุ	8	-	14
ม.3	1 คาบ	38	47	-
	2 คาบ	43	47	14
	3 คาบขึ้นไป	8	6	71
	ไม่ระบุ	11	-	14

สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากตารางด้านล่างจะเห็นว่า โรงเรียนทุกประเภทที่เปิดสอนภาษาจีนส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียน โดยจัดทั้งกิจกรรมตามเทศกาลของชาวจีนและกิจกรรมการแข่งขันทักษะด้านภาษาจีน ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุดในโรงเรียนทุกประเภท ในโรงเรียนรัฐ คิดเป็นร้อยละ 40 โรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 39 และโรงเรียนจีนมีสัดส่วนสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาคือการจัดเฉพาะกิจกรรมการแข่งขันทักษะด้านภาษาจีน สำหรับกิจกรรมอื่นๆ ที่มีการระบุไว้ เช่น ค่ายภาษาจีน ชุมนุมภาษาจีน ค่ายติวสอบ PAT ภาษาจีน การติวสอบ HSK การประกวดร้องเพลงภาษาจีน การทัศนศึกษานอกสถานที่ การสนทนากับเจ้าของภาษา การฝึกทำอาหารจีน นิทรรศการวิชาการ กิจกรรมวันอาเซียน และการจัดกิจกรรมหรือโครงการร่วมกับกลุ่มสาระอื่นหรือโรงเรียนอื่น เป็นต้น

ตาราง 8 แสดงค่าร้อยละของกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนในระดับ ม.ต้น

กิจกรรมเสริมหลักสูตร	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. ไม่ได้จัดกิจกรรม	20	29	-
2. กิจกรรมตามเทศกาลของจีน	9	7	-
3. กิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาจีน	20	22	12
4. กิจกรรมตามเทศกาลและกิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาจีน	40	39	76
5. กิจกรรมตามเทศกาล กิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาจีน และกิจกรรมอื่นๆ	7	2	12
6. กิจกรรมอื่นๆ	4	-	-

สรุปได้ว่า โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างน้อยร้อยละ 85 มีการเปิดหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐส่วนใหญ่จัดวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือกเน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐาน จำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จัดวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับ เน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐาน จำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ ส่วนโรงเรียนจีนทุกแห่งจัดวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับ เน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐานควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา จำนวน 3-10 คาบ/สัปดาห์ และโรงเรียนทุกประเภทส่วนมากจะจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเสริมหลักสูตรให้นักเรียน

4.3.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน)

จากการสำรวจ พบว่า โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่โดยเฉพาะโรงเรียนรัฐ และโรงเรียนเอกชนมีการเปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่า ในจำนวนโรงเรียนรัฐทั้งหมด 274 แห่ง มีโรงเรียนที่เปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 76 ในจำนวนนี้มีร้อยละ 3 ที่ยังเปิดสอนไม่ครบทุกระดับชั้น กล่าวคือ เพิ่งมีการเปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนได้เพียง 1 หรือ 2 ปี จึงยังมีนักเรียนไม่ครบทุกระดับชั้น ในจำนวนโรงเรียนเอกชนทั้งหมด 48 แห่ง มีโรงเรียนที่เปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนครบทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 68 แต่โรงเรียนจีนส่วนมากกลับไม่ค่อยเปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน มีเพียงร้อยละ 37 เท่านั้นที่เปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากโรงเรียนจีนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของศูนย์จีนศึกษา จุฬาฯ (2551) ที่พบว่า โรงเรียนจีนที่เปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่อนข้างน้อย ผลสำรวจดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 9 แสดงค่าร้อยละของลักษณะการเปิดสอนภาษาจีนในระดับ ม.ปลาย (ศิลป์ภาษาจีน)

ลักษณะการเปิดสอนภาษาจีน	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. เปิดสอนครบทุกระดับชั้น (ม.4-6)	73	68	37
2. ยังเปิดสอนไม่ครบทุกระดับชั้น	3	-	-
3. ไม่ได้เปิดสอน	18	32	63
4. ระบุไม่ชัดเจน	7	-	-

ตาราง 10 แสดงคำร้อยละของรายวิชาภาษาจีนที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับ ม.ปลาย (ศิลป์ภาษาจีน)

ระดับชั้น	รายวิชาที่เปิดสอน	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
ม.4	ภาษาจีนพื้นฐาน	39	32	-
	วิชาทักษะทางภาษา	10	4	-
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะ	51	61	100
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะและวิชาเฉพาะอื่นๆ	-	4	-
ม.5	ภาษาจีนพื้นฐาน	37	36	-
	วิชาทักษะทางภาษา	12	7	-
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะ	49	54	100
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะและวิชาเฉพาะอื่นๆ	1	4	-
ม.6	ภาษาจีนพื้นฐาน	33	22	-
	วิชาทักษะทางภาษา	11	6	-
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะ	40	39	33
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะและวิชาเฉพาะอื่นๆ	15	11	67

สำหรับรายวิชาภาษาจีนในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน) จากการสำรวจ พบว่า โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือส่วนใหญ่จะเน้นรายวิชาภาษาจีนพื้นฐานควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุดในทุกระดับชั้น รองลงมาคือเปิดเฉพาะวิชาภาษาจีนพื้นฐาน ไม่มีวิชาทักษะทางภาษา สำหรับบางโรงเรียนมีการจัดรายวิชาเฉพาะอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อให้รายวิชาในหลักสูตรมีความหลากหลายมากขึ้น หากสังเกตจากตัวเลขจะ พบว่า โรงเรียนที่มีการจัดรายวิชาเฉพาะอื่นๆ เพิ่มเติมนั้นมีสัดส่วนที่มากขึ้นตามระดับชั้นที่สูงขึ้น เมื่อเทียบกับผลการสำรวจของศูนย์จีนศึกษา จุฬาฯ (2551) พบว่า ปัจจุบันโรงเรียนรัฐและเอกชนมีการเปิดรายวิชาทางด้านทักษะทางภาษา และรายวิชาเฉพาะด้านมากขึ้น ส่วนโรงเรียนจีน ในระดับชั้น ม.4 และ ม.5 จะเปิดเฉพาะรายวิชาภาษาจีนพื้นฐานควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา และในระดับชั้น ม.6 มีการจัดรายวิชาเฉพาะอื่นๆ เพิ่มเติมมากขึ้นนอกเหนือจากวิชาภาษาจีนพื้นฐานและวิชาทักษะทางภาษา เนื่องจากมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนมากกว่าโรงเรียนรัฐและเอกชน

รายวิชาเฉพาะอื่นๆ ในหลักสูตรของแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนมีความหลากหลายมาก เนื่องจากนักเรียนต้องเรียนเป็นวิชาเอก อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจ พบว่า รายวิชาเฉพาะอื่นๆ ที่เปิดสอนให้แก่ นักเรียนทุกระดับชั้น ได้แก่ วิชาภาษาจีนเพิ่มเติม วิชาวัฒนธรรมจีน วิชาเสริมทักษะภาษาจีน และวิชา HSK นอกจากนี้ แต่ละระดับชั้นยังมีรายวิชาเฉพาะที่เปิดให้นักเรียนตามระดับความรู้ภาษาจีนและความจำเป็นของแต่ละระดับชั้นอีกด้วย เช่น ในระดับชั้น ม.4 มีวิชาภาษาจีนในชีวิตประจำวัน พื้นฐานอักษรจีน ระบบเสียงภาษาจีน พู่กันจีนพื้นฐาน ภาษาจีนพาเพลิน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นวิชาภาษาจีนเพิ่มเติม ระดับชั้น ม.5 ส่วนใหญ่เป็นวิชาวัฒนธรรมจีนและวิชา HSK ส่วนระดับชั้น ม.6 มีวิชาภาษาจีนเพื่อการศึกษาต่อและอาชีพ วิชาไวยากรณ์ภาษาจีน วิชาภาษาจีนประยุกต์ วิชาประวัติศาสตร์จีน วิชาภาษาจีนแบบเข้ม วิชาภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว แต่ส่วนใหญ่จะเป็นวิชาวัฒนธรรมจีน วิชา HSK และวิชาติว PAT 7.4 เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

ตาราง 11 แสดงค่าร้อยละของจำนวนคาบเรียนต่อสัปดาห์ในระดับ ม.ปลาย (ศิลป์ภาษาจีน)

ระดับชั้น	จำนวนคาบเรียน/สัปดาห์	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
ม.4	1-2 คาบ	23	10	-
	3-4 คาบ	24	36	33
	5 คาบขึ้นไป	44	54	67
	ไม่ระบุ	9	-	-
ม.5	1-2 คาบ	21	10	-
	3-4 คาบ	27	36	33
	5 คาบขึ้นไป	48	54	67
	ไม่ระบุ	10	-	-
ม.6	1-2 คาบ	18	10	-
	3-4 คาบ	23	36	33
	5 คาบขึ้นไป	46	54	67
	ไม่ระบุ	13	-	-

สำหรับจำนวนคาบเรียนภาษาจีนของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน) จากการสำรวจ พบว่า โรงเรียนทุกประเภทส่วนใหญ่มีวิชาภาษาจีนจำนวน 5 คาบขึ้นไป/สัปดาห์ ในทุกระดับชั้น ซึ่งถือเป็นจำนวนคาบเรียนที่ค่อนข้างมากสำหรับการเรียนเป็นแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน โดยจำนวนคาบเรียนภาษาจีนสูงสุดอยู่ที่ 10 คาบ/สัปดาห์ ในโรงเรียนทุกประเภทและทุกระดับชั้น รองลงมาคือจำนวน 3-4 คาบ/สัปดาห์ ซึ่งถือเป็นจำนวนคาบเรียนในระดับ

ปานกลาง แต่ที่น่าสังเกตก็คือมีโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนอีกจำนวนหนึ่งที่มีจำนวนคาบเรียนภาษาจีนในระดับน้อย หรือจำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ ในทุกระดับชั้น ซึ่งไม่น่าจะเพียงพอต่อการเรียนเป็นแผนการเรียนศิลปภาษาจีน จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า ปัจจุบันนี้มีแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความหลากหลายมาก เช่น แผนการเรียนศิลปภาษาไทย-จีน แผนการเรียนศิลปภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน แผนการเรียนศิลปภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน-คณิตศาสตร์ ซึ่งไม่ใช่ศิลปภาษาจีนล้วนๆ ดังนั้น จึงทำให้มีจำนวนคาบเรียนภาษาจีนไม่มาก เนื่องจากต้องเน้นเรียนวิชาอื่นๆ ด้วย

ตาราง 12 แสดงค่าร้อยละของกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนในระดับ ม.ปลาย (ศิลปภาษาจีน)

กิจกรรมเสริมหลักสูตร	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. ไม่ได้จัดกิจกรรม	21	4	33
2. กิจกรรมตามเทศกาลของจีน	9	18	-
3. กิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาจีน	20	25	-
4. กิจกรรมตามเทศกาลและกิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาจีน	46	39	-
5. กิจกรรมตามเทศกาล กิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาจีน และกิจกรรมอื่นๆ	4	14	67
6. กิจกรรมอื่นๆ	-	-	-

สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนศิลปภาษาจีน) จากตารางด้านล่างจะเห็นว่า โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนที่เปิดแผนการเรียนศิลปภาษาจีนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียน โดยจัดทั้งกิจกรรมตามเทศกาลของจีนและกิจกรรมการแข่งขันทักษะด้านภาษาจีน ในโรงเรียนรัฐมีสัดส่วนร้อยละ 46 ส่วนในโรงเรียนเอกชนมีสัดส่วนร้อยละ 39 รองลงมาคือจัดทั้งกิจกรรมการแข่งขันทักษะด้านภาษาจีน ในส่วนของโรงเรียนจีน ส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมตามเทศกาลของจีน กิจกรรมการแข่งขันทักษะด้านภาษาจีน รวมถึงกิจกรรมอื่นๆ ด้วย ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67 สำหรับกิจกรรมอื่นๆ ที่มีการระบุไว้ เช่น ค่าภาษาจีน ชุมนุมภาษาจีน ค่าติวสอบ PAT ภาษาจีน การติวสอบ HSK ค่าย HSK และค่ายอาสาพัฒนาภาษาสัญจร เป็นต้น

สรุปได้ว่า โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างน้อยร้อยละ 65 มีการเปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างจากโรงเรียนจีนที่เปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนค่อนข้างน้อย แผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนของโรงเรียนทุกประเภทส่วนใหญ่จะเน้นรายวิชาภาษาจีนพื้นฐานควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา ต้องเรียน 5-10 คาบ/สัปดาห์ และเมื่อระดับชั้นสูงขึ้นก็จะมีวิชาเฉพาะอื่นๆ ที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ โรงเรียนทุกประเภทส่วนมากจะจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเสริมหลักสูตรให้นักเรียน

4.3.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนอื่น)

ผลการสำรวจ พบว่า โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแต่ละประเภทมีลักษณะการเปิดสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนที่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่า ในจำนวนโรงเรียนรัฐทั้งหมด 274 แห่ง โรงเรียนส่วนใหญ่ยังคงเปิดสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 63 ในจำนวนนี้มีร้อยละ 10 ที่เปิดไม่ครบทุกระดับชั้น โดยจะเปิดเป็นเพียงวิชาเลือกในบางระดับชั้นเท่านั้น แต่ในจำนวนโรงเรียนเอกชนทั้งหมด 48 แห่ง ส่วนมากไม่ได้เปิดสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เลือกแผนการเรียนอื่น โดยมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 76 เช่นเดียวกับโรงเรียนจีนที่ส่วนใหญ่ไม่ได้เปิดสอนภาษาจีนให้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เลือกเรียนแผนการเรียนอื่น ซึ่งมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 88 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนจีนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะเห็นได้จากตัวเลขข้างต้นว่าโรงเรียนจีนที่เปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนเองก็มีจำนวนน้อยมาก อย่างไรก็ตาม จำนวนโรงเรียนรัฐและเอกชนที่เปิดสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนนั้นก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัดเช่นกัน เมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น บางแห่งก็ไม่ได้เปิดครบทุกระดับชั้น และบางแห่งก็ไม่เปิดสอนเลย ทำให้นักเรียนที่เคยเรียนภาษาจีนมาในช่วงชั้นที่ 3 บางส่วนไม่สามารถเรียนภาษาจีนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ได้ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดความต่อเนื่องในการเรียนภาษาจีนระหว่างช่วงชั้น และทำให้นักเรียนจำนวนหนึ่งต้องเสียโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดภาษาจีนให้ดียิ่งขึ้น นักเรียนส่วนหนึ่งจึงอาจจะต้องพึ่งพาการศึกษาจากระบบในการพัฒนาความรู้ด้านภาษาจีนต่อ เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องเมื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า มีนักเรียนสายวิทย์-คณิตบางส่วนเรียนภาษาจีนเพิ่มเติมเองนอกระบบ เพื่อใช้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

ตาราง 13 แสดงค่าร้อยละของลักษณะการเปิดสอนภาษาจีนในระดับ ม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)

ลักษณะการเปิดสอนภาษาจีน	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. เปิดสอนครบทุกระดับชั้น (ม.4-6)	53	20	12
2. เปิดสอนไม่ครบทุกระดับชั้น	10	4	-
3. ไม่ได้เปิดสอนในระดับ ม.ปลาย	30	76	88
4. ระบุไม่ชัดเจน	7	-	-

สำหรับการจัดหมวดหมู่วิชาภาษาจีน ในโรงเรียนรัฐ แม้จะมีโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนเป็นส่วนใหญ่ แต่ส่วนใหญ่จะจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือก คิดเป็นร้อยละ 53 แตกต่างจากโรงเรียนเอกชนที่แม้จะจำนวนน้อย แต่ส่วนใหญ่จะจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับคิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนโรงเรียนจีนจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือกซึ่งแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดภาษาจีนเป็นวิชาบังคับ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 14 แสดงค่าร้อยละของหมวดหมู่วิชาภาษาจีนในระดับ ม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)

หมวดหมู่วิชาภาษาจีน	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. วิชาบังคับ	32	60	-
2. วิชาเลือก	53	20	100
3. ไม่ระบุ	15	20	-

สำหรับรายวิชาภาษาจีนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน จากการสำรวจ พบว่า ในโรงเรียนรัฐ รายวิชาที่เปิดสอนมากที่สุดในทุกระดับชั้นก็คือวิชาภาษาจีนพื้นฐาน รองลงมาคือวิชาภาษาจีนพื้นฐานที่ควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา แต่โดยรวมการจัดรายวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียนรัฐไม่ได้ปรับเปลี่ยนไปตามระดับชั้นที่สูงขึ้น ซึ่งสามารถดูได้จากตัวเลขสัดส่วนของรายวิชาในแต่ละระดับชั้นที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ในโรงเรียนเอกชน รายวิชาที่เปิดสอนมากที่สุดในทุกระดับชั้นก็คือวิชาภาษาจีนพื้นฐาน รองลงมาคือวิชาภาษาจีนพื้นฐานที่ควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา และการจัดรายวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียนเอกชนไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามระดับชั้นที่สูงขึ้นเช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐจะเห็นได้ว่าโรงเรียนรัฐและเอกชนจะเน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐานสำหรับนักเรียนแผนการเรียนอื่น เนื่องจากภาษาจีนเป็นเพียงวิชาเพิ่มเติมเท่านั้น สำหรับ

โรงเรียนจีน มีเพียงแห่งเดียวที่เปิดสอนภาษาจีนให้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน ซึ่งเน้นรายวิชาด้านทักษะทางภาษา เนื่องจากเรียนภาษาจีนพื้นฐานมาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว

รายวิชาอื่นๆ ที่เปิดสอนให้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน ได้แก่ ภาษาจีนรอบรู้ ภาษาจีนสู่สากล ภาษาจีนประยุกต์ ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ภาษาจีนเพิ่มเติม ภาษาจีนเสริมสร้างประสบการณ์ ชุมชนภาษาจีน และภาษาและวัฒนธรรมจีน

ตาราง 15 แสดงค่าร้อยละของรายวิชาภาษาจีนที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับ ม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)

ระดับชั้น	รายวิชาที่เปิดสอน	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
ม.4	ภาษาจีนพื้นฐาน	55	90	-
	การฟัง-พูด	10	-	100
	การสนทนา	7	-	-
	การอ่าน	-	-	-
	การเขียน	-	-	-
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะ	19	10	-
	เฉพาะวิชาทักษะ	3	-	-
	อื่นๆ	5	-	-
ม.5	ภาษาจีนพื้นฐาน	57	88	-
	การฟัง-พูด	11	-	-
	การสนทนา	7	-	-
	การอ่าน	-	-	-
	การเขียน	-	-	-
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะ	15	13	-
	เฉพาะวิชาทักษะ	5	-	100
	อื่นๆ	4	-	-
ม.6	ภาษาจีนพื้นฐาน	57	88	-
	การฟัง-พูด	9	-	-
	การสนทนา	9	-	-
	การอ่าน	-	-	-
	การเขียน	1	-	-
	ภาษาจีนพื้นฐานควบคู่ทักษะ	16	13	-
	เฉพาะวิชาทักษะ	5	-	100
	อื่นๆ	5	-	-

สำหรับจำนวนคาบเรียนภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน จากการสำรวจ พบว่า โรงเรียนรัฐส่วนใหญ่จะมีวิชาภาษาจีนจำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ โดยโรงเรียนที่มีวิชาภาษาจีน 1 คาบ/สัปดาห์ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45 ขึ้นไปในทุกระดับชั้น รองลงมาคือเปิดสอน 2 คาบ/สัปดาห์ และมีโรงเรียนอีกจำนวนหนึ่งที่มีจำนวนคาบเรียนภาษาจีน 3-4 คาบ/สัปดาห์ แต่มีสัดส่วนที่น้อยมาก ในโรงเรียนเอกชนส่วนมากจะมีวิชาภาษาจีนอย่างน้อย 2 คาบ/สัปดาห์ ในทุกระดับชั้น และมีโรงเรียนอีกจำนวนหนึ่งที่มีจำนวนคาบเรียนภาษาจีน 3-4 คาบ/สัปดาห์ จากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีคาบเรียนภาษาจีนค่อนข้างมากสำหรับนักเรียนแผนการเรียนอื่น พบว่า แผนการเรียนของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวไม่ใช่ศิลป์ภาษาจีนเพียงอย่างเดียว แต่เป็นแผนการเรียนสายศิลป์ที่เน้นการเรียนสองด้านหรือหลายด้าน เช่น ศิลป์ภาษาอังกฤษ-จีน และศิลป์ภาษาอังกฤษ-จีน-คณิตศาสตร์ ซึ่งมีคาบเรียนภาษาจีนไม่มากเท่ากับแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน แต่จะมีคาบเรียนภาษาจีนมากกว่าแผนการเรียนสายวิทย์ โดยไม่ได้ระบุอยู่ในส่วนของแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนในส่วนก่อนหน้า แต่มาระบุอยู่ในส่วนนี้ ด้วยเหตุนี้ จึงมีโรงเรียนจำนวนหนึ่งที่มีจำนวนคาบเรียนภาษาจีนมากกว่าปกติ สำหรับโรงเรียนจีนมีเพียงแห่งเดียวที่เปิดสอนภาษาจีนให้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน มีวิชาภาษาจีนเพียง 1 คาบ/สัปดาห์ ซึ่งลดน้อยลงมากเมื่อเทียบกับจำนวนคาบเรียนวิชาภาษาจีนของโรงเรียนจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 16 แสดงค่าร้อยละของจำนวนคาบเรียนต่อสัปดาห์ในระดับ ม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)

ระดับชั้น	จำนวนคาบเรียน/สัปดาห์	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
ม.4	1 คาบ	46	-	100
	2 คาบ	41	70	-
	3-4 คาบ	6	30	-
	ไม่ระบุ	7	-	-
ม.5	1 คาบ	46	-	100
	2 คาบ	34	70	-
	3-4 คาบ	9	30	-
	ไม่ระบุ	11	-	-
ม.6	1 คาบ	45	-	100
	2 คาบ	37	70	-
	3-4 คาบ	7	30	-
	ไม่ระบุ	11	-	-

สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน จากตารางด้านล่างจะเห็นว่า โรงเรียนทุกประเภทส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียน โดยจะจัดทั้งกิจกรรมตามเทศกาลของจีน และกิจกรรมการแข่งขันทักษะด้านภาษาจีน ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุดในโรงเรียนทุกประเภท ในโรงเรียนรัฐมีสัดส่วนร้อยละ 34 โรงเรียนเอกชนมีสัดส่วนร้อยละ 40 และโรงเรียนจีน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือการจัดเฉพาะกิจกรรมการแข่งขันทักษะด้านภาษาจีน สำหรับกิจกรรมอื่นๆ ที่มีการระบุไว้ เช่น ค่าภาษาจีน ชุมนุมภาษาจีน และการอบรมภาษาและวัฒนธรรมจีน

ตาราง 17 แสดงค่าร้อยละของกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนในระดับ ม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)

กิจกรรมเสริมหลักสูตร	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. ไม่ได้จัดกิจกรรม	16	10	-
2. กิจกรรมตามเทศกาลของจีน	21	10	-
3. กิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาจีน	24	40	-
4. กิจกรรมตามเทศกาลและกิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาจีน	34	40	100
5. กิจกรรมตามเทศกาล กิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาจีน และกิจกรรมอื่นๆ	5	-	-
6. กิจกรรมอื่นๆ	-	-	-

สรุปได้ว่า โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแต่ละประเภทมีลักษณะการเปิดสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนที่แตกต่างกัน โรงเรียนรัฐส่วนใหญ่เปิดสอนและจัดวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือก เน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐาน จำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ไม่เปิดสอน ในกรณีที่เปิดสอนจะจัดวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับ เน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐาน อย่างน้อย 2 คาบ/สัปดาห์ ส่วนโรงเรียนจีนมีเปิดสอนเพียงแห่งเดียว และจัดวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับ เน้นวิชาทักษะทางภาษา จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ แต่โดยรวมมีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนอื่น) น้อยกว่าในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมาก ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความต่อเนื่องในการเรียนภาษาจีนระหว่างช่วงชั้น นอกจากนี้ โรงเรียนทุกประเภทที่เปิดสอนส่วนใหญ่ยังคงจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเสริมหลักสูตรให้นักเรียน

4.3.4 หลักสูตรและสาระการเรียนรู้

นอกจากจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอน รายวิชา การจัดหมวดหมู่รายวิชา จำนวน คาบเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละระดับชั้นแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อหลักสูตร ก็คือสาระการเรียนรู้ สำหรับสาระการเรียนรู้ภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น สามารถอ้างอิงได้จากมาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการ และถูกกำหนดให้เป็นเนื้อหาหลักของการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงมีการตรวจสอบสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาว่าได้อ้างอิงเนื้อหาการเรียนการสอนจากมาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ภาษาจีนของหลักสูตรแกนกลางฯ หรือไม่เพราะเหตุใด สถานศึกษาแต่ละแห่งมีการจัดทำหลักสูตร ภาษาจีนของตนเองหรือไม่ และแตกต่างจากมาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนของ หลักสูตรแกนกลางฯ อย่างไร รวมถึงการกำหนดจำนวนตัวอักษรในแต่ละระดับชั้น ประเภทของ ตัวอักษรจีนที่เรียน และเกณฑ์การวัดความรู้ภาษาจีนของนักเรียน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ตาราง 18 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการใช้มาตรฐานตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ด้านต่างๆ

การใช้มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้	รร.รัฐ		รร.เอกชน		รร.จีน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานศึกษาของท่านใช้มาตรฐานตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ หรือไม่						
1.1 อ้างอิงทั้งหมด	104	38	26	54	7	63
1.2 อ้างอิงบางส่วน	141	51	15	31	-	-
1.3 ไม่อ้างอิงเลย	29	11	7	15	4	37
2. เหตุใดจึงไม่ใช้มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระ การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ ในการอ้างอิงหรืออ้างอิงบางส่วน						
2.1 สาระการเรียนรู้ยากเกินไป	78	28	12	25	4	36
2.2 ไม่มีตำราควบคู่กับมาตรฐานตัวชี้วัดฯ	71	26	18	37	5	45
2.3 สาระการเรียนรู้ยากและเวลาเรียนไม่พอ	82	30	21	44	-	-
2.4 นำมาประยุกต์ใช้ได้ยาก	36	13	-	-	5	45
2.5 อื่นๆ	8	3	-	-	-	-

ตาราง 18 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการใช้มาตรฐานตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ด้านต่างๆ (ต่อ)

การใช้มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้	รร.รัฐ		รร.เอกชน		รร.จีน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. สถานศึกษาของท่านมีหลักสูตรภาษาจีนของตนเองหรือไม่						
3.1 มี	108	39	15	31	4	37
3.2 ไม่มี	166	61	33	69	7	63
4. หลักสูตรภาษาจีนของสถานศึกษาของท่านแตกต่างจากมาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้หรือไม่						
4.1 สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอน	72	67	10	67	3	75
4.2 จัดทำขึ้นตามตำราที่เลือกใช้	38	35	3	20	1	25
4.3 มีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน	61	56	2	13	-	-
5. สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดจำนวนตัวอักษรจีนที่ต้องเรียนในแต่ละระดับหรือไม่						
5.1 มี	60	22	14	29	5	45
5.2 ไม่มี	214	78	34	71	6	55
6. สถานศึกษาของท่านใช้เกณฑ์ใดในการวัดความรู้ภาษาจีนของนักเรียน						
6.1 มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีน	166	61	24	52	5	45
6.2 การสอบ YCT หรือ HSK	72	26	19	39	5	45
6.3 เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเอง	147	54	20	42	1	10
7. ประเภทของตัวอักษรที่เรียน						
7.1 เฉพาะอักษรตัวย่อ	194	71	36	75	7	63
7.2 เฉพาะอักษรตัวเต็ม	11	4	7	15	4	37
7.3 เรียนทั้งอักษรตัวเต็มและตัวย่อ	40	14	5	10	-	-
7.4 ไม่ระบุ	29	11	-	-	-	-

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนทุกประเภทส่วนใหญ่มีการอ้างอิงมาตรฐาน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ คิดเป็นร้อยละ 89 ในโรงเรียนรัฐ ร้อยละ 85 ในโรงเรียนเอกชน และร้อยละ 63 ในโรงเรียนจีน ซึ่งรวมทั้งที่อ้างอิงทั้งหมดและอ้างอิงแค่บางส่วน มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ได้ใช้อ้างอิงเลย สำหรับเหตุผลของโรงเรียนที่ไม่ได้ใช้อ้างอิง หรือใช้อ้างอิงเพียง บางส่วนนั้นมีความแตกต่างไปตามประเภทของโรงเรียน ในโรงเรียนรัฐเห็นว่าเป็นเพราะสาระการเรียนรู้ ยากและมีเวลาเรียนไม่พอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาคือสาระการเรียนรู้ยากเกินไป ร้อยละ 28 ในโรงเรียนเอกชนเห็นว่าเป็นเพราะสาระการเรียนรู้ยากและมีเวลาเรียนไม่พอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาคือไม่มีตำราที่ควบคู่กับมาตรฐานตัวชี้วัดฯ ร้อยละ 37 ส่วนโรงเรียนจีน เห็นว่าเป็นเพราะนำไปประยุกต์ใช้ได้ยาก และไม่มีตำราที่ควบคู่กับมาตรฐานตัวชี้วัดฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45 เท่ากัน จะเห็นได้ว่าโรงเรียนรัฐและเอกชนให้เหตุผลมากที่สุดเหมือนกันว่าสาระ การเรียนรู้ยากและเวลาเรียนไม่เพียงพอ ในขณะที่โรงเรียนจีนกลับไม่มีปัญหาในด้านนี้ ซึ่งสอดคล้อง กับผลการสำรวจข้างต้นในเรื่องจำนวนคาบเรียนของโรงเรียนรัฐและเอกชนที่น้อยกว่าโรงเรียนจีน นอกจากนี้ ยังมีเหตุผลอื่นๆ จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม เช่น เนื่องจากการเปิดเป็นวิชาภาษาจีน เพิ่มเติมจึงไม่ได้ใช้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ ซึ่งจัดทำขึ้นเฉพาะสำหรับรายวิชาภาษาจีนพื้นฐาน โดยให้ เหตุผลว่านักเรียนไม่มีพื้นฐานมาก่อนและระดับความรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนไม่เท่ากัน ยิ่งไปกว่านั้น พบว่า โรงเรียนบางแห่งไม่ทราบว่ามีมาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ด้านภาษาจีน

เนื่องจากโรงเรียนบางแห่งไม่ได้อ้างอิงมาตรฐานตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้หรือ อ้างอิงแค่บางส่วน ดังนั้น จึงมีการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนของตนเองเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียน จากผลสำรวจ พบว่า มากกว่าร้อยละ 60 ของโรงเรียนทุกประเภทไม่มีหลักสูตร ภาษาจีนของตนเอง แต่โรงเรียนทุกประเภทที่มีหลักสูตรภาษาจีนของตนเองนั้น ส่วนใหญ่จัดทำขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนจริงของแต่ละโรงเรียน เนื่องจากมาตรฐานตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนจริง

ในส่วนของเกณฑ์ในการวัดความรู้ภาษาจีนของนักเรียน โรงเรียนทุกประเภทใช้ ตัวชี้วัดในมาตรฐานตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการวัดความรู้ภาษาจีนของนักเรียน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61 ในโรงเรียนรัฐ ร้อยละ 52 ในโรงเรียนเอกชน และร้อยละ 45 ในโรงเรียนจีน สำหรับโรงเรียนจีน ยังใช้การสอบ YCT หรือ HSK เป็นเกณฑ์ในการวัดความรู้ภาษาจีน ซึ่งมีสัดส่วน ร้อยละ 45 ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ โรงเรียนรัฐและเอกชนอีกจำนวนหนึ่งยังใช้เกณฑ์การวัดความรู้ ที่กำหนดขึ้นเอง โดยคิดเป็นร้อยละ 54 ในโรงเรียนรัฐ และร้อยละ 42 ในโรงเรียนเอกชน

สำหรับสาระการเรียนรู้ในส่วนของตัวอักษรจีน ในมาตรฐานตัวชี้วัดและสาระ การเรียนรู้ไม่ได้มีการกำหนดเรื่องจำนวน และประเภทของตัวอักษรจีนไว้ แต่จะมีการกำหนดเฉพาะ จำนวนคำศัพท์ในแต่ละระดับชั้นเท่านั้น ดังนั้น จึงมีการสำรวจว่าโรงเรียนมีการกำหนดจำนวน ตัวอักษรจีนในแต่ละระดับชั้น และประเภทของตัวอักษรจีนหรือไม่ จากผลสำรวจ พบว่า โรงเรียน

ทุกประเภทส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดจำนวนตัวอักษรจีนในแต่ละระดับชั้น มีเพียงส่วนน้อยที่มีการกำหนด แต่ไม่ได้มีการระบุจำนวนในแบบสอบถามอย่างชัดเจน ในส่วนของประเภทของตัวอักษรจีน โรงเรียนรัฐส่วนมากสอนเฉพาะอักษรตัวย่อ คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงมาคือสอนทั้งอักษรตัวเต็มและตัวย่อ คิดเป็นร้อยละ 14 มีส่วนน้อยที่สอนเฉพาะอักษรตัวเต็ม ในโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนส่วนมากสอนเฉพาะอักษรย่อเช่นกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 75 และร้อยละ 63 ตามลำดับ รองลงมาคือสอนเฉพาะอักษรตัวเต็ม โดยมีสัดส่วนร้อยละ 15 และร้อยละ 37 ตามลำดับ

4.4 สื่อการสอนในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

สื่อการเรียนการสอนถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ผู้สอนวางไว้ เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างมากต่อการเรียนการสอน เพราะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักเรียนรู้อย่างมาก ในปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนมีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมาก และมีให้เลือกมากมายหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือและตำราที่เป็นสื่อการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม หรือจะเป็นซีดี วีซีดี ดีวีดี คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์ และยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ ดังนั้น ในด้านสื่อการเรียนการสอนที่ทำการสำรวจในงานวิจัยนี้ จึงมีการสำรวจสื่อประเภทต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ แบบเรียนที่ใช้ หนังสือเสริมความรู้ภาษาจีน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ประกอบด้วย คอมพิวเตอร์ สื่อมัลติมีเดีย สื่อออนไลน์ ซีดี วีซีดี หรือดีวีดี และห้องปฏิบัติการทางภาษา ผลการสำรวจมี ดังนี้

ตาราง 19 แสดงคำร้อยละของแบบเรียนที่ใช้ในระดับชั้นต่างๆ

แบบเรียนที่ใช้	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. ระดับ ม.ต้น			
สัมผัสภาษาจีน 《体验汉语》	37	61	20
Chuangzhi Chinese 《创智汉语》	-	-	-
KuaileHanyu 《快乐汉语》	10	6	20
HanyuJiaocheng 《汉语教程》	2	3	10
HuayuKeben 《华语课本》	-	3	-
ใช้หนังสือข้างต้นควบคู่กันหลายเล่ม	22	10	20
ใช้หนังสือที่เรียบเรียงเอง	9	6	-
อื่นๆ	6	3	20
ไม่ระบุ	14	8	10
2. ระดับ ม.ปลาย (แผนการเรียนศิลปภาษาจีน)			
สัมผัสภาษาจีน 《体验汉语》	21	12	-
Chuangzhi Chinese 《创智汉语》	2	-	-
KuaileHanyu 《快乐汉语》	2	7	30
HanyuJiaocheng 《汉语教程》	1	10	-
HuayuKeben 《华语课本》	-	-	-
ใช้หนังสือข้างต้นควบคู่กันหลายเล่ม	30	39	40
ใช้หนังสือที่เรียบเรียงเอง	5	4	30
อื่นๆ	7	11	-
ไม่ระบุ	31	18	-
3. ระดับ ม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)			
สัมผัสภาษาจีน 《体验汉语》	43	30	-
Chuangzhi Chinese 《创智汉语》	2	-	-
KuaileHanyu 《快乐汉语》	10	-	-
HanyuJiaocheng 《汉语教程》	3	10	-
HuayuKeben 《华语课本》	1	-	-
ใช้หนังสือข้างต้นควบคู่กันหลายเล่ม	11	20	-
ใช้หนังสือที่เรียบเรียงเอง	10	10	-
อื่นๆ	9	20	-
ไม่ระบุ	11	10	100

ในส่วนองแบบเรียนที่ใช้ สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนที่เน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐานเป็นหลักนั้นส่วนใหญ่จะเลือกใช้แบบเรียนชุด “สัมพันธ์ภาษาจีน” โดยมีสัดส่วนร้อยละ 37 และ 61 ตามลำดับ รองลงมาคือการใช้แบบเรียนหลายเล่มควบคู่กัน มีสัดส่วนร้อยละ 22 และ 10 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนบางแห่งที่ใช้แบบเรียนที่เรียบเรียงเอง ซึ่งจะเป็นการจัดทำเอกสารประกอบการสอนเองโดยครูผู้สอน หรือการใช้ใบงานเพิ่มเติม เนื่องจากตำราหลักมีเนื้อหายากเกินไป หรือต้องการเสริมเนื้อหาเพิ่มเติม ส่วนแบบเรียนอื่นๆ เช่น ภาษาจีนเบื้องต้นในอินเทอร์เน็ต สำหรับโรงเรียนเอกชนจะมีการใช้หนังสือเรียนภาษาจีนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียล ในโรงเรียนจีนมีการเลือกใช้แบบเรียนที่แตกต่างกันไปตามแต่ละโรงเรียน เนื่องจากมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน จึงไม่สามารถระบุได้ว่าโรงเรียนจีนใช้แบบเรียนชุดใดมากที่สุด

สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน) โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนมีลักษณะการใช้แบบเรียนที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ การใช้แบบเรียนหลายเล่มควบคู่กันมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30 และ 39 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนส่วนใหญ่มีรายวิชาที่หลากหลายทั้งวิชาพื้นฐาน วิชาทักษะทางภาษา และวิชาเฉพาะอื่นๆ ประกอบกับจำนวนคาบเรียนที่ค่อนข้างมากดังผลการสำรวจข้างต้น ดังนั้น จึงต้องเลือกใช้แบบเรียนหลายเล่มควบคู่กัน รองลงมาคือใช้แบบเรียน “สัมพันธ์ภาษาจีน” เล่มเดียว ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 21 และ 12 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนบางแห่งที่ใช้แบบเรียนที่เรียบเรียงเอง เช่น เอกสารประกอบการสอนรายวิชา HSK และ PAT ที่คัดมาจากหนังสือติวสอบหลายๆ เล่ม ส่วนแบบเรียนอื่นๆ เช่น ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร สำนักพิมพ์เอมพันธ์ เรียนภาษาให้สนุก สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์ และแบบเรียนภาษาจีนพื้นฐานที่ผลิตเอง ส่วนโรงเรียนเอกชนจะใช้หนังสือเรียนภาษาจีนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียล และตำราเรียนของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง สำหรับโรงเรียนจีนส่วนใหญ่จะใช้แบบเรียนหลายเล่มควบคู่กัน เช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐและเอกชน ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40

สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนอื่น) ในโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนที่เน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐานเป็นหลักนั้น จะเลือกใช้แบบเรียนชุด “สัมพันธ์ภาษาจีน” มากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 43 และ 30 ตามลำดับ รองลงมาคือการใช้แบบเรียนหลายเล่มควบคู่กัน มีสัดส่วนร้อยละ 11 และ 20 ตามลำดับ ในส่วนของแบบเรียนที่เรียบเรียงเอง จะเป็นการจัดทำเอกสารประกอบการสอนเองโดยครูผู้สอนและการใช้ใบงาน ส่วนแบบเรียนอื่นๆ เช่น ภาษาจีนเบื้องต้นในอินเทอร์เน็ต เรียนภาษาให้สนุก สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ในโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (แผนการเรียนอื่น) นิยมใช้แบบเรียน “สัมพันธ์ภาษาจีน” เป็นหลัก เนื่องจากส่วนใหญ่เน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐานและมีคาบเรียนไม่มาก แต่แผนการศิลป์ภาษาจีนส่วนใหญ่จะเลือกใช้แบบเรียนหลายเล่มควบคู่กัน เนื่องจากมีรายวิชาและจำนวนคาบเรียนค่อนข้างมาก สำหรับโรงเรียนจีนในระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น มีการเลือกใช้แบบเรียนที่แตกต่างกันไปตามแต่ละโรงเรียน ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน ส่วนใหญ่จะเลือกใช้แบบเรียนหลายเล่มควบคู่กัน เช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐ และเอกชน

ตาราง 20 แสดงค่าร้อยละของสื่อการเรียนการสอนเสริมที่ใช้

สื่อการเรียนการสอนเสริม	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. สื่ออิเล็กทรอนิกส์			
1.1 คอมพิวเตอร์	69	54	50
1.2 สื่อมัลติมีเดีย เช่น พาวเวอร์พอยท์	66	56	50
1.3 สื่อออนไลน์	56	50	50
1.4 แผ่นซีดี วีซีดี ดีวีดี	66	63	50
1.5 อื่นๆ	6	7	-
2. มีห้องปฏิบัติการทางภาษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนหรือไม่			
2.1 มี	39	38	63
2.2 ไม่มี	61	62	38
3. ห้องสมุดมีหนังสือเสริมภาษาจีนหรือไม่			
3.1 มี	52	63	100
3.2 ไม่มี	43	34	-
3.3 มีแต่น้อย	5	3	-

นอกจากแบบเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนแล้ว ยังมีการสำรวจเรื่องสื่อการเรียนการสอนเสริม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา และหนังสือเสริมความรู้ภาษาจีนในห้องสมุด ในส่วนของสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นคำถามที่ตอบได้หลายตัวเลือก จากผลสำรวจ พบว่า ในโรงเรียนแต่ละประเภท มีโรงเรียนที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์แต่ละชนิดในการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวนครั้งหนึ่งหรือมากกว่าครั้ง แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนมากมีการนำเอาสื่ออิเล็กทรอนิกส์แต่ละชนิดมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน สำหรับสื่ออื่นๆ ที่มีการระบุเพิ่มเติมนั้น ไม่นับเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัตรคำ บัตรภาพ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ในส่วนของห้องปฏิบัติการทางภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน โรงเรียนรัฐที่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาสำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนมีอยู่เพียงร้อยละ 39 เช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชน ซึ่งมีเพียงร้อยละ 38 ในขณะที่โรงเรียนจีนส่วนใหญ่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาสำหรับภาษาจีน

โดยเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 63 จะเห็นได้ว่ายังมีโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนอีกจำนวนมาก ที่ยังขาดห้องปฏิบัติการทางภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งตรงกับผลการสำรวจของ สุวรรณเลียงศิริธฤถาวร (2556) ที่พบว่าโรงเรียนสอนภาษาจีนในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งยังคงมีปัญหาขาดห้องปฏิบัติการทางภาษา

สำหรับหนังสือเสริมความรู้ภาษาจีนในห้องสมุด จากผลสำรวจ พบว่า ในโรงเรียนแต่ละประเภท ส่วนมากจะมีหนังสือเสริมความรู้ภาษาจีนจำนวนเพียงพอในห้องสมุด โดยเฉพาะโรงเรียนจีนที่มีหนังสือเสริมความรู้ภาษาจีนในห้องสมุดทุกโรงเรียน ซึ่งแตกต่างจากผลการสำรวจก่อนหน้านี้ของ ลี ชุน (2550) มุขรินทร์ หวง (2551) พวงพร แซ่คู (2553) และชานชานเปา (2555) ที่พบว่ากลุ่มโรงเรียนต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชนที่สำรวจยังคงขาดหนังสืออ่านประกอบหรือมีแต่ไม่เพียงพอ อย่างไรก็ตาม จากตารางจะเห็นว่ายังมีโรงเรียนรัฐอีกเกือบครึ่งหนึ่งที่ไม่มีหนังสือเสริมความรู้ภาษาจีนในห้องสมุด

สรุปได้ว่า โรงเรียนส่วนมากมีความพร้อมในด้านสื่อการเรียนการสอนเสริม ซึ่งจะเห็นได้จากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนภาษาจีนค่อนข้างมาก และส่วนใหญ่มีหนังสือเสริมความรู้ภาษาจีนในห้องสมุด อย่างไรก็ตาม โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ยังคงขาดห้องปฏิบัติการทางภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน และมีอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่มีหนังสือเสริมความรู้ภาษาจีนในห้องสมุด

4.5 ผู้สอนในทฤษฎีการศึกษาริเริ่มการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

แม้ปัจจุบันได้เกิดกระแสความนิยมในการเรียนภาษาจีน โดยมีจำนวนผู้เรียนภาษาจีนเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในประเทศไทย จะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการส่งเสริม และการให้ความสำคัญต่อภาษาจีนของหน่วยงานด้านการศึกษาของไทย และแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่สำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย รวมถึงบทบาทของภาษาจีนที่สูงขึ้นในหมู่ชาวไทย แต่สิ่งเหล่านี้กลับไม่ได้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพของการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยแต่อย่างใด ปัจจุบันหลายหน่วยงานมุ่งเน้นความสำคัญไปที่จำนวนของผู้เรียนภาษาจีนมากกว่าการพัฒนาผู้สอนภาษาจีน ทำให้ขาดแคลนผู้สอนภาษาจีน จนต้องพึ่งพาครูอาสาสมัครชาวจีนจำนวนมาก โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา อีกทั้งยังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของผู้สอนภาษาจีนเท่าที่ควร ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาในด้านคุณภาพของการเรียนการสอนภาษาจีน และคุณภาพของผู้เรียนภาษาจีน ซึ่งไม่ควรมองข้ามในเรื่องการพัฒนาผู้สอนภาษาจีน เนื่องจากผู้สอนภาษาจีนเป็นกลไกสำคัญอีกกลไกหนึ่งที่มีผลต่อการขับเคลื่อน และการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน สำหรับการสำรวจด้านผู้สอนในงานวิจัยนี้ จะแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนหลักๆ ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการสำรวจมีดังต่อไปนี้

4.5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณของผู้สอน

ข้อมูลเชิงปริมาณของผู้สอนประกอบด้วยประเภทของผู้สอน สัญชาติของผู้สอน สัดส่วนของผู้สอนชาวไทยและชาวจีน จำนวนผู้สอน รวมถึงจำนวนภาระงานสอนของผู้สอน

จากประเภทและสัญชาติของผู้สอนในโรงเรียนที่สำรวจ พบว่า สามารถแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) โรงเรียนที่มีเฉพาะครูสอนภาษาจีนชาวไทย (2) โรงเรียนที่มีเฉพาะครูสอนภาษาจีนชาวจีน (3) โรงเรียนที่มีครูสอนภาษาจีนทั้งชาวไทยและชาวจีน และแต่ละกลุ่มมีสัดส่วนดังต่อไปนี้

ตาราง 21 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มโรงเรียนที่จำแนกตามประเภทของครู

กลุ่มโรงเรียนจำแนกตามประเภทครู	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. โรงเรียนที่มีแต่ครูชาวไทย	4	18	37
1.1 ครูประจำ	3	13	25
1.2 ครูพิเศษ	1	5	-
1.3 มีทั้งครูประจำและครูพิเศษ	-	-	12
2. โรงเรียนที่มีแต่ครูชาวจีน	25	24	-
2.1 ครูประจำ	3	13	-
2.2 ครูอาสาสมัคร	20	8	-
2.3 มีทั้งครูประจำและครูอาสาสมัคร	2	3	-
3. โรงเรียนที่มีทั้งครูชาวไทยและชาวจีน	71	58	63
3.1 ครูประจำชาวไทยและชาวจีน	6	34	-
3.2 ครูประจำชาวไทยและครูอาสาสมัคร	44	16	-
3.3 ครูประจำชาวไทย ครูประจำชาวจีน และครูอาสาสมัคร	13	8	63
3.4 ครูประจำชาวไทย ครูอาสาสมัคร และครูพิเศษชาวไทย	6	-	-
3.5 ครูประจำชาวไทย ครูประจำชาวจีน ครูอาสาสมัคร และครูพิเศษชาวไทย	1	-	-
3.6 ครูประจำชาวจีนครูอาสาสมัคร และครูพิเศษชาวไทย	1	-	-

กลุ่มที่ 1 คือโรงเรียนที่มีเฉพาะครูสอนภาษาจีนชาวไทย เมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนมีเพียงร้อยละ 4 และ 18 ตามลำดับ ถือว่ามีสัดส่วนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับอีก 2 กลุ่มส่วนโรงเรียนจีนคิดเป็นร้อยละ 37 ในจำนวนนี้เมื่อจำแนกตามประเภทของครูผู้สอน พบว่า ครูชาวไทยในโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่เป็นครูประจำคิดเป็นร้อยละ 3 และ 13 ตามลำดับ และมีส่วนน้อยที่เป็นครูพิเศษ ส่วนครูชาวไทยในโรงเรียนจีนส่วนมากเป็นครูประจำเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 25 และมีส่วนน้อยที่มีทั้งครูประจำชาวไทยและครูพิเศษชาวไทย

กลุ่มที่ 2 คือโรงเรียนที่มีเฉพาะครูสอนภาษาจีนชาวจีน เมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนคิดเป็นร้อยละ 25 และ 24 ตามลำดับ ในจำนวนนี้เมื่อจำแนกตามประเภทของครูผู้สอน พบว่า ครูชาวจีนในโรงเรียนรัฐส่วนใหญ่เป็นครูอาสาสมัคร คิดเป็นร้อยละ 20 แต่ครูชาวจีนในโรงเรียนเอกชนส่วนมากเป็นครูประจำ คิดเป็นร้อยละ 13 ส่วนโรงเรียนจีนจากผลสำรวจ พบว่า ไม่มีโรงเรียนจีนที่มีเฉพาะครูสอนภาษาจีนชาวจีน

กลุ่มที่ 3 คือโรงเรียนที่มีทั้งครูชาวไทยและครูชาวจีน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนมากที่สุดในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 3 กลุ่ม เมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนรัฐคิดเป็นร้อยละ 71 โรงเรียนเอกชนคิดเป็นร้อยละ 58 และโรงเรียนจีนคิดเป็นร้อยละ 63 แต่เมื่อจำแนกตามประเภทของครูผู้สอน พบว่า ในกลุ่มนี้สามารถแยกออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ได้อีกหลายกลุ่มตามลักษณะที่พบจากการสำรวจ ซึ่งแตกต่างกันไปตามประเภทของโรงเรียน ดังนี้ ในกรณีที่มีทั้งครูชาวไทยและชาวจีนในโรงเรียนรัฐส่วนใหญ่จะเป็นครูประจำชาวไทยและครูอาสาสมัครชาวจีน มีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 44 แตกต่างจากโรงเรียนเอกชนที่ส่วนมากจะเป็นครูประจำชาวไทยและครูประจำชาวจีน มีสัดส่วนร้อยละ 34 ส่วนโรงเรียนจีนมีเพียงลักษณะเดียว กล่าวคือ มีทั้งครูประจำชาวไทย ครูประจำชาวจีน และครูอาสาสมัครชาวจีน คิดเป็นร้อยละ 63

นอกจากนี้ เมื่อนำจำนวนโรงเรียนในกลุ่มที่ 3 มาพิจารณาหาสัดส่วนระหว่างครูชาวไทยกับครูชาวจีนเพิ่มเติม ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 22 แสดงค่าร้อยละของสัดส่วนระหว่างครูไทยกับครูจีนในโรงเรียนที่มีทั้งครูไทยและครูจีน

สัดส่วนระหว่างครูชาวไทยกับครูชาวจีน	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. ครูชาวไทยกับครูชาวจีนมีสัดส่วนเท่ากัน	36	23	-
2. ครูชาวไทยมากกว่าครูชาวจีน	27	36	19
3. ครูชาวไทยน้อยกว่าครูชาวจีน	37	41	81

จากตารางข้างต้น ในโรงเรียนรัฐจำนวน 274 แห่ง โรงเรียนที่มีสัดส่วนของครูชาวไทยกับครูชาวจีนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 36 ของโรงเรียนรัฐทั้งหมด ส่วนโรงเรียนมีครูชาวไทยมากกว่าครูชาวจีน คิดเป็นร้อยละ 27 ในขณะที่โรงเรียนที่มีครูชาวไทยน้อยกว่าครูชาวจีนมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37 ส่วนโรงเรียนเอกชนจำนวน 48 แห่ง โรงเรียนที่มีครูชาวไทยน้อยกว่าครูชาวจีนมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41 เช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐ รองลงมาคือโรงเรียนที่มีครูชาวไทยมากกว่าครูชาวจีน คิดเป็นร้อยละ 36 และโรงเรียนที่มีสัดส่วนของครูชาวไทยกับครูชาวจีนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 23 สำหรับโรงเรียนจีนทั้งหมด 11 แห่ง โรงเรียนที่มีครูชาวไทยมากกว่าครูชาวจีนมีสัดส่วนมากกว่าโรงเรียนที่มีครูชาวไทยน้อยกว่าครูชาวจีน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีทั้งครูชาวไทยและครูชาวจีนส่วนใหญ่จะมีสัดส่วนของครูชาวไทยน้อยกว่าครูชาวจีน

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีการเรียนการสอนภาษาจีนส่วนมากจะมีทั้งครูชาวไทยและครูชาวจีน ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุดทั้งในโรงเรียนทุกประเภท และเมื่อแยกพิจารณาตามสัญชาติและประเภทของครูผู้สอน รวมถึงประเภทของโรงเรียน พบว่า ครูชาวไทยในโรงเรียนรัฐส่วนใหญ่เป็นครูประจำ แต่ครูชาวจีนส่วนใหญ่เป็นครูอาสาสมัคร เมื่อนับสัดส่วนของโรงเรียนที่มีอาสาสมัครแล้ว พบว่า มีมากถึงร้อยละ 84 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนรัฐมีการพึ่งพาครูอาสาสมัครค่อนข้างมาก ส่วนในโรงเรียนเอกชน ครูชาวไทยและครูชาวจีนส่วนใหญ่เป็นครูประจำ มีการพึ่งพาครูอาสาสมัครชาวจีนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับโรงเรียนรัฐ สำหรับในโรงเรียนจีนส่วนมากมีทั้งครูประจำและครูอาสาสมัคร แต่ไม่มีโรงเรียนที่มีเฉพาะครูชาวจีน อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า 1 ใน 4 ของโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนมีเฉพาะครูสอนภาษาจีนชาวจีน ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าโรงเรียนที่มีเฉพาะครูสอนภาษาจีนชาวไทย นอกจากนี้ ในโรงเรียนที่มีทั้งครูชาวไทยและครูชาวจีนส่วนใหญ่ก็มีสัดส่วนของครูชาวไทยน้อยกว่าครูชาวจีนอีกด้วย แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกประเภทส่วนใหญ่พึ่งพาครูชาวจีนมากกว่า หรือในแง่หนึ่ง อาจเป็นเพราะขาดแคลนครูชาวไทยจึงจำเป็นต้องจ้างครูประจำชาวจีนหรือขออาสาสมัครชาวจีนมาช่วยสอนนั่นเอง

สำหรับจำนวนครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีการสำรวจว่าจำนวนครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนแต่ละแห่ง จากการสำรวจ พบว่า แต่ละโรงเรียนมีจำนวนครูสอนภาษาจีนแตกต่างกันมาก ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 23 แสดงค่าร้อยละของจำนวนครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

จำนวนครูสอนภาษาจีนในโรงเรียน	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1 คน	19	14	-
2 คน	27	16	-
3 คน	28	22	9
4 คน	13	8	9
5 คน	6	5	18
6 คน	3	8	-
7 คน	2	14	-
8 คน	0	3	-
9 คน	1	3	-
12 คน	0	5	37
13 คน	-	3	9
15 คน	-	-	9
18 คน	-	-	9

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าจำนวนครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกประเภท มีตั้งแต่ 1 คน ไปจนถึง 18 คน แต่เมื่อพิจารณาตามประเภทของโรงเรียนแล้ว พบว่าในโรงเรียนรัฐ มีจำนวนครูสอนภาษาจีนน้อยที่สุดเพียง 1 คน ส่วนโรงเรียนรัฐมีจำนวนครูสอนภาษาจีนมากที่สุดคือ 12 คน ซึ่งมีเพียงแห่งเดียว นั่นก็คือ โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย แต่เนื่องจากค่าร้อยละไม่ถึง 0.5 ในตารางข้างต้นจึงปัดเศษทศนิยมออก และใส่เป็นเลข 0 แทน แต่โดยรวมโรงเรียนรัฐส่วนใหญ่จะมีครูสอนภาษาจีน 3 คนต่อ 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือ 2 คน และ 1 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 27 และ 19 ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนเอกชน มีจำนวนครูสอนภาษาจีนอย่างน้อย 1 คน มากที่สุดมี 13 คน และส่วนใหญ่จะมีครูสอนภาษาจีน 3 คนต่อ 1 แห่ง เช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 22 รองลงมาคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนจีนที่มีครูสอนภาษาจีนอย่างน้อย 3 คน มากที่สุดมี 18 คน และส่วนใหญ่จะมีครูสอนภาษาจีนมากกว่า 10 คน

อย่างไรก็ตาม จากผลข้างต้นจะเห็นได้ชัดว่าโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนที่มีครูสอนภาษาจีนตั้งแต่ 1-3 คน มีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง เมื่อนำตัวเลขมารวมกัน พบว่า มีสัดส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่ง แสดงว่าโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีครูสอนภาษาจีนประมาณ 1-3 คนต่อโรงเรียน 1 แห่ง จำนวนดังกล่าวอาจจะค่อนข้างน้อย แต่การพิจารณาจากจำนวนครูสอนภาษาจีน

เพียงอย่างเดียวไม่สามารถสรุปว่าครูสอนภาษาจีนมีจำนวนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนหรือไม่ จำนวนครูมีน้อยอาจไม่ได้หมายความว่าไม่มีครูไม่เพียงพอ ทั้งนี้ เนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่แตกต่างกัน บางแห่งมีเฉพาะช่วงชั้นที่ 3 บางแห่งมีเฉพาะช่วงชั้นที่ 4 หรือบางแห่งมีทั้งสองช่วงชั้น และในแต่ละช่วงชั้นก็แยกเป็นชั้นปีต่างๆ ซึ่งอาจจะเปิดสอนไม่ครบทุกชั้นปี ดังผลการสำรวจด้านหลักสูตรข้างต้น นอกจากนี้ แต่ละชั้นปีก็มีจำนวนนักเรียน และจำนวนห้องที่แตกต่างกัน รวมถึงภาระงานสอนของครูแต่ละโรงเรียนที่แตกต่างกันด้วย แต่ในจำนวนปัจจัยที่กล่าวมานี้ ภาระงานสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถบ่งบอกได้ว่าครูสอนภาษาจีนมีจำนวนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหรือไม่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อดูว่าภาระงานสอนของครูจะเปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนครูที่มากและน้อยหรือไม่อย่างไร และโรงเรียนที่มีจำนวนครูน้อยแสดงว่ามีครูไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนจริงหรือไม่ โดยจำแนกโรงเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ตามจำนวนครู และแยกวิเคราะห์ภาระงานสอนของครูในโรงเรียนแต่ละกลุ่มว่ามากหรือน้อย สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาภาระงานสอนว่ามากหรือน้อยจะยึดหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) เกี่ยวกับภาระการสอนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสายงานการสอนสังกัด สพฐ. ซึ่งกำหนดว่าจำนวนชั่วโมงภาระงานสอนขั้นต่ำของครูระดับมัธยมศึกษา ต้องไม่ต่ำกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดว่าโรงเรียนที่ครูมีจำนวนภาระงานสอนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จะจัดว่ามีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน แต่โรงเรียนที่ครูมีจำนวนภาระงานสอนมากกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จะจัดว่าครูผู้สอนมีภาระงานสอนมากกว่าเกณฑ์ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนนั้นๆ มีครูไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน จากนั้นจะพิจารณาแนวโน้มของสัดส่วนของทั้งสองกลุ่มตามจำนวนครูที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อพิจารณาว่าจำนวนครูมีผลต่อภาระงานสอนของครูหรือไม่ ผลสำรวจดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 24 แสดงจำนวนภาระงานสอนและสัดส่วนของภาระงานสอนจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน

กลุ่มโรงเรียน	จำนวนภาระงานสอน น้อยที่สุด-มากที่สุด (ชม.)	สัดส่วนของ รร. ที่ครู มีภาระงานสอนที่ต่ำกว่าหรือ เท่ากับ 18 คาบ/สัปดาห์	สัดส่วนของ รร. ที่ครู มีภาระงานสอนมากกว่า 18 คาบ/สัปดาห์
1. โรงเรียนที่มีครู 1 คน	1-24	59	41
2. โรงเรียนที่มีครู 2 คน	1-30	61	39
3. โรงเรียนที่มีครู 3 คน	2-30	55	45
4. โรงเรียนที่มีครู 4 คน	1-22	55	45
5. โรงเรียนที่มีครู 5 คน	2-19	67	33
6. โรงเรียนที่มีครู 6 คน	12-20	65	35
7. โรงเรียนที่มีครู 7 คน	14-23	85	15
8. โรงเรียนที่มีครู 8 คน	16-18	75	25
9. โรงเรียนที่มีครู 9 คน	15-22	75	25
10. โรงเรียนที่มีครู 12 คน	20	75	25
11. โรงเรียนที่มีครู 13 คน	20	100	-
12. โรงเรียนที่มีครู 15 คน	5-18	100	-
13. โรงเรียนที่มีครู 18 คน	ไม่ระบุ	-	-

จากการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่า จำนวนภาระงานสอนของครูสอนภาษาจีน น้อยที่สุดคือ 1 คาบต่อสัปดาห์ และมากที่สุดคือ 30 คาบต่อสัปดาห์ และโรงเรียนแต่ละกลุ่มก็มี ระยะเวลาห่างของจำนวนภาระงานสอนที่แตกต่างกันไป โดยโรงเรียนที่มีจำนวนครูสอนภาษาจีนในช่วง 1-5 คนจะมีระยะห่างของจำนวนภาระงานสอนที่ค่อนข้างมาก ตั้งแต่ 1 คาบไปจนถึง 30 คาบต่อ สัปดาห์ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีจำนวนครูสอนไม่เกิน 5 คน ภาระงานของครูมีความหลากหลายและ แตกต่างกันไป ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะโรงเรียนในกลุ่มนี้มีสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก (ตาราง 23) และแต่ละโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ในขณะที่โรงเรียนที่มีจำนวนครูสอน ภาษาจีน 5 คนขึ้นไป เนื่องจากมีสัดส่วนน้อย ระยะห่างของจำนวนภาระงานสอนจึงไม่มากเมื่อเทียบ กับโรงเรียนที่มีจำนวนครูสอนภาษาจีน 1-5 คน และเมื่อพิจารณาว่าจำนวนภาระงานสอนที่น้อยที่สุด และมากที่สุดของโรงเรียนแต่ละกลุ่มแล้ว พบว่า ภาระงานสอนของครูไม่ได้ลดน้อยลงไปตามจำนวน ครูสอนภาษาจีนที่มากขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเมื่อโรงเรียนมีจำนวนครูสอนภาษาจีนเพิ่มขึ้น อาจมี การพิจารณาเพิ่มช่วงชั้นหรือระดับชั้นปีที่เปิดสอน ทำให้ภาระงานสอนของครูไม่ได้ลดลง

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละกลุ่ม พบว่า โรงเรียนที่ครูมีภาระงานสอนมากกว่า 18 คาบต่อสัปดาห์ มีสัดส่วนที่น้อยกว่าโรงเรียนที่ครูมีภาระงานสอนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 18 คาบต่อสัปดาห์ ในทุกกลุ่มโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังคงมีภาระงานสอนที่ต่ำกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด นั่นย่อมหมายถึงโรงเรียนส่วนใหญ่มีครูสอนภาษาจีนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัยของจำนวนครุร่วมด้วย พบว่า ในกลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนครูสอนภาษาจีนในช่วง 1-4 คน แม้โรงเรียนที่ครูมีภาระงานสอนมากกว่า 18 คาบต่อสัปดาห์ จะมีสัดส่วนไม่ถึงครึ่งหนึ่ง แต่ก็ถือว่าค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นกลุ่มโรงเรียนที่มีสัดส่วนสูง ประกอบกับโรงเรียนที่ครูมีภาระงานสอนมากกว่า 18 คาบต่อสัปดาห์ มีสัดส่วนที่ลดน้อยลงตามจำนวนครูที่เพิ่มมากขึ้น เห็นได้ชัดว่าโรงเรียนที่มีจำนวนครูน้อยบางส่วนยังคงมีปัญหาครูไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่มีครูสอนภาษาจีนจำนวนไม่มาก หรือประมาณ 1-3 คนต่อ 1 แห่ง ส่วนโรงเรียนจีนส่วนมากมีครูสอนมากกว่า 10 คน สำหรับภาระงานสอนของครูในแต่ละโรงเรียนจะแตกต่างกันไปตามจำนวนครูที่มี ซึ่งมีตั้งแต่ 1-30 คาบต่อสัปดาห์ แต่โดยรวมแล้วภาระงานสอนของครูส่วนมากต่ำกว่าหรือเท่ากับ 18 คาบต่อสัปดาห์ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ของ ก.ค.ศ. แสดงให้เห็นว่าครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนมีจำนวนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน นอกจากนี้ จำนวนครูสอนภาษาจีนที่เพิ่มมากขึ้นไม่ได้มีผลทำให้จำนวนภาระงานสอนของครูลดน้อยลง แต่มีส่วนช่วยให้สัดส่วนของครูที่มีภาระงานสอนมากกว่าเกณฑ์ลดน้อยลง

4.5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้สอน

ในด้านผู้สอน นอกจากข้อมูลเชิงปริมาณของครูสอนภาษาจีนประเภทต่างๆ สัญชาติของผู้สอน จำนวนผู้สอน ภาระงานสอน รวมถึงสัดส่วนของผู้สอนประเภทต่างๆ ที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วนั้น ผู้วิจัยยังได้สำรวจข้อมูลเชิงคุณภาพของครูผู้สอนด้วย ซึ่งเป็นการสำรวจคุณสมบัติของผู้สอนประกอบไปด้วยวุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่จบการศึกษา และประสบการณ์การสอนภาษาจีนของครูผู้สอนประเภทต่างๆ เพื่อศึกษาคุณสมบัติของครูสอนภาษาจีน โดยจะเปรียบเทียบข้อมูลคุณสมบัติของครูประจำชาวไทย ครูประจำชาวจีน และอาสาสมัครชาวจีนเท่านั้น สำหรับคุณสมบัติของครูพิเศษจะไม่นำมาร่วมพิจารณาด้วย เนื่องจากมีจำนวนน้อยมาก สำหรับผลการสำรวจข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้สอนมีดังนี้

ตาราง 25 แสดงค่าร้อยละของคุณสมบัติของครูสอนภาษาจีนประเภทต่างๆ

คุณสมบัติของ ครูสอนภาษาจีน	โรงเรียนรัฐ			โรงเรียนเอกชน			โรงเรียนจีน		
	ครูไทย	ครูจีน	อาสาฯ	ครูไทย	ครูจีน	อาสาฯ	ครูไทย	ครูจีน	อาสาฯ
1. วุฒิการศึกษา									
1.1 ไม่ระบุ	1	15	4	-	2	4	-	-	-
1.2 ประกาศนียบัตร	4	3	4	7	3	-	18	21	-
1.3 ปริญญาตรี	90	77	85	74	80	88	71	79	100
1.4 ปริญญาโท	5	5	7	18	15	4	12	-	-
1.5 ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	4	-	-	-
2. จบสาขาวิชาภาษาจีน หรือไม่									
2.1 ไม่ระบุ	1	14	4	7	5	8	29	21	-
2.2 ใช่	90	68	82	84	75	60	65	79	100
2.3 ไม่ใช่	9	18	14	9	20	32	6	-	-
3. ประสบการณ์สอน									
3.1 ไม่ระบุ	6	50	2	23	40	24	3	21	63
3.2 0-5 ปี	69	48	75	46	42	72	26	79	38
3.3 6-10 ปี	20	2	2	23	18	4	47	-	-
3.4 10 ปีขึ้นไป	5	-	1	7	-	-	24	-	-

จากตารางข้างต้น ในส่วนของวุฒิการศึกษาของครูสอนภาษาจีน พบว่า ในโรงเรียนรัฐ ครูประจำชาวไทย ครูประจำชาวจีน และอาสาสมัครชาวจีนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 90 77 และ 85 ตามลำดับ รองลงมาเป็นครูที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าครูที่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรเพียงเล็กน้อย ในโรงเรียนเอกชนมีลักษณะคล้ายกับโรงเรียนรัฐ กล่าวคือ ทั้งครูประจำชาวไทย ครูประจำชาวจีน และอาสาสมัครชาวจีนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 74 80 และ 88 ตามลำดับ รองลงมาเป็นครูที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าในโรงเรียนรัฐ และมีเพียงส่วนน้อยที่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรและระดับปริญญาเอก และครูทุกประเภทในโรงเรียนจีน ส่วนมากจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 71 79 และ 100 ตามลำดับ รองลงมาคือครูจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตร และมีส่วนน้อยที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท

จากการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่จบการศึกษา พบว่า ครูสอนภาษาจีนทุกประเภทส่วนมากจบการศึกษาในสาขาวิชาภาษาจีน ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุดไนโรงเรียนทุกประเภท สาขาวิชาที่จบการศึกษามีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพของครูเป็นอย่างมาก และควรจะตรงหรือสัมพันธ์กับวิชาที่ครูสอน แต่พบข้อสังเกตคือ ยังมีครูประจำชาวไทย ครูประจำชาวจีน และอาสาสมัครอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาภาษาจีน ในจำนวนนี้ครูประจำชาวจีนและอาสาสมัครชาวจีนมีสัดส่วนมากกว่าครูชาวไทย โดยเฉพาะไนโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน จากข้อมูลจะเห็นว่าการรับครูชาวจีนและอาสาสมัครชาวจีนจำนวนหนึ่ง อาจไม่ได้คำนึงถึงสาขาวิชาที่จบการศึกษา แต่คิดเพียงว่าเป็นชาวจีนก็สามารถสอนได้ ซึ่งในความเป็นจริง การสอนภาษาจีนให้แก่ชาวต่างชาติมิใช่ชาวจีนทุกคนจะสามารถสอนได้อย่างประสิทธิผล หรือถึงแม้ว่าจะจะเป็นชาวจีนหรือจบการศึกษาไนระดับปริญญาตรี หากไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาภาษาจีนหรือสาขาวิชาด้านศึกษาศาสตร์ ก็อาจส่งผลต่อประสิทธิผลในการเรียนการสอนได้เช่นกัน สำหรับครูชาวไทยมีส่วเล็กน้อยที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาภาษาจีน แต่อาจเคยผ่านการอบรมทางด้านภาษาจีนหรือเคยเรียนภาษาจีนมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งอาจมีความรู้ไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้ในการสอน ดังนั้น โรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนควรให้ความสำคัญกับสาขาวิชาที่จบการศึกษาของครูให้มากขึ้น ควรเลือกรับเฉพาะครูใหม่ที่จบตรงสาขา และส่งเสริมให้ครูเก่าไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาวิชาภาษาจีน เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนให้ดียิ่งขึ้น

ในส่วนของประสบการณ์ในการสอนภาษาจีน มีโรงเรียนจำนวนมากที่ไม่ได้ระบุข้อมูล แต่จากข้อมูลเท่าที่ระบุ พบว่า ในโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน ครูสอนภาษาจีนทุกประเภทส่วนมากจะมีประสบการณ์ในการสอนภาษาจีนมาแล้ว 0-5 ปี รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว 6-10 ปี และส่วนน้อยที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ส่วนไนโรงเรียนจีน ครูชาวไทยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมา 6-10 ปี แต่ถ้าหากว่าเป็นครูชาวจีนส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการสอนเพียง 0-5 ปี โดยภาพรวมจะเห็นว่าครูสอนภาษาจีนทุกประเภทส่วนมากยังมีประสบการณ์ในการสอนไม่มาก ยังอยู่ในช่วงของการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องจัดการอบรมและให้ความรู้ และทักษะการสอนให้แก่ครูเหล่านี้ เพื่อเพิ่มประสบการณ์และพัฒนาความรู้และความสามารถในการเชิงวิชาการ

กล่าวโดยสรุป ครูสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวจีนส่วนมากจบการศึกษาไนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาจีน และมีประสบการณ์ในการสอนไม่เกิน 5 ปี แต่มีครูชาวไทยและชาวจีนอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาภาษาจีน แม้จะมีจำนวนไม่มาก แต่ไม่ควรมองข้ามปัญหาดังกล่าว หน่วยงานผู้เกี่ยวข้องควรเร่งแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

4.6 ผู้เรียนไม่ทราบวิธีการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

ในด้านผู้เรียน เนื่องจากนักเรียนที่เรียนภาษาจีนในแต่ละโรงเรียนมีจำนวนมาก และมีความหลากหลาย ประกอบกับแบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้รับผิดชอบดูแลการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหรือครูสอนภาษาจีนของแต่ละโรงเรียนเป็นผู้ตอบ ดังนั้น ข้อมูลและรายละเอียดบางประการที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นครูสอนภาษาจีนไม่สามารถตอบแทนได้ หรืออาจจะต้องใช้เวลานานและมีคนช่วยรวบรวมข้อมูล เพราะเป็นข้อมูลที่มีปริมาณมาก เช่น เหตุผลในการเลือกเรียนภาษาจีน (ในกรณีที่เป็นวิชาเลือก) จำนวนนักเรียนที่เรียนภาษาจีนในแต่ละระดับชั้น ระดับความรู้ภาษาจีนของนักเรียนในช่วงชั้นก่อนหน้าและในช่วงชั้นที่เรียนมีประสิทธิผลของการเรียนภาษาจีนอย่างไร รวมถึงความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของนักเรียน ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงสอบถามแต่เพียงข้อมูลพื้นฐานในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้โดยไม่ต้องใช้เวลานาน เช่น พื้นฐานภาษาจีนโดยรวมของนักเรียน การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียน ได้แก่ เริ่มต้นเรียนจากพื้นฐานหรือเรียนต่อเนื่องจากช่วงชั้นก่อนหน้า ในกรณีที่ภาษาจีนเป็นวิชาเลือกมีสัดส่วนของนักเรียนที่เลือกเรียนคิดเป็นร้อยละเท่าไร ของนักเรียนทั้งหมดในช่วงชั้นนั้นๆ และขนาดของชั้นเรียนภาษาจีนข้อมูลดังกล่าวจะจำแนกตามระดับชั้น แผนการเรียน และประเภทของโรงเรียน ผลสำรวจดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 26 แสดงค่าร้อยละของพื้นฐานภาษาจีนและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียน ม.ต้น

พื้นฐานภาษาจีนและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียน (ม.ต้น)	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. นักเรียนมีพื้นฐานภาษาจีนมาก่อนหรือไม่			
1.1 มีทั้งหมด	3	6	25
1.2 มีบ้างไม่มีบ้าง	58	86	63
1.3 ไม่มีเลย	39	8	12
2. เรียนต่อจากช่วงชั้นก่อนหน้าหรือไม่			
2.1 ใช่	39	58	75
2.2 ไม่ใช่ (เริ่มต้นใหม่)	61	42	25
3. ในกรณีที่เป็นวิชาเลือก มีนักเรียนที่เลือกเรียนคิดเป็นร้อยละเท่าไรของนักเรียนทั้งหมดในช่วงชั้นนี้			
3.1 น้อยกว่า 50%	33	10	-
3.2 มากกว่า 50% จนถึง 100%	54	26	-
3.3 ไม่ระบุ	13	64	-
4. จำนวนนักเรียนต่อห้อง			
4.1 20-30 คน	23	36	50
4.2 30-40 คน	42	28	13
4.3 40-50 คน	22	22	25
4.4 50 คนขึ้นไป	1	6	-
4.5 ไม่ระบุ	12	8	12

จากตารางข้างต้น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนทุกประเภทส่วนใหญ่มีพื้นฐานภาษาจีนแตกต่างกัน สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนบางคนมีพื้นฐานมาก่อน และบางคนก็ไม่มีพื้นฐานมาเลย โดยในโรงเรียนรัฐมีสัดส่วนร้อยละ 58 โรงเรียนเอกชน ร้อยละ 86 และโรงเรียนจีน ร้อยละ 63 แต่เมื่อแยกดูตามประเภทของโรงเรียน พบว่า นักเรียนโรงเรียนรัฐที่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีนก็มีสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 39 ในทางกลับกัน นักเรียนในโรงเรียนจีนที่มีพื้นฐานภาษาจีนก็มีสัดส่วนค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 25 สำหรับการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาข้อมูลพื้นฐานภาษาจีนของนักเรียน พบว่า หลายโรงเรียนประสบปัญหานักเรียนมีความรู้ภาษาจีนไม่เท่ากัน

ทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอน แต่จากการสำรวจ พบว่า โรงเรียนรัฐเลือกจัดการเรียนการสอน โดยเริ่มต้นเรียนจากพื้นฐานใหม่มากกว่าการเรียนต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า โรงเรียนต้องคำนึงถึงนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนเป็นหลัก เนื่องจากมีสัดส่วนมากกว่า ในขณะที่โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนนักเรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกันก็มีสัดส่วนค่อนข้างมากเช่นกัน แต่ด้วยสาเหตุที่โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนส่วนใหญ่มีการเปิดสอนภาษาจีนในระดับประถมศึกษา ประกอบกับมีหลักสูตรที่ต่อเนื่องมาจากระดับประถมศึกษา ดังนั้น จึงเลือกจัดการเรียนการสอนต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา มากกว่าเริ่มต้นเรียนจากพื้นฐานใหม่ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการเรียนการสอนส่วนนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐาน อาจจะใช้วิธีให้เรียนเพิ่มเติม

ในส่วนของจำนวนนักเรียนที่เรียนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถจำแนกออกเป็น 2 ส่วนตามการจัดหมวดหมู่รายวิชาภาษาจีนที่กล่าวไปข้างต้น ได้แก่ รายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก ในกรณีที่โรงเรียนจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับ ผู้วิจัยไม่ได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุจำนวนตัวเลขของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนทุกคนจะต้องเรียนอยู่แล้ว แต่ในกรณีที่โรงเรียนจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือก ผู้วิจัยให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุสัดส่วนของนักเรียนที่เลือกเรียนจากนักเรียนทั้งหมด ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและนำมาจัดกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีนักเรียนเลือกเรียนน้อยกว่าร้อยละ 50 และกลุ่มที่มีนักเรียนเลือกเรียนมากกว่าร้อยละ 50 จนถึง 100 จากผลการสำรวจพบว่า ในจำนวนโรงเรียนรัฐที่จัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือก ส่วนใหญ่มีนักเรียนเลือกเรียนภาษาจีนมากกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียนทั้งหมดในช่วงชั้นนี้ ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54 ในขณะที่โรงเรียนเอกชนส่วนมากจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นบังคับ แต่สำหรับโรงเรียนที่จัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือก มีนักเรียนเลือกเรียนภาษาจีนมากกว่าครึ่งของนักเรียนทั้งหมดในช่วงชั้นนี้ ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26 ซึ่งพบว่า นักเรียนในโรงเรียนเอกชนก็มีความสนใจเลือกเรียนเช่นเดียวกัน ส่วนโรงเรียนจีน เนื่องจากเน้นการเรียนการสอนภาษาจีนอยู่แล้ว จึงจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับทุกแห่ง โดยภาพรวมสามารถสรุปได้ว่า แม้ภาษาจีนจะถูกจัดเป็นรายวิชาเลือก แต่ก็ยังมีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสนใจเรียนเป็นจำนวนมาก เมื่อรวมกับจำนวนนักเรียนที่เรียนภาษาจีนเป็นรายวิชาบังคับ พบว่า มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนภาษาจีนจำนวนมากในโรงเรียนทุกประเภท

นอกจากนี้ ยังมีการสำรวจขนาดชั้นเรียนภาษาจีน จากการสำรวจ พบว่า ในโรงเรียนรัฐชั้นเรียนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนมากมีนักเรียน 30-40 คนต่อห้อง คิดเป็นร้อยละ 42 ในโรงเรียนเอกชน ชั้นเรียนภาษาจีนส่วนมากมีนักเรียน 20-30 คนต่อห้อง คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาคือมีนักเรียน 30-40 คนต่อห้อง คิดเป็นร้อยละ 31 ซึ่งมีสัดส่วนไม่ต่างกันมาก สำหรับโรงเรียนจีน ชั้นเรียนภาษาจีนส่วนมากมีนักเรียน 20-30 คนต่อห้อง เช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมถือว่าขนาดของชั้นเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับกลางและเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับมติที่ประชุม

คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ 5/2558 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2558 ที่เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ปรับลดขนาดชั้นเรียนในระดับมัธยมศึกษาให้อยู่ที่ 40 คนต่อห้องเรียน อย่างไรก็ตาม สำหรับการเรียนภาษาซึ่งต้องมีการฝึกทักษะค่อนข้างมาก จำนวนนักเรียน 30-40 คนต่อห้องก็ยังถือว่าใหญ่สำหรับการเรียนภาษา ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการฝึกฝนทักษะน้อยลง แต่เนื่องจากขนาดชั้นเรียนดังกล่าวเป็นไปตามที่ ศธ. กำหนดอยู่แล้ว ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องปรับลดขนาดชั้นเรียน แต่สามารถใช้วิธีเพิ่มจำนวนชั่วโมงเรียนแทน โดยเฉพาะโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนที่ส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงเรียนเพียง 1-2 คาบต่อสัปดาห์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนี้ จากตัวเลขในตารางยังพบว่า ประมาณ 1 ส่วน 4 ของโรงเรียนแต่ละประเภทมีนักเรียน 40-50 คนต่อห้อง ซึ่งถือว่าเป็นขนาดชั้นเรียนที่ค่อนข้างใหญ่และต้องปรับลดขนาดภายในเวลา 5 ปีตามที่ ศธ. กำหนด

กล่าวโดยสรุป สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนรัฐ ส่วนใหญ่มีนักเรียนที่เลือกเรียนภาษาจีนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งมีทั้งคนที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนมาก่อน การจัดการเรียนการสอนส่วนมากจัดให้เริ่มต้นเรียนจากพื้นฐานใหม่ โดยมีขนาดชั้นเรียน 30-40 คนต่อห้อง ในโรงเรียนเอกชน ส่วนใหญ่จัดภาษาจีนเป็นรายวิชาบังคับ ในกรณีที่ เป็นวิชาเลือก จะมีนักเรียนที่เลือกเรียนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียนทั้งหมด แต่การจัดการเรียนการสอนส่วนมากจัดให้เรียนต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา และจัดให้นักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อนได้เรียนเพิ่มเติม โดยมีขนาดชั้นเรียน 20-30 คนต่อห้อง สำหรับโรงเรียนจีนจัดภาษาจีนเป็นวิชาบังคับทั้งหมด ส่วนมากจัดให้เรียนต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา โดยมีขนาดชั้นเรียน 20-30 คนต่อห้องเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชน

ตาราง 27 แสดงค่าร้อยละของพื้นฐานภาษาจีนและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียน ม.ปลาย (ศิลป์ภาษาจีน)

พื้นฐานภาษาจีนและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียน (ศิลป์จีน)	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. นักเรียนมีพื้นฐานภาษาจีนมาก่อนหรือไม่			
1.1 มีทั้งหมด	10	18	-
1.2 มีบ้างไม่มีบ้าง	71	79	100
1.3 ไม่มีเลย	19	4	-
2. เรียนต่อจากช่วงชั้นก่อนหน้าหรือไม่			
2.1 ใช่	29	65	75
2.2 ไม่ใช่ (เริ่มต้นใหม่)	71	35	25
3. จำนวนห้องของแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน			
3.1 1 ห้อง	54	75	75
3.2 2 ห้อง	23	14	25
3.3 ไม่ระบุ	23	11	-
4. จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง			
4.1 20-30 คน	25	45	25
4.2 30-40 คน	39	29	75
4.3 40-50 คน	24	12	-
4.4 50 คนขึ้นไป	1	5	-
4.5 ไม่ระบุ	11	10	-

จากตารางข้างต้น โรงเรียนทุกประเภทส่วนมากจะรับนักเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนทั้งที่มีพื้นฐานภาษาจีนและไม่มีพื้นฐานภาษาจีน โดยในโรงเรียนรัฐมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 71 โรงเรียนเอกชน ร้อยละ 79 และโรงเรียนจีน ร้อยละ 100 แต่เมื่อแยกดูตามประเภทของโรงเรียน พบว่า ในโรงเรียนรัฐ จำนวนโรงเรียนที่รับเฉพาะนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 19 และโรงเรียนที่รับเฉพาะนักเรียนที่มีพื้นฐานมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 10 ในขณะที่โรงเรียนเอกชน จำนวนโรงเรียนที่รับเฉพาะนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 4 และโรงเรียนที่รับเฉพาะนักเรียนที่มีพื้นฐานมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 18 แสดงว่าโรงเรียนรัฐจะมีนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีนมากกว่าในโรงเรียนเอกชน ส่วนโรงเรียนจีนจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานภาษาจีน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อน สำหรับการจัดการเรียนการสอน จากการสำรวจ พบว่าโรงเรียนรัฐจะเลือกจัดการเรียนการสอนโดยเริ่มต้นเรียนจากพื้นฐานใหม่มากกว่าการเรียนต่อเนื่องจาก

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะมีสัดส่วนของที่นักเรียนมีพื้นฐานแตกต่างกัน และมีนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อนจำนวนมาก แต่สำหรับโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนสัดส่วนของโรงเรียนที่นักเรียนมีพื้นฐานแตกต่างกันก็ค่อนข้างมากเช่นกัน และส่วนมากจะเลือกจัดการเรียนการสอนโดยเรียนต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากกว่าเริ่มต้นเรียนจากพื้นฐานใหม่ เนื่องจากนักเรียนจำนวนมากมีความรู้ภาษาจีนมาก่อนแล้ว สำหรับนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาก่อน จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า ทางโรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดชั้นเรียนพิเศษให้นักเรียนกลุ่มนี้ต่างหาก หรืออาจจะให้นักเรียนกลุ่มนี้เรียนเสริมนอกเวลา สำหรับโรงเรียนจีนเนื่องจากมีครูสอนภาษาจีนจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีชั้นเรียนที่เปิดตามระดับความรู้ภาษาจีนจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนจะจัดให้นักเรียนกลุ่มนี้เรียนในชั้นเรียนที่ตรงกับระดับความรู้ของตนเอง

ในส่วนของจำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนสามารถดูได้จากจำนวนห้องเรียนและขนาดชั้นเรียน จากผลการสำรวจ พบว่า จำนวนห้องเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนในโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนมีตั้งแต่ 1-4 ห้อง โดยโรงเรียนที่มีแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน 1 ห้อง และ 2 ห้องมีสัดส่วนค่อนข้างมาก แต่โรงเรียนที่มีมากกว่า 2 ห้อง มีจำนวนน้อย จึงรวมเป็นกลุ่มเดียวกันเมื่อแยกดูเป็นรายกลุ่ม พบว่า โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนที่เปิดแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนเพียงแค่ 1 ห้อง มีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63 และ 79 ตามลำดับ รองลงมาคือเปิด 2 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 23 และ 14 ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนจีนที่มีห้องเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนมากที่สุดเพียง 2 ห้อง แต่ส่วนใหญ่มีเพียง 1 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 75

สำหรับขนาดชั้นเรียนของแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน จากการสำรวจ พบว่า มีลักษณะคล้ายกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือ ในโรงเรียนรัฐ ส่วนมากมีนักเรียน 30-40 คนต่อห้อง คิดเป็นร้อยละ 39 ในโรงเรียนเอกชน ส่วนมากมีนักเรียน 20-30 คนต่อห้อง คิดเป็นร้อยละ 45 ส่วนโรงเรียนจีน ส่วนมากมีนักเรียน 30-40 คนต่อห้อง คิดเป็นร้อยละ 75 โดยภาพรวมมากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทุกประเภทมีขนาดชั้นเรียนอยู่ในระดับกลางและเล็ก ซึ่งเป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด แต่โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนส่วนน้อยยังมีจำนวนนักเรียน 40-50 คนต่อห้อง ซึ่งอาจจะต้องปรับลดขนาดหรือแบ่งห้องเรียนให้มีขนาดเล็กลงในอนาคต

กล่าวโดยสรุป สำหรับแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐ ส่วนใหญ่เปิดรับนักเรียนทั้งที่มีพื้นฐานภาษาจีนและไม่มีพื้นฐานภาษาจีน จำนวน 1 ห้อง ห้องละ 30-40 คนโดยจัดให้เริ่มต้นเรียนจากพื้นฐานใหม่ ในโรงเรียนเอกชน ส่วนมากเปิดรับนักเรียนทั้งที่มีพื้นฐานภาษาจีนและไม่มีพื้นฐานภาษาจีน จำนวน 1 ห้อง แต่ขนาดชั้นเรียนห้องละ 20-30 คน และจัดให้เรียนต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับโรงเรียนจีนทุกแห่งจะเปิดรับนักเรียนทั้งที่มีพื้นฐานภาษาจีนและไม่มีพื้นฐานภาษาจีน จำนวน 1 ห้อง ห้องละ 30-40 คน ซึ่งจัดให้เรียนต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนจะมีการจัดชั้นเรียนพิเศษให้แก่กลุ่มผู้ที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีน เพื่อเรียนเสริมและปรับพื้นฐาน

ตาราง 28 แสดงค่าร้อยละของพื้นฐานภาษาจีนและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียน ม.ปลาย (แผนการเรียนอื่น)

พื้นฐานภาษาจีนและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักเรียน (ม.ปลาย แผนการเรียนอื่น)	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. นักเรียนมีพื้นฐานภาษาจีนมาก่อนหรือไม่			
1.1 มีทั้งหมด	7	10	-
1.2 มีบ้างไม่มีบ้าง	68	70	100
1.3 ไม่มีเลย	25	20	-
2. เรียนต่อจากช่วงชั้นก่อนหน้าหรือไม่			
2.1 ใช่	38	40	-
2.2 ไม่ใช่ (เริ่มต้นใหม่)	62	60	100
3. ในกรณีที่เป็นวิชาเลือก มีนักเรียนที่เลือกเรียนคิดเป็นร้อยละเท่าไรของนักเรียนทั้งหมดในช่วงชั้นนี้			
3.1 น้อยกว่า 50%	38	50	-
3.2 มากกว่า 50% จนถึง 100%	55	-	100
3.3 ไม่ระบุ	6	50	-
4. จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง			
4.1 20-30 คน	25	60	-
4.2 30-40 คน	43	10	100
4.3 40-50 คน	22	10	-
4.4 50 คนขึ้นไป	0	-	-
4.5 ไม่ระบุ	10	20	-

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน แต่โรงเรียนจัดให้เรียนภาษาจีนนั้น ส่วนใหญ่มีพื้นฐานภาษาจีนแตกต่างกัน บางคนมีพื้นฐานมาก่อน บางคนไม่มีพื้นฐานมาก่อนเลย โดยมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงในโรงเรียนทุกประเภท ในโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 68 และ 70 ตามลำดับ รองลงมาคือนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 25 และ 20 ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนจีน คิดเป็นร้อยละ 100 เนื่องจากมีเพียงแห่งเดียว สำหรับการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาข้อมูลพื้นฐานภาษาจีนของนักเรียน พบว่า หลายโรงเรียนประสบปัญหาให้นักเรียนมีพื้นฐานบ้างไม่มีพื้นฐานบ้างเช่นเดียวกับ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอน แต่จากการสำรวจ พบว่า โรงเรียนทุกประเภทจะเลือกจัดการเรียนการสอนโดยเริ่มต้นเรียนจากพื้นฐานใหม่มากกว่าการเรียน ต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า เป็นเพราะภาษาจีน สำหรับแผนการเรียนอื่นนั้นเป็นเพียงรายวิชาเพิ่มเติม ประกอบกับมีนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานค่อนข้างมากในโรงเรียนทุกประเภท ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงนักเรียนในกลุ่มนี้

ในส่วนของจำนวนนักเรียนจะรายงานเฉพาะโรงเรียนที่จัดวิชาภาษาจีนเป็นรายวิชาเลือกหรือ วิชาเพิ่มเติมเท่านั้น และจัดกลุ่มโรงเรียนตามสัดส่วนของนักเรียนที่เลือกเรียน เช่นเดียวกับระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จากผลการสำรวจ พบว่า ในจำนวนโรงเรียนรัฐที่จัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือก ส่วนใหญ่มีนักเรียนเลือกเรียนภาษาจีนมากกว่าครึ่งของนักเรียนทั้งหมดในช่วงชั้นนี้ ซึ่งมีสัดส่วน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55 ในขณะที่โรงเรียนเอกชนส่วนมากจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นบังคับ แต่สำหรับโรงเรียนที่จัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือก มีนักเรียนเลือกเรียนภาษาจีนน้อยกว่าครึ่ง ของนักเรียนทั้งหมดในช่วงชั้นนี้ ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนโรงเรียนจีนจัดรายวิชา ภาษาจีนเป็นวิชาบังคับทุกแห่ง

นอกจากนี้ ยังมีการสำรวจขนาดชั้นเรียนภาษาจีน จากการสำรวจ พบว่า ในโรงเรียนรัฐ ชั้นเรียนภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษา จีนส่วนมากมีนักเรียน 30-40 คนต่อห้อง คิดเป็นร้อยละ 43 ในโรงเรียนเอกชน ชั้นเรียนภาษาจีน ส่วนมากมีนักเรียน 20-30 คนต่อห้อง คิดเป็นร้อยละ 60 สำหรับโรงเรียนจีน ชั้นเรียนภาษาจีนของ โรงเรียนทุกแห่งมีนักเรียน 30-40 คนต่อห้อง แต่โดยรวมถือว่าขนาดของชั้นเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับ กลางและเล็ก ซึ่งสอดคล้องตามที่ ศธ. กำหนด

กล่าวโดยสรุป สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกเรียนแผนการเรียน ศิลป์ภาษาจีน ในโรงเรียนรัฐ ส่วนใหญ่มีนักเรียนที่เลือกเรียนภาษาจีนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียน ทั้งหมด ซึ่งมีทั้งผู้ที่เคยเรียนและที่ไม่เคยเรียนมาก่อน การจัดการเรียนการสอนส่วนมากจัดให้เริ่มต้น เรียนจากพื้นฐานใหม่ โดยมีขนาดชั้นเรียน 30-40 คนต่อห้อง ในโรงเรียนเอกชน ส่วนใหญ่จัดภาษาจีน เป็นรายวิชาบังคับ ในกรณีที่เป็นวิชาเลือก จะมีนักเรียนที่เลือกเรียนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียน ทั้งหมด และการจัดการเรียนการสอนส่วนมากจัดให้เริ่มต้นเรียนจากพื้นฐานใหม่ โดยมีขนาดชั้นเรียน 20-30 คนต่อห้อง สำหรับโรงเรียนจีนจัดภาษาจีนเป็นวิชาบังคับทั้งหมด และจัดให้เริ่มต้นเรียนจาก พื้นฐานใหม่ทั้งหมด โดยมีขนาดชั้นเรียน 30-40 คนต่อห้อง

4.7 ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

แม้ว่าการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยจะมีมานานแล้ว แต่หลายโรงเรียนเพิ่งจะตื่นตัวและเปิดสอนภาษาจีนอย่างจริงจังในแต่ละช่วงชั้นในช่วง 10-20 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากความสำคัญของภาษาจีนที่เพิ่มสูงขึ้นในเวทีโลก ในขณะที่หลายโรงเรียนยังคงประสบปัญหาความไม่พร้อมในหลายๆ ด้านภายในโรงเรียน เช่น การบริหารจัดการ ครูผู้สอน การเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น ดังนั้น ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อช่วยเหลือ ปรึกษา และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทรัพยากรระหว่างกันถือเป็นอีกส่วนที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการสำรวจความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา มีดังนี้

ตาราง 29 แสดงค่าร้อยละของความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกับหน่วยงานอื่น	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
1. สถานศึกษาของท่านมีความร่วมมือด้านภาษาจีนกับหน่วยงานอื่นหรือไม่			
1.1 มี	85	66	100
1.2 ไม่มี	15	34	-
2. หน่วยงานที่ร่วมมือด้านภาษาจีน			
2.1 หน่วยงานของไทย			
โรงเรียนศูนย์เครือข่ายภาษาจีน	75	15	13
มหาวิทยาลัย	25	19	13
โรงเรียนระดับเดียวกัน	43	33	50
บริษัทเอกชน	3	19	13
อื่นๆ	3	7	-
ไม่ระบุ	3	52	-
2.2 หน่วยงานของจีน			
สำนักงานHANBAN	56	49	88
ห้องเรียน/สถาบันขงจื่อ	51	52	100
โรงเรียนระดับเดียวกัน	7	15	-
บริษัทเอกชน	2	10	-
อื่นๆ	4	4	-
ไม่ระบุ	-	52	12

ตาราง 29 แสดงคำร้อยละของความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา (ต่อ)

ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกับหน่วยงานอื่น	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนจีน
3. สถานศึกษาของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่ทำความร่วมมือด้าน ไตบ้าง			
3.1 หน่วยงานของไทย			
ด้านหลักสูตร	36	22	50
ด้านสื่อการสอน	60	48	50
ด้านผู้สอน	55	37	38
ด้านผู้เรียน	13	11	13
ด้านทุนการศึกษาให้อาจารย์หรือ นร.	26	7	13
ด้านอื่นๆ	24	-	-
ไม่ระบุ	11	30	13
3.2 หน่วยงานของจีน			
ด้านหลักสูตร	7	4	38
ด้านสื่อการสอน	26	11	50
ด้านผู้สอน	68	40	63
ด้านผู้เรียน	8	7	13
ด้านทุนการศึกษาให้อาจารย์หรือ นร.	22	15	50
ด้านอื่นๆ	-	-	-
ไม่ระบุ	15	49	38

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนทุกประเภทส่วนใหญ่มีความร่วมมือในด้านการเรียนการสอนภาษาจีนกับหน่วยงานอื่น โดยในโรงเรียนรัฐ คิดเป็นร้อยละ 85 โรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 66 ส่วนโรงเรียนจีนมีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทุกแห่ง อย่างไรก็ตาม ยังมีโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้มีความร่วมมือในด้านการเรียนการสอนภาษาจีนจากหน่วยงานอื่น

สำหรับโรงเรียนที่มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ นั้น ส่วนมากมีความร่วมมือกับทั้งหน่วยงานของไทยและหน่วยงานของจีน หน่วยงานของไทยประกอบไปด้วยโรงเรียนศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัย และบริษัทเอกชนของไทย สำหรับหน่วยงานของจีนประกอบไปด้วยสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) ห้องเรียนขงจื่อสถาบันขงจื่อโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และบริษัทเอกชนของจีนในส่วน

ความร่วมมือกับหน่วยงานของไทย จากผลการสำรวจ พบว่า โรงเรียนรัฐมีความร่วมมือกับโรงเรียนศุนย์เครือข่ายฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75 ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนปี พ.ศ. 2549-2553 ที่ส่งเสริมการจัดตั้งโรงเรียนศุนย์เครือข่ายฯ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อช่วยเหลือพึ่งพากันในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน รองลงมาคือความร่วมมือกับโรงเรียนในระดับเดียวกัน และมหาวิทยาลัยตามลำดับ มีเพียงส่วนน้อยที่มีความร่วมมือกับบริษัทเอกชน สำหรับหน่วยงานอื่นที่มีการระบุไว้ เช่น เทศบาลประจำตำบล สมาคมจีน และโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ส่วนโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนมีความร่วมมือกับโรงเรียนระดับเดียวกันมากที่สุด รองลงมาคือมหาวิทยาลัย และบริษัทเอกชนโดยมีความร่วมมือกับโรงเรียนศุนย์เครือข่ายฯ ค่อนข้างน้อย สำหรับหน่วยงานอื่นที่มีการระบุไว้ เช่น โรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชยการ และสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ถึงแม้ว่าโรงเรียนรัฐส่วนมากจะมีความร่วมมือกับโรงเรียนศุนย์เครือข่ายฯ แต่แท้ที่จริงแล้วก็คือโรงเรียนในระดับเดียวกันที่มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน และได้รับการจัดตั้งขึ้นมาเป็นโรงเรียนศุนย์เครือข่ายฯ นั่นเอง ซึ่งก็มีลักษณะคล้ายกับโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนจีนที่ส่วนใหญ่มีความร่วมมือกับโรงเรียนระดับเดียวกันค่อนข้างมาก เพียงแต่โรงเรียนในสังกัด สช. ส่วนมากจะมีลักษณะเป็นโรงเรียนในเครือ ซึ่งมีความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนในเครือ ไม่ได้มีการจัดตั้งเป็นโรงเรียนศุนย์เครือข่ายฯ เหมือนโรงเรียนรัฐในสังกัด สพฐ. ฉะนั้น โรงเรียนทุกประเภทจึงถือว่ามีความร่วมมือกับโรงเรียนในระดับเดียวกันและในกลุ่มโรงเรียนประเภทเดียวกัน

ส่วนความร่วมมือกับหน่วยงานของจีน พบว่า โรงเรียนทุกประเภทมีความร่วมมือกับสำนักงาน HANBAN ห้องเรียนขงจื้อ และสถาบันขงจื้อในสัดส่วนที่สูงมาก โดยเฉพาะในโรงเรียนจีน แสดงให้เห็นว่าสำนักงาน HANBAN ห้องเรียนและสถาบันขงจื้อมีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย แท้ที่จริงแล้ว ห้องเรียนและสถาบันขงจื้อถือเป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน HANBAN ดังนั้น การร่วมมือกับห้องเรียนขงจื้อและสถาบันขงจื้อก็เท่ากับร่วมมือกับสำนักงาน HANBAN แต่เนื่องจากในประเทศไทยมีห้องเรียนขงจื้อและสถาบันขงจื้ออยู่จำนวนมาก และกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค สามารถให้การช่วยเหลือและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนแก่โรงเรียนที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน ซึ่งน่าจะมี ความใกล้ชิดกับโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่นมากกว่าสำนักงาน HANBAN ที่มีสำนักงานในกรุงเทพฯ เท่านั้น ดังนั้น จึงต้องแยกออกมาเพื่อให้เห็นความแตกต่างของหน่วยงานใหญ่และหน่วยงานย่อย แต่จากผลในตารางข้างต้น พบว่ามีสัดส่วนไม่แตกต่างกันมากนัก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนทุกประเภทมีความร่วมมือกับทั้งสำนักงาน HANBAN ห้องเรียนขงจื้อและสถาบันขงจื้อเหมือนกัน รองลงมาคือความร่วมมือกับโรงเรียนระดับเดียวกันในประเทศจีน เช่น การจับคู่เป็นโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องกับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของประเทศจีน เป็นต้น สำหรับหน่วยงานอื่นที่มีการระบุไว้ เช่น มหาวิทยาลัย Jimei มหาวิทยาลัย Yunnan Normal และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในประเทศจีน แต่สัดส่วนค่อนข้างน้อย

นอกจากการสำรวจหน่วยงานที่มีความร่วมมือด้วยแล้ว ยังมีการสำรวจการสนับสนุนที่ได้รับจากหน่วยงานของไทยและจีน เพื่อศึกษาว่าได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นในด้านใดบ้าง ผลสำรวจ พบว่า โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายในประเทศ ในด้านสื่อการสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 และ 48 ตามลำดับ เช่น ได้รับการสนับสนุนหรือการแนะนำสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน รวมทั้งหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาคือด้านผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 55 และ 37 ตามลำดับ เช่น ได้รับการสนับสนุนผู้สอนและการจัดอบรมครูสอนภาษาจีน ส่วนอีกด้านที่มีสัดส่วนรองลงมาคือด้านหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 36 และ 22 ตามลำดับ ซึ่งเป็นการสนับสนุนความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตร แสดงให้เห็นว่าความร่วมมือในด้านสื่อการสอน ผู้สอน และหลักสูตรของหน่วยงานไทยก็มีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง ในขณะที่ด้านผู้เรียนและด้านทุนการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของไทยค่อนข้างน้อย ส่วนโรงเรียนจีนมีสัดส่วนของการได้รับการสนับสนุนด้านหลักสูตรและสื่อการสอนจากหน่วยงานของไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน รองลงมาคือด้านผู้สอน ส่วนด้านผู้เรียนและทุนการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของไทยค่อนข้างน้อยเช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน

สำหรับความร่วมมือกับหน่วยงานของจีน ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็คือการได้รับการสนับสนุนในด้านผู้สอน เนื่องจากมีสัดส่วนมากที่สุดในโรงเรียนทุกประเภท ตัวเลขดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยด้านผู้สอนข้างต้นที่พบว่ามีการอาสาสมัครชาวจีนในสัดส่วนที่สูงมาก ซึ่งครูอาสาสมัครเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงาน HANBAN รองลงมาคือด้านสื่อการสอนและด้านทุนการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงาน HANBAN หรือห้องเรียนขงจื่อสำหรับโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน ด้านผู้เรียนและหลักสูตรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของจีนค่อนข้างน้อย ส่วนโรงเรียนจีนได้รับการสนับสนุนในทุกๆ ด้านค่อนข้างมาก ยกเว้นด้านผู้เรียนเท่านั้นที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานจีนค่อนข้างน้อย

กล่าวโดยสรุปโรงเรียนทุกประเภทส่วนใหญ่มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น หากเป็นหน่วยงานของไทยจะเป็นความร่วมมือกับโรงเรียนในประเภทเดียวกัน แต่ต่างกันที่รูปแบบ ในส่วนของโรงเรียนรัฐจะเป็นโรงเรียนศูนย์เครือข่ายๆ แต่โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนเป็นโรงเรียนในเครือ และได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนด้านสื่อการสอน ผู้สอน และหลักสูตรค่อนข้างมาก ส่วนความร่วมมือและการสนับสนุนด้านผู้เรียนและทุนการศึกษามีค่อนข้างน้อย หากเป็นหน่วยงานของจีน โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนมีความร่วมมือกับสำนักงาน HANBAN ห้องเรียนขงจื่อและสถาบันขงจื่อมากที่สุด และได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนด้านสื่อการสอน ผู้สอน และทุนการศึกษาค่อนข้างมาก ด้านความร่วมมือและการสนับสนุนด้านผู้เรียนและหลักสูตรมีค่อนข้างน้อย ส่วนโรงเรียนจีนได้รับการสนับสนุนในทุกๆ ด้านจากหน่วยงานของจีนค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน ยกเว้นด้านผู้เรียนเท่านั้นที่ได้รับการสนับสนุนค่อนข้างน้อย

4.8 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษา

นอกจากการสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพทั่วไปของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในด้านต่างๆ ที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ยังมีการสำรวจระดับของปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งมีคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสามารถอภิปรายปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างเต็มที่ โดยจะแบ่งผลการสำรวจออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ ระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ดังนี้

4.8.1 ระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

การสำรวจระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน แบ่งออกเป็น 6 ด้านตามหัวข้อในส่วนก่อนหน้า ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น โดยจำแนกตามประเภทของโรงเรียนสำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามมาตรวัดแบบให้คะแนน เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า มีปัญหาในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า มีปัญหาในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า มีปัญหาในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 30 แสดงระดับปัญหาโดยรวมของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนด้านต่างๆ

ระดับปัญหา ในด้านต่างๆ	โรงเรียนรัฐ			โรงเรียนเอกชน			โรงเรียนจีน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านบริหารจัดการ	2.67	1.16	กลาง	1.93	1.08	น้อย	2.29	1.02	น้อย
2. ด้านหลักสูตร	3.06	1.21	กลาง	2.50	1.27	น้อย	2.66	1.01	กลาง
3. ด้านสื่อการสอน	3.31	1.31	กลาง	2.53	1.35	กลาง	2.57	1.07	กลาง
4. ด้านผู้สอน	3.04	1.38	กลาง	2.60	1.44	กลาง	2.67	1.16	กลาง
5. ด้านผู้เรียน	3.64	1.19	มาก	3.25	1.42	กลาง	3.14	1.12	กลาง
6. ด้านความร่วมมือกับ หน่วยงานอื่น	2.92	1.25	กลาง	3.00	1.43	กลาง	2.66	1.14	กลาง
รวม	3.09	1.29	กลาง	2.61	1.39	กลาง	2.66	1.10	กลาง

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่าระดับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนแต่ละประเภท ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยโรงเรียนรัฐมีค่าเฉลี่ยที่ 3.09 โรงเรียนเอกชนมีค่าเฉลี่ยที่ 2.61 และโรงเรียนจีนมีค่าเฉลี่ยที่ 2.66 เมื่อแยกดูเป็นรายด้านของแต่ละโรงเรียน พบว่า โรงเรียนรัฐ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการสอน ด้านผู้สอน ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น มีเพียงด้านเดียวที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.64 โรงเรียนเอกชน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการและด้านหลักสูตรโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.93 และ 2.50 ตามลำดับและมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสื่อการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.25 ส่วนโรงเรียนจีน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.29 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือด้านผู้เรียน เช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมจะเห็นว่าโรงเรียนทุกประเภทมีปัญหา ด้านผู้เรียนมากที่สุด ส่วนปัญหาด้านการบริหารจัดการมีปัญหาน้อยที่สุด นอกจากนี้ เพื่อให้เห็นปัญหาที่ชัดเจนในแต่ละด้านมากขึ้น ในแต่ละด้านจึงมีการแยกค่าเฉลี่ยออกเป็นรายข้อ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 31 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านการบริหารจัดการ

ปัญหาด้านการบริหารจัดการ	โรงเรียนรัฐ		โรงเรียนเอกชน		โรงเรียนจีน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สถาบันขาดระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนที่ดี	2.88	1.15	2.15	1.15	2.71	1.11
2. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีนเท่าที่ควร	2.93	1.20	1.71	1.10	2.00	1.15
3. การดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนยังขาดประสิทธิภาพ	2.32	1.07	2.02	1.06	2.43	1.13
4. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน	2.44	1.16	1.63	0.86	2.00	0.82
5. ระบบการประเมินการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนยังขาดประสิทธิภาพ	2.80	1.08	2.12	1.14	2.29	0.95

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนรัฐมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ และระดับน้อย 2 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีนเท่าที่ควร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การดำเนินงานตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนขาดประสิทธิภาพ ในโรงเรียนเอกชนมีปัญหในระดับน้อยทั้งหมด 5 ข้อ แต่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถาบันขาดระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนที่ดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ในโรงเรียนจีนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ สถาบันขาดระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนที่ดี และมีระดับน้อย 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีนเท่าที่ควร

ตาราง 32 แสดงระดับของปัญหารายชื่อในด้านหลักสูตร

ปัญหาด้านหลักสูตร	โรงเรียนรัฐ		โรงเรียนเอกชน		โรงเรียนจีน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. หลักสูตรแกนกลางภาษาจีนขาดความทันสมัยและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	2.80	1.11	2.17	1.12	2.57	0.98
2. หลักสูตรแกนกลางภาษาจีนยังขาดการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน	2.70	1.07	2.39	1.16	2.57	0.79
3. หลักสูตรแกนกลางภาษาจีนไม่สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนจริง	3.03	1.25	2.44	1.25	2.29	0.76
4. หลักสูตรแกนกลางภาษาจีนระดับมัธยมศึกษายังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาและอุดมศึกษา	3.11	1.20	2.71	1.31	2.57	0.53
5. ขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนที่เหมาะสมกับสถาบันของตนเอง	3.42	1.15	2.73	1.41	3.29	1.38
6. ไม่มีแนวทางในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรและรายวิชาอย่างต่อเนื่อง	3.39	1.15	2.39	1.24	3.14	1.07
7. เนื้อหาการสอนยึดตามในหนังสือเรียนเป็นหลักไม่ได้อ้างอิงจากในหลักสูตรแกนกลางภาษาจีนเพื่อความสะดวกในการเรียนการสอน	3.11	1.09	2.56	1.29	3.00	1.41
8. จำนวนรายวิชาน้อยเกินไปและไม่ค่อยหลากหลาย	2.88	1.20	2.56	1.30	2.57	0.53
9. จำนวนชั่วโมงสอนน้อยเกินไป ทำให้การเรียนไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร	3.01	1.30	2.63	1.28	1.86	0.90
10. สถาบันขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.15	1.32	2.39	1.38	2.71	1.11

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าในโรงเรียนรัฐมีปัญหาด้านหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 10 ข้อ แต่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใกล้เคียงกัน 2 ข้อคือ ขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนที่เหมาะสมกับสถาบันของตนเอง ไม่มีแนวทางในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักสูตรแกนกลางภาษาจีนยังขาดการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในโรงเรียนเอกชนมีปัญหาในระดับปานกลาง 5 ข้อ และระดับน้อย

5 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใกล้เคียงกัน 2 ข้อคือ ขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนที่เหมาะสมกับสถาบันของตนเอง และหลักสูตรแกนกลางภาษาจีนระดับมัธยมศึกษายังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาและอุดมศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักสูตรแกนกลางภาษาจีนขาดความทันสมัยและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในโรงเรียนจีนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ และระดับน้อย 2 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนที่เหมาะสมกับสถาบันของตนเองข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จำนวนชั่วโมงสอนน้อยเกินไป ทำให้การเรียนไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ตาราง 33 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านสื่อการสอน

ปัญหาด้านสื่อการสอน	โรงเรียนรัฐ		โรงเรียนเอกชน		โรงเรียนจีน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. หนังสือเรียนที่ใช้ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน (เช่น ยากเกินไป เนื้อหาไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง)	3.10	1.23	2.34	1.26	2.43	0.79
2. หนังสือเรียนในแต่ละระดับชั้นไม่ต่อเนื่องกัน และไม่เป็นระบบ	3.01	1.22	2.41	1.32	1.86	0.90
3. ขาดสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนที่ทันสมัยและหลากหลาย	3.41	1.24	2.71	1.40	2.29	0.76
4. ขาดแคลนสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการสอนภาษาจีน	3.51	1.36	2.76	1.43	2.71	1.25
5. ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้อสื่อการสอน สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ	3.52	1.39	2.41	1.34	3.57	0.98

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าในโรงเรียนรัฐมีปัญหาด้านสื่อการสอนอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก ได้แก่ ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้อสื่อการสอน สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ และขาดแคลนสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการสอนภาษาจีน และมีปัญหาในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หนังสือเรียนในแต่ละระดับชั้นไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นระบบ ในโรงเรียนเอกชนมีปัญหาในระดับปานกลาง 2 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก ได้แก่ ขาดแคลนสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการสอนภาษาจีน และขาดสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนที่ทันสมัยและหลากหลาย

และมีปัญหาในระดับน้อย 3 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หนังสือเรียนที่ใช้ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน ในโรงเรียนจีนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ได้แก่ ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้อสื่อการสอน สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ มีปัญหาในระดับปานกลาง 1 ข้อ และมี ปัญหาในระดับน้อย 3 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หนังสือเรียนในแต่ละระดับชั้นไม่ต่อเนื่องกัน และไม่เป็นระบบ

ตาราง 34 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านผู้สอน

ปัญหาด้านผู้สอน	โรงเรียนรัฐ		โรงเรียนเอกชน		โรงเรียนจีน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สถาบันขาดระบบการรับและระบบการวัดความรู้ผู้สอนภาษาจีน	3.01	1.20	2.46	1.23	2.71	1.38
2. สถาบันขาดการจัดหลักสูตรอบรมเทคนิคการสอนภาษาจีนให้แก่ครูสอนภาษาจีนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ	3.24	1.13	3.05	1.47	3.00	1.41
3. ผู้สอนมีภาระงานอย่างอื่นมาก ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทกับการสอนภาษาจีนได้เท่าที่ควร	3.31	1.39	2.66	1.42	1.86	0.69
4. จำนวนผู้สอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	2.92	1.36	2.34	1.37	2.43	0.98
5. ผู้สอนลาออกบ่อย ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง	2.14	1.35	2.10	1.43	2.00	1.53
6. ผู้สอนสัญชาติไทยขาดประสบการณ์ ความชำนาญ ความรู้ความสามารถทางวิชาการในการสอนภาษาจีน	2.42	1.29	2.22	1.24	2.54	0.98
7. ผู้สอนชาวต่างประเทศไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนได้ดีเท่าที่ควรและไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้	3.12	1.28	2.90	1.45	3.14	1.21
8. การเปลี่ยนครูอาสาสมัครชาวจีนบ่อยครั้งทำให้ไม่สามารถพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนได้อย่างต่อเนื่อง	3.65	1.29	2.90	1.59	3.29	1.25
9. สถาบันพึ่งพาครูอาสาสมัครมากเกินไป โดยไม่ได้เน้นการพัฒนาผู้สอนสัญชาติไทย	2.96	1.37	2.46	1.45	3.00	0.82
10. ผู้สอนชาวต่างประเทศไม่สามารถช่วยงานด้านอื่นได้ ภาระส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้สอนชาวไทย	3.66	1.32	2.90	1.53	2.71	0.95

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าในโรงเรียนรัฐมีปัญหาด้านผู้สอนอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก ได้แก่ ผู้สอนชาวต่างประเทศไม่สามารถช่วยงานด้านอื่นได้ ภาระส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้สอนชาวไทย และการเปลี่ยนครูอาสาสมัครชาวจีนบ่อยครั้งทำให้ไม่สามารถพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนได้อย่างต่อเนื่อง และมีปัญหาในระดับปานกลาง 6 ข้อ และระดับน้อย 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ผู้สอนลาออกบ่อย ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ในโรงเรียนเอกชนมีปัญหาในระดับปานกลาง 5 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถาบันขาดการจัดหลักสูตรอบรมเทคนิคการสอนภาษาจีนให้แก่ครูสอนภาษาจีนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และมีปัญหาในระดับน้อย 5 ข้อเช่นกัน ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ผู้สอนลาออกบ่อย ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ในโรงเรียนจีนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเปลี่ยนครูอาสาสมัครชาวจีนบ่อยครั้ง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนได้อย่างต่อเนื่องมีปัญหาในระดับปานกลาง 1 ข้อ และมีปัญหาในระดับน้อย 3 ข้อ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ผู้สอนมีภาระงานอย่างอื่นมาก ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทกับการสอนภาษาจีนได้เท่าที่ควร

ตาราง 35 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านผู้เรียน

ปัญหาด้านผู้เรียน	โรงเรียนรัฐ		โรงเรียนเอกชน		โรงเรียนจีน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญในการเรียนภาษาจีน ทำให้ไม่ตั้งใจเรียน	3.68	1.17	3.20	1.49	3.43	1.13
2. ผู้เรียนมีระดับพื้นฐานความรู้ที่ไม่เท่ากัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนทำได้ยาก	3.77	1.12	3.44	1.34	3.29	0.95
3. ผู้เรียนขาดสภาพแวดล้อมทางภาษาจีนและแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม	3.57	1.05	3.41	1.34	3.29	0.76
4. จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไป ทำให้ผู้สอนดูแลได้ไม่ทั่วถึง	3.28	1.37	2.78	1.44	2.29	1.25
5. ผู้เรียนคิดว่าภาษาจีนยากเกินไป ทำให้ไม่อยากเรียนต่อ (และไม่เลือกใช้ภาษาจีนในการสอบแอดมิชชันสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียน ศิลป์ภาษาจีน)	3.91	1.12	3.44	1.42	3.43	1.27

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าในโรงเรียนรัฐมีปัญหาด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้เรียนคิดว่าภาษาจีนยากเกินไป ทำให้ไม่อยากเรียนต่อ และมีปัญหาในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไป ทำให้ผู้สอนดูแลได้ไม่ทั่วถึง ในโรงเรียนเอกชนมีปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด 5 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ข้อคือ ผู้เรียนมีระดับพื้นฐานความรู้ที่ไม่เท่ากัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนทำได้ยากและผู้เรียนคิดว่าภาษาจีนยากเกินไป ทำให้ไม่อยากเรียนต่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไป ทำให้ผู้สอนดูแลได้ไม่ทั่วถึง ในโรงเรียนจีนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ข้อคือ ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญในการเรียนภาษาจีน ทำให้ไม่ตั้งใจเรียนและผู้เรียนคิดว่าภาษาจีนยากเกินไป ทำให้ไม่อยากเรียนต่อ และมีปัญหาในระดับน้อย 1 ข้อ ซึ่งเป็นข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือจำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไป ทำให้ผู้สอนดูแลได้ไม่ทั่วถึง

ตาราง 36 แสดงระดับของปัญหารายข้อในด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

ปัญหาด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	โรงเรียนรัฐ		โรงเรียนเอกชน		โรงเรียนจีน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สถาบันขาดความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก (เช่น โรงเรียนศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน, ห้องเรียนขงจื่อ)	2.76	1.26	2.80	1.45	2.29	0.95
2. การสนับสนุนที่ได้รับจากหน่วยงานภายนอกไม่ตรงกับความต้องการที่เป็นจริง	2.90	1.22	2.83	1.39	2.43	0.98
3. สถาบันได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกแต่ไม่ต่อเนื่อง	2.94	1.25	3.02	1.41	3.00	1.29
4. สถาบันขาดหน่วยงานกลางในการประสานงานเพื่อสร้างความร่วมมือกับภายนอก	3.02	1.25	3.07	1.42	2.86	1.46
5. กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยขาดความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการของประเทศจีนในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นรูปธรรม	3.00	1.26	3.24	1.48	2.71	1.11

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า ในโรงเรียนรัฐมีปัญหาด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใกล้เคียงกันมาก 2 ข้อคือสถาบันขาดหน่วยงานกลางในการประสานงาน เพื่อสร้างความร่วมมือกับภายนอก และกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยขาดความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการของประเทศจีน ในการพัฒนาการเรียนการสอน

ภาษาจีนที่เป็นรูปธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถาบันขาดความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในโรงเรียนเอกชนมีปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยขาดความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการของประเทศจีน ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นรูปธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถาบันขาดความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในโรงเรียนจีนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถาบันได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกแต่ไม่ต่อเนื่อง และมีปัญหาในระดับน้อย 1 ข้อ ซึ่งเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือสถาบันขาดความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

4.8.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ในส่วนสุดท้ายของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิดที่ถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนทั้ง 6 ด้าน เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความร่วมมือในการตอบคำถามในส่วนนี้เป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 37 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ	ความถี่
โรงเรียนรัฐ	
ความคิดเห็น	
1. ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาษาต่างประเทศไม่ให้ความสำคัญกับการสอนภาษาจีนเท่าที่ควร	14
2. ผู้บริหารส่วนใหญ่เน้นการบริหารจัดการแผนการเรียนวิทย์-คณิตไม่ค่อยให้ความสำคัญกับภาษามากนัก	3
3. ผู้บริหารโรงเรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญกับภาษาจีนมากเท่าที่ควร และไม่เข้าใจธรรมชาติของภาษาจีนทำให้นโยบายขาดความต่อเนื่อง นักเรียนจึงไม่ได้เรียนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง และจัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ เช่น วิชาภาษาจีนเป็นเพียงวิชาเลือกสำหรับ ม.1 เท่านั้น เมื่อเด็กนักเรียนเหล่านี้ขึ้นไป ม.2 ก็ไม่มีการเปิดวิชาจีนให้เรียนแล้ว และทำให้การเรียนภาษาจีนน้อยกว่าเมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น	4
4. ขาดการดูแลเอาใจใส่ภาษาจีนเท่าที่ควรทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ	2
5. การบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนยังไม่ชัดเจนและไม่เป็นระบบ	4
6. ฝ่ายบริหารของโรงเรียนไม่ได้วางแผนร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูผู้สอนอย่างเป็นรูปธรรม ในการวางแผนนโยบายในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน รวมถึงการจัดหลักสูตรและกิจกรรมภาษาจีน และขาดความชัดเจนในการบริหาร	5

ตาราง 37 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ	ความถี่
7. การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนในบางเรื่องไม่ได้รับการประสานงานจากส่วนกลางโดยตรง ทำให้เข้าใจไม่ชัดเจนในการปฏิบัติในบางเรื่อง	1
8. ขาดการสนับสนุนและความช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนด้านต่างๆ เนื่องจากโรงเรียนอยู่ไกล	2
9. ขาดงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน เช่น การบริหารจัดการ การจ้างครูสอน การพัฒนาห้องเรียนภาษาจีน และการจัดกิจกรรมด้านภาษาจีน	5
10. ขาดผู้เชี่ยวชาญเข้ามาช่วยในด้านการบริหารจัดการ	2
11. ผู้บริหารหรือครูไทยพูดภาษาจีนไม่ได้ จึงไม่สามารถสื่อสารกับอาสาสมัครชาวจีนได้	3
12. ฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนรวมถึงกิจกรรมและโครงการต่างๆ เป็นอย่างดี	5
13. มีการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาไว้ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำนักเรียนไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	1
ข้อเสนอแนะ	
1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาจีนและส่งเสริมสนับสนุนภาษาจีนให้มากกว่านี้	15
2. ควรมีการจัดอบรมให้ผู้บริหารมีความรู้และทักษะการสื่อสารภาษาจีน เข้าใจถึงความสำคัญของภาษาจีน และการเรียนการสอนภาษาจีนว่ามีประโยชน์อย่างไรต่อประชาคมอาเซียน	4
3. ควรมีการวางนโยบายลงมายังผู้บริหารโดยตรงถึงความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีน	1
4. ควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดีและรวดเร็ว	2
5. ควรมีการประชุมผู้บริหารเพื่อชี้แจงรายละเอียดด้านการบริหารจัดการและแบ่งหน้าที่ด้านการบริหารจัดการให้ชัดเจน	2
6. ระบบการบริหารควรมีความคล่องตัวและยืดหยุ่น	1
7. ควรมีการจัดทำนโยบายและดำเนินนโยบายการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม เพื่อให้ทุกโรงเรียนได้มีแนวทางและมาตรฐานเดียวกันและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง	7
8. ผู้บริหารควรปรึกษาหาหรือแนวทางการจัดการศึกษากับผู้สอนเพื่อให้ผลการจัดการศึกษามีประโยชน์และเข้าถึงนักเรียนอย่างแท้จริง	1
9. ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนนักเรียน ผู้ปกครอง และสถาบันที่จัดส่งอาสาสมัครมาร่วมมือกันวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างจริงจังและเป็นระบบเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและพัฒนากิจการการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อไป	4
10. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณสถานที่อุปกรณ์สื่อต่างๆ และการจัดกิจกรรมต่างๆ ของภาษาจีนให้มากขึ้น	4

ตาราง 37 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ	ความถี่
11. อยากให้จัดงบประมาณในการสนับสนุนเพื่อใช้ในการพัฒนาหรือเสริมสร้างให้ผู้สอนและผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาจีนยิ่งขึ้น	1
12. ควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอนภาษาจีน	1
13. ควรมีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภาษาอย่างมีระบบและปรับปรุง/พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	1
14. ควรมีผู้ที่รับผิดชอบการบริหารจัดการ 1 ท่านเพื่อให้ระบบการบริหารเป็นไปอย่างต่อเนื่อง	1
15. แต่ละโรงเรียนไม่สามารถจัดการได้เหมือนกัน เพราะความแตกต่างของสภาพแวดล้อมและสังคม	1
โรงเรียนเอกชน	
ความคิดเห็น	
1. มีการบริหารจัดการที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน	1
2. ระบบการบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนยังอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ เพราะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่ดีสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทย	4
ข้อเสนอแนะ	
1. โรงเรียนควรส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ด้านภาษาและเฉพาะทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกด้าน	1
โรงเรียนจีน	
ความคิดเห็น	
-	
ข้อเสนอแนะ	
1. โรงเรียนควรมีผู้นำที่มีความรู้ในการบริหารจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	3
2. ควรมีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้มีคุณภาพมากขึ้น	1

จากตารางข้างต้น โรงเรียนรัฐมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการทั้งหมด 92 ข้อ ในจำนวนนี้ ความคิดเห็นที่มากที่สุด 2 อันดับแรกตรงกับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับในส่วนของระดับปัญหา อันดับแรกคือปัญหาเรื่องการไม่ให้ความสำคัญกับภาษาจีนของผู้บริหาร จากความคิดเห็นทั้งหมดในงานวิจัยนี้มีมากกว่าครึ่งที่เห็นว่าผู้บริหารหรือฝ่ายบริหารของโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีนเท่าที่ควร ซึ่งทำให้นโยบายขาดความต่อเนื่อง และส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาจีนไม่ต่อเนื่องและขาดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชานซาน เปา (2555) ที่พบว่าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในด้านนโยบายการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในด้านต่างๆ จากปัญหาดังกล่าวมีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญของภาษาจีนและให้จัดการเรียนมีความต่อเนื่องมากขึ้น ควรจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับประเทศจีนและความสำคัญของภาษาจีนให้แก่ผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารเข้าใจและตระหนักถึงแนวโน้มของอิทธิพลประเทศจีนและความสำคัญของภาษาจีนมากขึ้น

รองลงมาคือปัญหาของระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนที่ยังไม่ชัดเจน และไม่เป็นระบบ เช่น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเท่าที่ควร และปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานกลาง ส่วนใหญ่โรงเรียนต่างๆ เสนอแนะว่าควรจะมีการจัดทำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นระบบชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกโรงเรียน โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งหมด และมีผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการเข้ามาช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังมีบางส่วนที่มีปัญหาเรื่องของการขาดงบประมาณในการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีน

สำหรับโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนไม่มีข้อคิดเห็นในเรื่องผู้บริหารที่ไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งตรงกับค่าเฉลี่ยในข้อดังกล่าวในส่วนหน้าที่อยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ปัญหาในด้านนี้จึงไม่มาก โดยเฉพาะโรงเรียนจีนซึ่งเป็นโรงเรียนที่เน้นการสอนภาษาจีนอยู่แล้ว ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญเป็นธรรมดา แต่ความคิดเห็นส่วนใหญ่เสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีบุคลากรที่มีความรู้ทั้งทางด้านการบริหารจัดการและด้านภาษาจีน ถึงแม้ว่าความถี่ของข้อเสนอแนะอาจไม่มาก แต่ก็ถือว่าสอดคล้องกับปัญหาที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดในส่วนของระดับปัญหา นั่นก็คือสถาบันขาดระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนที่ดี ซึ่งสาเหตุเกิดจากการขาดระบบการบริหารจัดการที่ดีนี้เอง จึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการมาช่วยให้ระบบการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตาราง 38 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร	ความถี่
โรงเรียนรัฐ	
ความคิดเห็น	
1. ใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน	3
2. ใช้หลักสูตรแกนกลางฯ แต่มีการปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและความเหมาะสมของผู้เรียน	4
3. หลักสูตรแกนกลางฯ ดี สามารถใช้ได้ทุกโรงเรียนที่มีความพร้อมและความสามารถทางการเรียนไม่เท่ากัน	3
4. ไม่ได้ใช้หลักสูตรแกนกลางฯ เนื่องจากแต่ละโรงเรียนที่สภาพการเรียนการสอนที่ไม่เหมือนกัน	3
5. ไม่ได้ใช้หลักสูตรแกนกลางฯ สอนตามหนังสือเป็นหลัก	4
6. ครูอาสาสมัครใช้หลักสูตรที่อ้างอิงจากรัฐบาลจีน หรือกำหนดเนื้อหาไม่เหมือนกัน	2
7. ไม่มีหลักสูตรภาษาจีน	4
8. มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรภาษาจีนอยู่เสมอ แต่ละปีการศึกษาไม่แน่นอน	1
9. หลักสูตรแกนกลางฯ ไม่ได้ปรับปรุงให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน	3
10. หลักสูตรแกนกลางฯ มีเนื้อหาและแนวทางการสอนที่ไม่ชัดเจน	4
11. หลักสูตรไม่มีความต่อเนื่อง ไม่เชื่อมต่อกัน ต้องเริ่มใหม่เมื่อจบชั้นปีทำให้นักเรียนเรียนซ้ำเรื่องเดิมทุกช่วงชั้น	5
12. หลักสูตรแกนกลางฯ มีสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ยากเกินไป นำมาปรับใช้ยาก	18
13. หลักสูตรแกนกลางฯ ยังไม่มีความสมบูรณ์	5
14. หลักสูตรแกนกลางฯ มีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับระดับความรู้และความต้องการของผู้เรียน	8
15. หลักสูตรแกนกลางฯ ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและนักเรียนที่แตกต่างกัน ไม่สามารถทำให้นักเรียนมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรต้องการได้	3
16. หลักสูตรเน้นให้ผู้เรียนทำข้อสอบมากกว่าฝึกทักษะในด้านการสื่อสาร	1
17. มาตรฐานและตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางฯ นำบริบทของภาษาอังกฤษมาเป็นต้นแบบ แต่บางสถานการณ์ไม่สามารถใช้ได้จริงในวัฒนธรรมจีน	3
18. ข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย pat 7.4 ยากเกินไปและเนื้อหาในข้อสอบไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ เช่น ไวยากรณ์ในข้อสอบยังไม่เคยเรียน ข้อสอบวัฒนธรรมจำนวนมากทำให้นักเรียนไม่มีกำลังใจที่จะใช้ภาษาจีนสอบ และข้อสอบไม่สามารถวัดระดับความรู้ภาษาจีนของนักเรียนได้จริง	7
19. ไม่มีการประชุมเพื่อปรับปรุงการใช้หลักสูตร	2
20. ครูอาสาสมัครหรือครูชาวจีนไม่เข้าใจหลักสูตรฉบับภาษาไทย	1
21. ครูภาษาจีนและฝ่ายวิชาการไม่มีความชำนาญในการเขียนหลักสูตรภาษาจีนและขาดผู้เชี่ยวชาญในการแนะนำการจัดทำและตรวจสอบหลักสูตร	9

ตาราง 38 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร	ความถี่
22. ไม่มีการวางแผนเกี่ยวกับการเปิดหลักสูตรแผนการเรียนสายศิลป์อย่างชัดเจน	1
23. นักเรียนต้องจ่ายค่าเรียนเพื่อเรียนภาษาจีนรัฐควรสนับสนุนให้เรียนพื้นฐานฟรี	1
24. เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนมากเกินไปทำให้ขาดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน	1
25. จำนวนชั่วโมงที่โรงเรียนเปิดสอนไม่เพียงพอ ทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร	8
26. จำนวนคาบในการเรียนการสอนแต่ละปีการศึกษาไม่เท่ากัน	1
27. ไม่มีงบประมาณจัดทำเล่มหลักสูตร	1
ข้อเสนอแนะ	
1. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและประชาคมอาเซียน	5
2. ควรใช้หลักสูตรและแผนการสอนที่เหมือนกันทั่วประเทศโดยให้ความยากง่ายอยู่ในระดับกลางๆ ครูสามารถเพิ่มลดและยืดหยุ่นให้เหมาะกับนักเรียนของตัวเองได้	4
3. ควรจัดการด้านหลักสูตร-แบบเรียน-แผนการสอนที่เหมาะสม สำเร็จรูป ชัดเจน และเป็นแบบเดียวกันทุกโรงเรียน-ทุกสังกัด	10
4. หลักสูตรควรมีความต่อเนื่องและเน้นตามความต้องการของนักเรียน	5
5. อยากให้หลักสูตรมีความหลากหลายตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับสูง	2
6. อยากให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสภาพจริงของผู้เรียนเงินพร้อมก็มีหนังสือและสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน	11
7. ควรจัดทำหลักสูตรที่มีสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละระดับให้เหมือนกันทั้งประเทศเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนเนื้อหาที่เหมือนกัน มีความรู้และสามารถไปสอบแข่งขันในระดับประเทศได้อย่างเท่าเทียม	6
8. สพฐ.ควรมีหลักสูตรแกนกลางด้านภาษาจีนแยกต่างหากจากภาษาอังกฤษเพราะภาษาจีนเริ่มสอนที่ระดับมัธยมไม่ได้สอนมาตั้งแต่ระดับประถม	1
9. ควรมีหลักสูตรกลางเฉพาะส่วนภาษาจีนจากกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่ระดับม.ต้นและม.ปลายทั้งวิชาเลือกและวิชาแผนการเรียนภาษาจีน	4
10. ควรจัดทำ 2 หลักสูตรคือหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนและหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาจีน	2
11. ควรทำหลักสูตรสำหรับวิชาเพิ่มเติม	1
12. หลักสูตรควรเน้นการเนื้อหาที่นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	3
13. ควรกำหนดจำนวนคำศัพท์สำหรับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	1
14. ควรมีคู่มือการสอนให้โรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีน	1
15. ควรจัดทำหลักสูตรฉบับภาษาจีน เพื่อให้ครูชาวจีนเข้าใจหลักสูตรมากขึ้น และได้ศึกษาก่อนสอนจริง	2

ตาราง 38 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร	ความถี่
16. ควรมีการประชุมร่วมกันทุกฝ่ายเช่น ผู้สอนฝ่ายวิชาการและฝ่ายบริหารเรื่องการจัดทำหลักสูตร	1
17. ควรทำหลักสูตรร่วมกันในแต่ละศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน	1
18. ควรมีการสัมมนาและอบรมการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนให้แก่ครูเพื่อพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการจัดทำหลักสูตร	8
19. ควรได้รับการพัฒนาและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อทำการปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน	2
20. ต้องการครูไทยเอกจีนเพื่อช่วยดูแลการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสม	3
21. ควรมีทีมจัดทำหลักสูตรวางแผนต่อเนื่องเพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้นำไปใช้เป็นแนวทางเดียวกัน	1
22. ควรพัฒนาหลักสูตรในด้านการฟังและการสนทนา	4
23. ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรสอดแทรกวิชา HSK กับวิชา HSKK เข้าไปด้วย และควรกำหนดให้นักเรียนต้องสอบผ่าน HSK หรือ HSKK เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้และความมั่นใจ	2
24. การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนไม่ควรบังคับทุกคนหรือทุกระดับชั้น ควรให้ตามความสนใจ มิฉะนั้นนักเรียนจะไม่สนใจเรียน	4
25. แผนการเรียนศิลปภาษาจีนควรมีการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 8 คาบ/สัปดาห์	1
26. ควรจัดเวลาเรียนให้เพียงพอตามสภาพความเป็นจริง	4
27. กระทรวงศึกษาธิการควรเผยแพร่หลักสูตรให้มากขึ้น ควรแจกล้มหลักสูตรตามโรงเรียนทุกโรงเรียนอย่างทั่วถึง	5
โรงเรียนเอกชน	
ความคิดเห็น	
1. หลักสูตรที่ใช้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีความชัดเจนเข้าใจง่ายและครอบคลุมการฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน	2
2. มีการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนโดยบริษัททुरु คลิกไลน์ที่มีความสามารถ มีความเหมาะสมกับช่วงชั้นและวัยของนักเรียน	1
3. หลักสูตรมีความต่อเนื่องดี	1
4. หลักสูตรมีการจัดทำในหมวดภาษาต่างประเทศและนำมาปรับใช้กับรายวิชาภาษาจีน	1
ข้อเสนอแนะ	
1. หลักสูตรแกนกลางฯ ควรมีเนื้อหาในหลักสูตรเพิ่มเติมสำหรับภาษาต่างประเทศในเรื่องของวัฒนธรรมประวัติของภาษานั้นๆ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจและเรียนรู้ขนบประเพณี และวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ เพื่อความเข้าใจในการเรียนภาษาที่ดีขึ้น	1

ตาราง 38 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร	ความถี่
2. ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรภาษาจีนในสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับสถานศึกษานั้นๆ	1
3. ควรมีงบประมาณในการไปจัดกิจกรรมภาษาจีนนอกโรงเรียน	1
โรงเรียนจีน	
ความคิดเห็น	
-	
ข้อเสนอแนะ	
1. กระทรวงศึกษาธิการควรมีหลักสูตรภาษาจีนในแต่ละระดับชั้นให้ชัดเจนมากกว่านี้	1
2. ควรมีเนื้อหาที่ทันสมัยนักเรียนสามารถนำไปต่อยอดได้	1
3. ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรอบรมสถานศึกษาในการใช้หลักสูตรนิเทศ-ติดตามการพัฒนาที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	1
4. การเรียนภาษาจีนควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเทียบเท่าภาษาอังกฤษ	1

จากตารางข้างต้น โรงเรียนรัฐมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรจำนวน 200 ข้อ ซึ่งส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของหลักสูตรแกนกลางๆ เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางๆ ที่มีสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ยากเกินไป นำไปปรับใช้ได้ยากไม่สอดคล้องกับระดับความรู้ที่แตกต่างกัน และความต้องการของนักเรียน มีแนวทางการสอนที่ไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับแบบเรียนที่ใช้ และมีการนำบริบทของภาษาอังกฤษมาเป็นต้นแบบซึ่งไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอนภาษาจีน จึงไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรต้องการได้ อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับเนื้อหาในข้อสอบ PAT 7.4 วิชาภาษาจีน และไม่ได้มีการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อปรับปรุงให้ทันสมัยโรงเรียนบางส่วนจึงไม่ได้ใช้หลักสูตรแกนกลางๆ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน และไม่มีการจัดทำหลักสูตรของตนเอง ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงหลักสูตรเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน หลักสูตรควรเน้นความต้องการของผู้เรียนเน้นทักษะการสื่อสาร และเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้จริง ซึ่งอยู่ในระดับกลางๆ ที่ครูแต่ละโรงเรียนสามารถเพิ่มลด และยืดหยุ่นให้เหมาะกับนักเรียนของตัวเองได้ และมีแบบเรียนคู่มือครูแผนการสอน และสื่อการสอนที่เหมาะสม สำเร็จรูป ชัดเจน และเป็นแบบเดียวกันทุกโรงเรียนทุกสังกัด และควรจัดทำหลักสูตรเฉพาะของแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน หรือของวิชาเลือกเพิ่มเติมโดยเฉพาะ พร้อมทั้งแปลเป็นภาษาจีนเพื่อให้ครูชาวจีนมีความเข้าใจในหลักสูตรมากขึ้น และเผยแพร่

แก่โรงเรียนทุกแห่งอย่างทั่วถึง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อรอนงค์ รัตมีรังสีเหลือง (2546) และ มุขรินทร์ หวง (2551) ที่เสนอให้มีหลักสูตรแกนกลางฯ ที่โรงเรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียน การสอนได้จริง พร้อมจัดทำคู่มือ อบรมการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ และควรมีข้อสอบที่สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางฯ นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนเองหรือของ โรงเรียนกลุ่มเครือข่าย โดยจะต้องเป็นความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการอบรมสัมมนาเรื่อง การจัดทำหลักสูตรให้แก่ครู และต้องมีผู้เชี่ยวชาญมาช่วยแนะนำและตรวจสอบ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะ ดังกล่าวตรงกับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในส่วนของระดับปัญหา ซึ่งก็คือขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำ หลักสูตรภาษาจีนที่เหมาะสมกับสถาบันของตนเอง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าเนื่องจากหลักสูตรแกนกลางฯ ค่อนข้างมีปัญหา โรงเรียนจำนวนมากจึงต้องการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง แต่โรงเรียนก็ขาด ผู้เชี่ยวชาญที่จะให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร ผลการสำรวจของทั้งสองส่วนจึงถือว่าสอดคล้องกัน

ส่วนปัญหาด้านอื่นๆ เช่น จำนวนชั่วโมงเรียนที่น้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อการเรียน การสอน และปัญหาการจัดรายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับ ได้มีข้อเสนอแนะว่าจะเพิ่มจำนวน ชั่วโมงให้เหมาะสมตามสภาพความเป็นจริง และไม่ควรถวายวิชาภาษาจีนเป็นวิชาบังคับ ควรให้ นักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจ

สำหรับโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนโดยรวมมองว่าหลักสูตรแกนกลางฯ ไม่มี ปัญหาอะไรมากนัก ส่วนใหญ่ก็ยังคงมุ่งเน้นไปที่เรื่องการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง ซึ่งการพัฒนา หลักสูตรเองจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญให้การแนะนำเพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพการเรียน การสอนของโรงเรียนตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในส่วนนี้ สอดคล้องกับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในส่วนของระดับปัญหา คือขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตร ภาษาจีนที่เหมาะสมกับสถาบันของตนเอง

ตาราง 39 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสื่อการสอน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสื่อการสอน	ความถี่
โรงเรียนรัฐ	
ความคิดเห็น	
1. หนังสือที่ใช้สำหรับสอนเนื้อหายังไม่สอดคล้องกับหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาได้วางไว้เนื้อหาตรงกับตัวชี้วัดค่อนข้างน้อย	1
2. หนังสือไม่สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนจริง	3
3. หนังสือเรียนในทุกระดับชั้นได้จากการค้นหาทางอินเทอร์เน็ตโดยครูผู้สอนเป็นคนจัดทำเองเลือกหาบทเรียนเนื้อหาให้เข้ากับความรู้ความเหมาะสมของเด็ก	2
4. หนังสือเรียนราคาแพงมากเกินไป	2
5. หนังสือเรียนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน นักเรียนต้องถ่ายเอกสารเอง ทำให้ไม่น่าสนใจ	3
6. ขาดหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติมและห้องสมุดค้นคว่าด้านภาษาจีน	5
7. สื่อการสอนภาษาจีนไม่น่าสนใจ	1
8. สื่อการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมีน้อยมาก หาซื้อค่อนข้างลำบาก	10
9. ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์โดยตรงจริงๆ	13
10. ขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน	1
11. ขาดสื่อการสอนที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสนใจในการเรียนการสอนภาษาจีน	14
12. ขาดสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาภาษาจีนตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน	1
13. ขาดสื่อการสอนและอุปกรณ์การสอนและการทำกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมจีน เช่น ชุดจีน พัดจีน พู่กันจีน	5
14. สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอต่อความต้องการ	19
15. ได้รับสื่อการสอนไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะโรงเรียนประจำจังหวัด	4
16. ครูต้องเป็นคนผลิตและจัดหาสื่อการสอนต่างๆ เอง เนื่องจากฝ่ายบริหารไม่ให้ความสนใจและไม่ได้ให้งบประมาณสนับสนุน	3
17. ขาดห้องปฏิบัติการทางภาษาที่มีสื่อมัลติมีเดีย	15
18. ไม่มีห้องศูนย์ภาษาจีนจึงขาดสื่อการสอนและสถานที่ในการดูแลการจัดการเรียนการสอน	1
19. ขาดงบประมาณในการสนับสนุนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เช่นโปรเจกเตอร์คอมพิวเตอร์เครื่องเสียง	15
20. ได้รับการสนับสนุนจาก HANBAN	1
21. ได้รับความช่วยเหลือจาก สพฐ. และโรงเรียนบางส่วน	1
ข้อเสนอแนะ	
1. กระทรวงควรให้ทุกโรงเรียนใช้หนังสือเรียนแบบเดียวกันทั่วประเทศเพื่อจะได้สามารถวัดระดับความรู้ของผู้เรียนได้เหมือนกัน	7
2. ควรมีหนังสือที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนจริง	3

ตาราง 39 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสื่อการสอน (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสื่อการสอน	ความถี่
3. ควรมีหนังสือที่น่าสนใจและเน้นการนำไปใช้ได้จริง	1
4. ควรผลิตสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมากกว่านี้ เช่น ด้านทักษะต่างๆ ด้านวัฒนธรรม	10
5. ควรผลิตสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนที่ทันสมัยมากขึ้น เช่น สื่อ ICT	12
6. ควรผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน	5
7. ควรปรับปรุงสื่อการสอนให้สัมพันธ์กับหลักสูตร	1
8. ควรสนับสนุนให้มีห้องเรียนปฏิบัติการสำหรับภาษาจีนโดยเฉพาะ และมีสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อใช้แหล่งเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล	8
9. อยากได้ศูนย์ภาษาจีน	1
10. อยากได้งบประมาณสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นในโรงเรียนที่ขาดแคลน	2
11. อยากให้กระทรวงหรือ สพฐ. ส่งสื่อการสอน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียนสื่อการสอนหรือสนับสนุนงบประมาณให้ทุกโรงเรียนบ้างอย่างทั่วถึงและเป็นไปในทางเดียวกันทั้งระบบ	15
12. อยากให้รัฐบาลจีน Hanban หรือสถาบันขงจื่อสนับสนุนด้านสื่อการสอนอย่างสม่ำเสมอ	5
13. กระทรวงศึกษาธิการควรมีการสำรวจการใช้สื่อการสอนของสถานศึกษาแต่ละแห่งก่อนสิ้นปีการศึกษาประมาณ 2 เดือนเพื่อเตรียมการจัดสรรงบประมาณให้ทันก่อนเปิดภาคเรียน	1
14. ผู้บริหารต้องส่งเสริมสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ห้องปฏิบัติการอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีต่างๆ ในการสอนภาษาจีน เช่น ให้งบประมาณครูเพื่อผลิตและจัดหาสื่อการสอนที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน	1
15. ควรจัดการอบรมเรื่องสื่อการเรียนการสอนให้ครูผู้สอนทุกภาคเรียนระยะสั้นและมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานสอนนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน	1
16. อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนในเครือข่ายเพื่อให้ รร. ในเครือข่ายสามารถนำสื่อการสอนแนวใหม่ หรือสื่อการเรียนที่สามารถนำไปสอนเพิ่มเติมจากเนื้อหาในบทเรียนที่มีอยู่ได้เพิ่มมากขึ้น	1
โรงเรียนเอกชน	
ความคิดเห็น	
1. ไม่มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์สื่อมัลติมีเดีย เช่น สื่อ Powerpoint VDO ในการจัดการเรียนการสอน	2
2. สื่อการเรียนการสอนภาษาจีนไม่เพียงพอต่อผู้เรียนให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียนรู้	1
3. มีห้องปฏิบัติการและมีสื่อการสอนที่เหมาะสมและเพียงพอต่อผู้เรียน	1
ข้อเสนอแนะ	
1. ต้องการหนังสือเกี่ยวกับสอบวัดระดับ YCT เพราะในประเทศไทยหายากและมีน้อยมาก	1
2. ควรมีห้อง Sound lab สำหรับเน้นด้านการฟัง	1

ตาราง 39 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสื่อการสอน (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสื่อการสอน	ความถี่
3. ควรพัฒนาสื่อที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนใจและสนุกกับการเรียนภาษาจีน โดยเน้นความหลากหลายและความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนและวัยของผู้เรียน	5
โรงเรียนจีน	
ความคิดเห็น	
-	
ข้อเสนอแนะ	
1. กระทรวงศึกษาธิการควรผลิตสื่อการสอนภาษาจีนที่หลากหลาย และสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติม	2
2. ควรสนับสนุนสื่อเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตที่สามารถดาวน์โหลดสื่อต่างประเทศมาเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ได้	1

จากตารางข้างต้น โรงเรียนรัฐมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสื่อการสอนจำนวน 194 ข้อ ซึ่งส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่ามีปัญหาเรื่องสื่อการสอนที่มัน้อย หายาก ไม่หลากหลาย ไม่ทันสมัย ไม่น่าสนใจ ไม่เหมาะกับช่วงวัยของผู้เรียน และไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งส่งผลต่อความสนใจในวิชาภาษาจีนของผู้เรียน ดังนั้น จึงให้ข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาและผลิตสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยและหลากหลาย โดยเน้นเนื้อหาด้านภาษา ด้านทักษะ ด้านวัฒนธรรมแบ่งตามช่วงวัยของผู้เรียน และสัมพันธ์กับหลักสูตรแกนกลางฯ และเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งประเทศ หรือให้งบประมาณให้ผลิตสื่อแก่โรงเรียนหรือครู เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า สื่อการสอนที่ดีเป็นปัจจัยทำให้นักเรียนเข้าใจภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น และช่วยเพิ่มความสนใจในการเรียนการสอนภาษาจีนมากขึ้น

นอกจากนี้ ปัญหาที่สำคัญอีกประการก็คือ ขาดห้องปฏิบัติการทางภาษา อุปกรณ์การสอน อุปกรณ์ทำกิจกรรม และอุปกรณ์เทคโนโลยีต่างๆ หลายโรงเรียนจึงเสนอว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือโรงเรียนควรสนับสนุน หรือจัดงบประมาณสำหรับการจัดสร้างห้องปฏิบัติการทางภาษา อุปกรณ์การสอน อุปกรณ์สำหรับทำกิจกรรม และอุปกรณ์เทคโนโลยีต่างๆ เพราะสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนเหล่านี้มีส่วนช่วยพัฒนาและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณี บุญทา (2545) และเฟิง บินบิน (2554) ที่เสนอให้เพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนให้มากขึ้น นอกจากนี้ จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวจะเห็นว่าตรงกับปัญหา

ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกในส่วนของระดับปัญหา ได้แก่ ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดการซื้อสื่อการสอน ขาดแคลนสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ และขาดสื่อการสอนภาษาจีนที่ทันสมัยและหลากหลาย ซึ่งมีปัญหาในระดับกลางถึงมาก

สำหรับโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเห็นว่าควรพัฒนาสื่อการสอนภาษาจีนที่ทำให้ผู้เรียนสนใจและสนุกกับการเรียนภาษาจีน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของจินตนา ภูธนนุสรณ์ (2552) ที่เห็นว่าสื่อการสอนควรดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้บรรยากาศการเรียนไม่น่าเบื่อ ผลดังกล่าวตรงกับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรกในส่วนของระดับปัญหา ได้แก่ ขาดแคลนสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ และขาดสื่อการสอนภาษาจีนที่ทันสมัยและหลากหลาย ซึ่งเป็นปัญหาในระดับกลางถึงมากเช่นกัน

สำหรับโรงเรียนจีน มีข้อเสนอแนะที่เน้นเรื่องสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อเสริมการเรียนการสอน ซึ่งก็สอดคล้องกับระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 ในส่วนของระดับปัญหาเช่นเดียวกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับแรกคือ ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอน

ตาราง 40 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้สอน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้สอน	ความถี่
โรงเรียนรัฐ	
ความคิดเห็น	
1. ขาดอัตรากำลังครู ทำให้ครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	5
2. ขาดครูผู้สอนชาวไทย	6
3. ต้องการครูชาวจีนแต่ยังไม่ได้รับการจัดสรร	1
4. จำนวนผู้สอนไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	2
5. ขาดครูชาวไทยประจำ ทำให้การประสานงานและการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ	5
6. ขาดครูชาวไทยที่จบทางด้านภาษาจีนโดยตรง	5
7. ครูชาวไทยขาดความรู้และเทคนิคในการสอน และไม่ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในด้านการสอนภาษาจีน	12
8. ครูผู้สอนยังขาดประสบการณ์ในการสอนเนื่องจากเพิ่งจบปริญญาตรีและยังคงควบคุมนักเรียนไม่ได้	3
9. ผู้สอนบางคนขาดความใส่ใจและขาดประสบการณ์ จึงสอนโดยไม่พิจารณาถึงระดับความแตกต่างของผู้เรียน	2
10. ครูชาวไทยมีภาระงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากภาษาจีนทำให้ครูไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน และคิดสร้างสรรค์วิธีพัฒนาการสอน หรือไม่มีแม้เวลาในการร่วมอบรมพัฒนาตนเอง	17
11. ครูชาวไทยไม่มีโอกาสในการลาศึกษาต่อ เนื่องจากมีครูน้อย	15

ตาราง 40 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้สอน (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้สอน	ความถี่
12. ครูชาวไทยไม่สามารถสื่อสารหรือประสานงานกับครูอาสาสมัครได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านภาษาจีน ทำให้มีปัญหาการสื่อสาร และครูอาสาสมัครก็ไม่สามารถเข้าใจเรื่องหลักสูตร การวัดและประเมินผล	7
13. ครูชาวไทยลาออกบ่อย เพราะไปทำงานบริษัทเอกชนได้เงินเดือนมากกว่า ทำให้ขาดความต่อเนื่อง	1
14. เปลี่ยนครูอาสาสมัครบ่อยทุกภาคการศึกษาหรือทุกปีการศึกษา ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง และแต่ละคนต้องใช้เวลาในการปรับตัว	27
15. ครูอาสาสมัครขาดช่วงหรือมีปัญหาต้องกลับประเทศจีนกลางคืนทำให้หาคนทดแทนใหม่ไม่ทัน และการจัดการเรียนการสอนขาดช่วง	2
16. การจัดครูอาสาสมัครให้มาสอนในโรงเรียนขาดการกลั่นกรองขาดการให้ความรู้	2
17. การรับครูชาวเงินเองของแต่ละโรงเรียนขาดการกลั่นกรอง จึงได้ผู้ที่ไม่มีความพร้อมสอน และไม่มีเตรียมการสอน	2
18. ครูอาสาสมัครมีประสบการณ์ในการสอนไม่มากพอ	2
19. ครูอาสาสมัครไม่ได้จบทางด้านการศึกษาภาษาจีนโดยตรง ทำให้การสอนไม่เกิดประสิทธิภาพ	3
20. ครูอาสาสมัครไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้	6
21. ครูอาสาสมัครไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจได้ โดยเฉพาะด้านหลักไวยากรณ์	3
22. ครูอาสาสมัครไม่มีเทคนิคในการสอน ไม่เอาใจใส่และไม่ทุ่มเทกับการสอน	6
23. ครูอาสาสมัครที่มาสอนในแต่ละปีมีความแตกต่างในด้านศักยภาพการเรียนการสอน	2
24. ครูอาสาสมัครส่วนใหญ่มาเพื่อท่องเที่ยวประเทศไทย	1
25. ครูอาสาสมัครจีนไม่ค่อยมีมนุษยสัมพันธ์กับคณะครูและนักเรียน	3
26. ครูอาสาสมัครจีนไม่ค่อยมีจิตอาสา	2
27. ครูอาสาสมัครจีนขาดประสบการณ์ในการสอน	2
28. ครูอาสาสมัครมีจุดเด่นเพียงสามารถเสริมทักษะการฟัง-พูดให้กับนักเรียนได้เท่านั้น	1
29. ครูอาสาสมัครไม่สามารถสื่อสารกับนักเรียนได้ เนื่องจากพูดไทยไม่ได้ หรือเมื่อสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ แต่นักเรียนไทยก็ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ ทำให้เกิดปัญหาการเรียนการสอน	8
30. โรงเรียนยังมีความติดขัดในขั้นตอน กระบวนการด้านเอกสารการทำงานของครูอาสาสมัครชาวจีน ทำให้โรงเรียนต้องเสียเวลาในการจัดการมากเกินไป	1
31. หากได้ครูชาวจีนมีความรู้ภาษาไทยบ้าง ทำให้ง่ายต่อการดูแลประสานงาน	2
32. ครูชาวจีนบางคนตั้งใจสอนดีมาก	2
ข้อเสนอแนะ	
1. ควรผลิตอัตรากำลังครูภาษาจีนให้เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน	4
2. ควรจัดสรรครูสอนภาษาจีนชาวไทยเพิ่มขึ้น	5

ตาราง 40 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้สอน (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้สอน	ความถี่
3. ต้องการครูชาวจีนเพิ่ม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนไทย	3
4. ควรพัฒนาครูชาวไทยให้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดการพึ่งพาครูอาสาสมัครชาวจีน	8
5. ควรผลิตครูสอนภาษาจีนที่มีความชำนาญ มีเทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย	3
6. ควรให้ครูจีนสอนควบคู่กับครูไทยในเบื้องต้น เมื่อนักเรียนมีความรู้พื้นฐานดีแล้วควรให้ครูจีนสอน	4
7. หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนด้านงบประมาณหรือบุคลากรสำหรับสอนภาษาจีน	1
8. ควรมีการจัดอบรมสัมมนาด้านเทคนิคการสอน และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนภาษาจีน เพื่อพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง	41
9. จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศจีน	1
10. ครูชาวไทยควรผ่านการคัดกรองระดับความรู้ภาษาจีน โดยผ่าน HSK ระดับ 5 ขึ้นไป	2
11. ควรให้ทุนสนับสนุนครูไปเข้าร่วมอบรมระยะสั้น หรือศึกษาดูงานในสถานศึกษาอื่น หรือไปศึกษาต่อที่ประเทศจีน	11
12. ควรลดภาระงานให้ครูประจำในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	1
13. สร้างแรงจูงใจในการให้ผู้มีความสามารถเข้าสู่อาชีพครู เช่น ค่าวิชาชีพขาดแคลน เป็นต้น	1
14. สพฐ. ควรทำหน้าที่กลั่นกรองหรือนิเทศครูอาสาสมัครที่ส่งมาสอน ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในบริบทของประเทศไทยเป็นการเบื้องต้นก่อนส่งถึงโรงเรียน	10
15. ควรมีแนวทางในการรับอาสาสมัครที่ชัดเจน เช่น วุฒิที่จบการศึกษา แม้วุฒิไม่ตรงแต่สอนดี ก็ต้องมีแนวทางการทดสอบวัดระดับ	3
16. จัดหาตำแหน่งครูผู้สอนภาษาจีนมาบรรจุเป็นครูตัวจริงเนื่องจากการรับสมัครครูอัตราจ้าง จะประสบปัญหาการถ่ายทอดความรู้ไม่ต่อเนื่อง	1
17. ครูอาสาสมัครควรให้อยู่มากกว่า 2 ปี เพื่อความต่อเนื่องและทำให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคย	4
18. ครูอาสาสมัครควรมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยบ้าง เพราะการควบคุมชั้นเรียนค่อนข้างลำบากสื่อสารกันไม่เข้าใจ	4
โรงเรียนเอกชน	
ความคิดเห็น	
1. จำนวนผู้สอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	1
2. มีการกำหนดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน และจัดช่วงระยะเวลาเรียนที่เหมาะสมดีแล้ว	1
3. ผู้สอนมีภาระงานอย่างอื่น ทำให้มีการเตรียมการสอนเตรียมกิจกรรมได้น้อย	1
4. หากครูผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษาจีนที่จบด้านการสอนยาก	1
5. ส่วนใหญ่ครูผู้สอนเป็นเจ้าของภาษาทำให้ขาดความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมของคนไทย และทำให้จัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสม	1
6. ครูชาวจีนควบคุมดูแลชั้นเรียนได้ไม่ทั่วถึง ทำให้ผู้เรียนขาดระเบียบวินัย	2

ตาราง 40 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้สอน (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้สอน	ความถี่
7. ครูชาวจีนมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง	1
ข้อเสนอแนะ	
1. ต้องการครูผู้สอนไทยที่มีความรู้ระดับปริญญาตรีสาขาภาษาจีนโดยตรง	1
2. ต้องการมีครูชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษา	1
3. ต้องการครูไทยที่พูดภาษาจีนได้ชัดเจน เพื่อเป็นแม่พิมพ์ที่ดี	1
4. บุคลากรควรมีวิชาชีพครู ซึ่งจะมีเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ที่ดี และตั้งใจให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียนรู้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	2
5. ควรมีการอบรมด้านความรู้และเทคนิคการสอนให้ครูเพื่อนำมาพัฒนาการสอน	4
6. ควรให้ครูไทยได้มีโอกาสไปอบรมศึกษาเพิ่มเติมความรู้ และเทคนิคการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูให้ดียิ่งขึ้น	1
7. ควรมีการติดตามการสอนเพื่อทำการประเมินครูผู้สอนเป็นระยะ	1
โรงเรียนจีน	
ความคิดเห็น	
-	
ข้อเสนอแนะ	
1. สถานศึกษาในประเทศไทยควรจะมีผลิตบุคลากรที่จบเอกภาษาจีนโดยตรงและมีวุฒิศู	1
2. ควรจัดการเรียนการสอนให้สนุกสนาน	1

จากตารางข้างต้น โรงเรียนรัฐมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้สอนมากถึง 266 ข้อ ซึ่งส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่ามีปัญหาเรื่องคุณภาพของครูอาสาสมัครชาวจีนมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการสอน เช่น มีประสบการณ์การสอนน้อย ไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ ไม่มีเทคนิคในการสอน ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจได้ และไม่สามารถสื่อสารกับนักเรียนได้ ปัญหาด้านคุณวุฒิที่ไม่ได้จบมาทางด้านการสอนภาษาจีนโดยตรง ปัญหาการขาดการกลั่นกรองจากหน่วยงานที่รับครูอาสาสมัคร ปัญหาด้านการทำงานในโรงเรียน เช่น ไม่ค่อยมีมนุษยสัมพันธ์กับคณะครูและนักเรียนไม่ค่อยมีจิตอาสาและที่สำคัญก็คือการเปลี่ยนครูอาสาสมัครชาวจีนทุกปี หรือมีปัญหาต้องกลับประเทศจีนกลางคืน ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ซึ่งมีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุด ดังนั้น จึงมีการเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการรับครูอาสาสมัครที่ชัดเจน มีการกลั่นกรองคุณสมบัติด้านต่างๆ เช่น วุฒิการศึกษา ระดับความรู้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และ

อบรมครูอาสาสมัครในเรื่องต่างๆ ที่จำเป็นก่อนปฏิบัติหน้าที่ และมีการนิเทศครูอาสาสมัครที่ส่งมาสอนอย่างเคร่งครัด และพิจารณาเพิ่มระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่สอนของครูอาสาสมัครให้มากกว่า 2 ปี เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดความต่อเนื่อง สำหรับปัญหาดังกล่าวตรงกับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรกในส่วนของระดับปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูอาสาสมัคร และมีปัญหาในระดับมากถึง 2 ข้อ แสดงให้เห็นว่าผลการสำรวจตรงกันทั้ง 2 ส่วน

รองลงมาคือปัญหาเรื่องจำนวนและคุณภาพของครูชาวไทย เช่น ไม่มีครูชาวไทยประจำที่ช่วยประสานงานในด้านการเรียนการสอนภาษาจีน ครูชาวไทยน้อยภาระงานทั้งหมดที่เกี่ยวกับภาษาจีนจึงตกอยู่กับครูชาวไทย ประกอบภาระงานด้านอื่นๆ ที่มากมายทำให้ครูไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนและการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทางด้านการสอน รวมทั้งการไปอบรมพัฒนาตนเองครูขาดความรู้และเทคนิคการสอน หรือแม้แต่การลาไปศึกษาต่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิณี บุญทา (2545) และพวงพร แซ่คู (2553) นอกจากนี้ ครูชาวไทยส่วนหนึ่งไม่ได้จบมาทางด้านการสอนภาษาจีนโดยตรง ขาดประสบการณ์ในการสอนควบคุมนักเรียนไม่ได้ และระดับความรู้ภาษาจีนยังไม่เพียงพอ บางครั้งไม่สามารถสื่อสารหรือประสานงานด้านต่างๆ กับครูอาสาสมัครชาวจีนได้ สำหรับปัญหาครูชาวไทย มีข้อเสนอแนะจำนวนมากว่าควรมีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนา เพิ่มพูนความรู้และเทคนิคการสอนภาษาจีน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนภาษาจีนให้ครูอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เช่นเดียวกับข้อเสนอในงานวิจัยของ ลี ชุน (2550) เฝิง บินบิน (2554) และสุวรรณ เลียงหิรัญถาวร (2556) นอกจากนี้ ยังเสนอให้ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรตั้งเกณฑ์ระดับความรู้ของครูชาวไทยว่าควรผ่านการสอบ HSK ระดับ 5 ขึ้นไป และควรให้ทุนสนับสนุนครูไปเข้าร่วมอบรมระยะสั้น หรือศึกษาดูงานในสถานศึกษาอื่นหรือไปศึกษาต่อที่ประเทศจีน ส่วนข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ เช่นควรพัฒนาครูชาวไทยให้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดการพึ่งพาครูอาสาสมัครชาวจีน ทั้งนี้ ปัญหาในส่วนนี้ก็สอดคล้องกับผลในส่วนก่อนหน้าเช่นกัน

สำหรับโรงเรียนเอกชนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากกว่าด้านอื่นๆ ในข้อคิดเห็นส่วนใหญ่อยากได้ครูเจ้าของภาษาไปสอน และเสนอให้มีการจัดการอบรมด้านความรู้และเทคนิคการสอนให้ครู เพื่อนำมาพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในส่วนของระดับปัญหา ซึ่งก็คือ สถาบันขาดการจัดหลักสูตรอบรมเทคนิคการสอนภาษาจีนให้แก่ครูสอนภาษาจีนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในส่วนนี้จะไม่ค่อยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับครูชาวจีน แต่ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยอันดับต้นๆ ในส่วนของระดับปัญหาส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับครูอาสาสมัครชาวจีน

สำหรับโรงเรียนจีนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะค่อนข้างน้อย และไม่สอดคล้องกับผลในส่วนก่อนหน้านี้ ซึ่งในส่วนของระดับปัญหา ปัญหาส่วนมากจะอยู่ที่ครูอาสาสมัครชาวจีน เช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐ เช่น การเปลี่ยนครูอาสาสมัครบ่อย และครูชาวจีนไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนได้ และไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้

ตาราง 41 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้เรียน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้เรียน	ความถี่
โรงเรียนรัฐ	
ความคิดเห็น	
1. จำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ทั่วถึง	7
2. ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีนมาก่อน	3
3. ผู้เรียนมีระดับความรู้และพื้นฐานที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอน (จึงต้องลดมาตรฐานลง ทำให้ไม่สามารถยกระดับความรู้ของนักเรียนได้ สุดท้ายก็ไม่เรียนภาษาจีนต่อ หรือทำให้ไม่เห็นความสำคัญของภาษาจีน)	10
4. ระดับความรู้ของนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถต่อยอดความรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้นได้	4
5. ระดับความรู้ของนักเรียนไม่ค่อยมีความเป็นเลิศ เข้าแข่งขันในรายการต่างๆ ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร	1
6. นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจเรียนภาษาจีนเป็นอย่างมาก	4
7. ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นและไม่เห็นความสำคัญในการเรียนภาษาจีน	30
8. นักเรียนไม่ตั้งใจและสนใจเรียนภาษาจีนเท่าที่ควรเพราะคิดว่าไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรือไม่มีเป้าหมายว่าเรียนภาษาจีนไปเพื่ออะไร	16
9. นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าภาษาจีนยากทำให้ไม่ตั้งใจเรียนและไม่สนใจเรียนภาษาจีนเท่าที่ควร	16
10. นักเรียนไม่สนใจ เนื่องจากจำนวนชั่วโมงไม่มาก มีวันหยุดและกิจกรรมอื่นค่อนข้างมาก ทำให้เรียนไม่ต่อเนื่อง	4
11. ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียนเนื่องจากไม่มีสื่อการสอนที่น่าสนใจ	3
12. นักเรียนจำเป็นต้องเลือกเรียนภาษาจีน สาเหตุที่ไม่รู้จะเลือกเรียนอะไร หรือเพราะเรียนแผนวิทยาศาสตร์ไม่ได้ ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ค่อยดี	8
13. นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาษาจีน	4
14. นักเรียนไม่ชอบหรือไม่อยากเรียนแต่นโยบายบังคับให้เรียนทุกคน	3
15. ขาดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาจีนในประเทศไทย ที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและได้ใช้ภาษาจีน	7
16. ผู้เรียนส่วนใหญ่ได้เรียนรู้ภายในโรงเรียนค่อนข้างน้อย	1
ข้อเสนอแนะ	
1. การจัดกลุ่มของนักเรียนควรอยู่ในปริมาณพอเหมาะเพราะจำนวนนักเรียนที่มากเกินไปจะทำให้ผลการเรียนไม่ได้ผลเท่าที่ควร	2
2. ควรมีการปรับพื้นฐานให้เท่ากันในกรณีที่ผู้เรียนมีระดับความรู้ไม่เท่ากัน	1
3. ควรแยกชั้นเรียนตามพื้นฐานความรู้ เช่น ชั้นเรียนสำหรับผู้ที่เคยเรียนมาแล้วและชั้นเรียนสำหรับคนที่ไม่เคยเรียนมาก่อน	3

ตาราง 41 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้เรียน (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้เรียน	ความถี่
4. ควรมีคัดเลือกผู้เรียนอย่างมีระบบเหมือนกัน เช่น จัดสอบเพื่อแบ่งแยกพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในระดับที่เหมาะสม	2
5. ควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในทักษะทั้ง 4 ด้าน	1
6. ควรกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้	3
7. สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีนแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน และความตระหนักถึงความสำคัญของภาษาจีน	15
8. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสมัครใจและความสนใจ จึงจะเต็มใจเรียน และก่อให้เกิดประสิทธิผล และประโยชน์มากกว่านี้	5
9. ควรจัดกิจกรรมหรือการแข่งขันทักษะที่หลากหลายให้นักเรียนได้มีเวทีในการแสดงความสามารถทางภาษา และสร้างแรงบันดาลใจในการเรียน	8
10. ควรจัดสรรทุนการศึกษาต่อด้านภาษาจีนในประเทศ และนอกประเทศให้กับนักเรียนและประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อเป็นแรงจูงใจและทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญ	8
11. กำหนดเกณฑ์การวัดผลสัมฤทธิ์ที่แน่นอนเช่นการสอบ HSK หรือ YCT ประจำปีภาคปีการศึกษา	3
12. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณให้นักเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนแต่ละโรงเรียนได้สมัครสอบวัดระดับภาษาจีนทุกคนทุกโรงเรียนเพิ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนภาษาจีน	2
13. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกสถานศึกษา	4
14. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ไปศึกษาเพิ่มเติมจากภายนอกโรงเรียนหรือร่วมกับโรงเรียนอื่นหรือโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายฯ	3
15. ต้องการให้สถาบันฯ ให้ความสำคัญสนับสนุนทุนให้นักเรียนได้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเทศจีน	2
โรงเรียนเอกชน	
ความคิดเห็น	
1. ผู้เรียนมีความพร้อมตั้งใจเรียน มีความสนใจ และให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม เช่น การสนทนาการถาม-ตอบ	2
2. ผู้เรียนมีระดับความรู้และพื้นฐานที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอน	2
3. นักเรียนส่วนมากไม่มีความชอบในภาษาจีน และไม่ใส่ใจในการเรียน เพราะเห็นว่าภาษาจีนไม่สำคัญและไม่รู้ว่าเรียนแล้วจะไปใช้สื่อสารกับใคร ที่ไหน อย่างไร	2
4. นักเรียนคิดว่าภาษาจีนเป็นภาษาที่ยากอักษรจีนมีจำนวนมาก จึงไม่สนใจ	1

ตาราง 41 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้เรียน (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้เรียน	ความถี่
ข้อเสนอแนะ	
1. ฝ่ายวิชาการต้องช่วยแก้ไขเรื่องความตั้งใจเรียน การรู้จักเกรงใจให้เกียรติครู	1
2. ควรมีการปรับพื้นฐานให้เท่ากันในกรณีที่ผู้เรียนมีระดับความรู้ไม่เท่ากัน	1
โรงเรียนจีน	
ความคิดเห็น	
-	
ข้อเสนอแนะ	
1. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ไปทัศนศึกษาที่ประเทศจีน	1
2. มีการสอบวัดระดับความรู้และนำไปประเมินคุณภาพสถานศึกษา	1
3. ผู้เรียนควรได้เรียนต่อเนื่องในแต่ละระดับชั้น	1

จากตารางข้างต้น โรงเรียนรัฐมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านผู้เรียนจำนวน 184 ข้อ ซึ่งส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่ามีปัญหาเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับภาษาจีน และพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนมากที่สุด กล่าวคือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายส่วนมากไม่ตั้งใจเรียน และขาดความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาจีน โดยไม่เห็นความสำคัญในการเรียนภาษาจีน ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลากหลายปัจจัย เช่น นักเรียนคิดว่าไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ไม่มีเป้าหมายว่าเรียนภาษาจีนไปเพื่ออะไร อาศัยอยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชนที่ใช้ภาษาจีน รู้สึกว่าภาษาจีนยากมาก ไม่มีสื่อการสอนที่น่าสนใจ จำนวนชั่วโมงเรียนน้อยทำให้เรียนไม่ต่อเนื่อง นักเรียนถูกบังคับให้เรียน และขาดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาจีนในประเทศไทยที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและได้ใช้ภาษาจีน ส่วนนักเรียนที่เลือกเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนที่ไม่ค่อยตั้งใจเรียนนั้น เป็นเพราะเลือกเรียนแผนวิทย์-คณิตไม่ได้ และไม่รู้จะเลือกเรียนอะไร จึงเรียนภาษาจีนด้วยความจำใจ ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนไม่ดี จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมก็ยังพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่สะท้อนปัญหาด้านผู้เรียนในลักษณะเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าปัญหาด้านทัศนคติเกี่ยวกับภาษาจีนและพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนนั้น เป็นปัญหาที่พบในหลายโรงเรียน ข้อเสนอแนะสำหรับปัญหานี้คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน สร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของภาษาจีนให้แก่ักเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้ภาษาจีน การแข่งขันทักษะที่หลากหลาย

การให้ทุนศึกษาต่อด้านภาษาจีนในประเทศและต่างประเทศ และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสมัครใจ และความสนใจ เนื่องจากเมื่อนักเรียนเต็มใจเรียน ก็จะก่อให้เกิดประสิทธิผล และประโยชน์มากกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhang Qingling และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2556) ที่พบว่าเจตคติและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อวิชาภาษาจีนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัญหารองลงมาก็คือปัญหาระดับความรู้และพื้นฐานของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานชาน เปา (2555) สำหรับปัญหานี้มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการเรียนปรับพื้นฐานให้เท่ากันโดยบางโรงเรียนมีการจัดเรียนเพิ่มเติมต่างหากตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น หรือจัดสอบเพื่อแบ่งแยกชั้นเรียนพื้นฐานความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในระดับที่เหมาะสม นอกจากนี้ ส่วนน้อยที่มีปัญหาจำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป ซึ่งทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ทั่วถึง และมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดกลุ่มของนักเรียนควรอยู่ในปริมาณพอเหมาะ ทั้งสองปัญหาข้างต้นถือเป็นปัญหาที่มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะค่อนข้างมาก ซึ่งตรงกับผลในส่วนของระดับปัญหาที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากเหมือนกัน

สำหรับโรงเรียนเอกชน มีลักษณะของปัญหาและข้อเสนอแนะเช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐ แต่ความคิดเห็นในส่วนนี้มีไม่มาก ซึ่งตรงกับผลในส่วนของระดับปัญหาที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน

ส่วนโรงเรียนจีน จากความคิดเห็นไม่ปรากฏปัญหาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียน แต่ในส่วนของระดับปัญหา ปัญหาดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชน ในส่วนนี้ข้อเสนอส่วนมากจะเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการยกระดับความรู้ภาษาจีนของนักเรียนให้สูงขึ้น เช่น ส่งเสริมให้สอบวัดระดับความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ไปทัศนศึกษาที่ประเทศจีน และผู้เรียนควรได้เรียนต่อเนื่องในแต่ละระดับชั้น

ตาราง 42 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	ความถี่
โรงเรียนรัฐ	
ความคิดเห็น	
1. ขาดความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ (เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ห่างไกล)	10
2. ไม่มีความร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ	2
3. ไม่มีหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยเหลืออย่างเป็นรูปธรรม เพื่อผลักดันการเรียนการสอนภาษาจีนให้เกิดขึ้น หรือมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่	4
4. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเท่าที่ควรในปัจจุบัน หน่วยงานที่ช่วยเหลือมีน้อย หรือช่วยเหลือแต่ไม่ทั่วถึง	12
5. การประสานงานกับหน่วยงานที่จะให้คำปรึกษายังขาดความชัดเจนและไม่ทันท่วงที โรงเรียนต้องพึ่งพาตนเอง	1
6. ไม่มีหน่วยงานกลางที่ช่วยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก	1
7. ขาดการประสานความร่วมมือของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ เพื่อประชุมหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์แนวทางการแก้ไขปัญหาระหว่างกัน	1
8. ความช่วยเหลือมักจะได้เฉพาะโรงเรียนประจำจังหวัดหรือโรงเรียนที่เป็นศูนย์กลาง	1
9. ศูนย์ประสานงานประจำจังหวัดไม่มีบทบาทที่เข้ามาช่วยเหลือมากนัก	1
10. มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในระดับดี เช่น HANBAN สพฐ. สำนักงานประสานงานในภูมิภาค และห้องเรียนขงจื้อ เป็นต้น	7
11. เป็นสมาชิกเครือข่ายและมีความร่วมมือกับโรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ เป็นอย่างดี	9
12. มีการทำ MOU ร่วมกับหน่วยงานระดับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน	2
13. มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในลักษณะของการจัด และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ค่าภาษาจีน และการแข่งขันทักษะความสามารถทางภาษาจีน	6
14. ไม่ค่อยได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงานอื่นจัด เนื่องจากโรงเรียนอยู่ในพื้นที่ห่างไกล	1
15. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนของหน่วยงานภายนอกยังไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นการแข่งขัน ควรมีกิจกรรมพัฒนาครูและนักเรียนด้วย	2
16. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมจากหน่วยงานภายนอกล่าช้าและไม่ทั่วถึง ทำให้ครูและนักเรียนขาดโอกาส	2
ข้อเสนอแนะ	
1. หน่วยงานต่างๆ ควรให้ความสำคัญกับโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล และเข้าไปช่วยเหลือ เพราะโรงเรียนยังขาดแคลนหลายด้าน เช่น สื่อการสอน หนังสือ และทุนทรัพย์	1
2. กระทรวงศึกษาธิการควรขอความร่วมมือกับประเทศจีนการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	1

ตาราง 42 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	ความถี่
3. สพรฐ. ควรดูแลเรื่องจัดการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้ชัดเจน และมากกว่านี้เนื่องจากภาษาจีนเป็นภาษาหนึ่งที่มีความสำคัญมาก	2
4. ควรเพิ่มความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศ เช่น ทำ MOU กับโรงเรียนในต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนนักเรียนครู และสื่อเรียนรู้ร่วมกัน	3
5. ควรมีความร่วมมือด้านภาษาจีนในทุกภาคส่วน ทั้งสถาบันขงจื่อ โรงเรียนศูนย์เครือข่ายฯ โรงเรียนที่สอนภาษาจีนเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนาความก้าวหน้าด้านการเรียนภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป	3
6. ควรมีหน่วยงานกลางที่ช่วยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกและมีผู้รับผิดชอบโดยตรง	2
7. ควรมีหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศเข้ามาสนับสนุนในทุกๆ ด้าน เช่น บุคลากร วิชาการ กิจกรรม สื่อการสอน และทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	13
8. ต้องการให้หน่วยงานภายนอกสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านภาษาและวัฒนธรรมจีนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อให้นักเรียนและครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกสถานศึกษา เช่น กิจกรรมเงินสัมพันธ์ ค่ายภาษาจีน	11
9. ต้องการให้หน่วยงานภายนอกสนับสนุนทุนการศึกษาให้นักเรียนและครู	9
10. ต้องการให้หน่วยงานภายนอกสนับสนุนสื่อการสอน	4
11. ต้องการให้หน่วยงานภายนอกจัดอบรมหรือสัมมนาทางด้านวิชาการให้ครูและนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมกันแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีน	8
12. ควรมีเป็นโรงเรียนคู่พัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน	1
โรงเรียนเอกชน	
ความคิดเห็น	
1. ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเป็นอย่างดีในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น สถาบันภาษา มธ. สถาบันขงจื่อ	1
2. มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในลักษณะของการไปร่วมแข่งขันทักษะและความสามารถทางภาษาจีน	3
3. ยังไม่ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเท่าที่ควร	1
4. เกิดปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานอื่นเรื่องการขอครูอาสาสมัคร ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน	1
5. ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ทำให้ได้รับความร่วมมือไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร	1
ข้อเสนอแนะ	
1. ต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เพื่อให้มีการพัฒนาอยู่เสมอ	3
2. ควรมีความร่วมมือกับห้องเรียนขงจื่อ และสถาบันขงจื่อ	1

ตาราง 42 แสดงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	ความถี่
3. หน่วยงานภายนอกที่จัดกิจกรรมควรมีกิจกรรมที่มากและหลากหลายกว่าที่เป็นอยู่	1
4. ควรสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนทางวิชาการและทำกิจกรรมร่วมกันกับหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐหรือเอกชนทั้งในและต่างประเทศในรูปแบบเชิงประจักษ์	3
โรงเรียนจีน	
ความคิดเห็น	
-	
ข้อเสนอแนะ	
1. ควรมีความร่วมมือกับห้องเรียนขงจื้อ และสถาบันขงจื้อมากขึ้น	2

จากตารางข้างต้น โรงเรียนรัฐมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นจำนวน 119 ข้อ ซึ่งส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่ามีปัญหาเรื่องการขาดความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เนื่องจากโรงเรียนส่วนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ความช่วยเหลือเข้าไปได้ไม่ทั่วถึง หรือเป็นเพราะไม่ใช่โรงเรียนขนาดใหญ่ หรือโรงเรียนศูนย์เครือข่ายๆ แต่ก็มีโรงเรียนอีกจำนวนหนึ่งที่มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งยังไม่ได้รับความร่วมมือหรือสนับสนุนมากเท่าที่ควร ขาดความต่อเนื่อง ขาดระบบการประสานงานและความร่วมมือที่ดีและชัดเจน และความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกของโรงเรียนส่วนมากจะเป็นลักษณะของการจัดและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น ค่าภาษาจีน และการแข่งขันทักษะความสามารถทางภาษาจีน เป็นต้น สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนควรต้องร่วมมือกัน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรม ด้านสื่อการสอน และด้านทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้หน่วยงานกลางเป็นผู้รับผิดชอบช่วยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ สำหรับผลในส่วนนี้มีความขัดแย้งกับในส่วนของระดับปัญหา เนื่องจากในส่วนของระดับปัญหา ปัญหาเรื่องการขาดความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่จากการวิเคราะห์ ผู้ตอบแบบสอบถามอาจจะเข้าใจว่าการร่วมมือกับหน่วยงานอื่นคือการไปเข้าร่วมกิจกรรมหรือการแข่งขัน ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าในส่วนนี้ผู้แสดงความคิดเห็นว่าร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการแข่งขัน และจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม ครูส่วนใหญ่ต่างก็กล่าวกันว่ามีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในลักษณะของการเข้าร่วมการแข่งขันหรือการขอรับครูอาสาสมัคร ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่ค่าเฉลี่ยของปัญหาดังกล่าวในส่วนของระดับปัญหาจึงต่ำที่สุด แต่ผู้วิจัยเห็นว่าความร่วมมือไม่ได้มี

เพียงแค่ว่าด้านเดียว จะต้องประกอบไปด้วยหลายด้าน ดังข้อเสนอแนะที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ฉะนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่จึงยังถือว่าขาดความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในอีกหลายด้าน ซึ่งยังไม่มีหน่วยงานกลาง หรือหน่วยงานด้านการศึกษาของไทยช่วยประสานงาน

สำหรับโรงเรียนเอกชนมีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะไม่มาก แต่โดยรวมมีปัญหาขาดความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐ ส่วนโรงเรียนจีน และโรงเรียนเอกชนไม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น มีเพียงข้อเสนอแนะที่ว่าอยากมีความร่วมมือกับห้องเรียนขงจี้อ และสถาบันขงจี้อมากขึ้น แต่เนื่องจากความถี่น้อย จึงต้องยึดผลจากส่วนของระดับปัญหาเป็นหลัก

4.8.3 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

จากค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน และความคิดเห็นเพิ่มเติมที่โรงเรียนต่างๆ ได้สะท้อนออกมานั้นสามารถสรุปได้ว่า ในภาพรวมโรงเรียนระดับมัธยมศึกษามีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในแต่ละด้านมากน้อยแตกต่างกันไป โดยด้านที่มีปัญหาในระดับมากมี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งทั้งสองด้านถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนภาษาจีน ด้านที่มีปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการสอน และด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ซึ่งถือเป็นเครื่องมือและส่วนที่ช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนส่วนด้านที่มีปัญหาในระดับน้อยคือด้านการบริหารจัดการ ซึ่งถือเป็นระบบของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน นอกจากนี้ ในแต่ละด้านยังมีประเด็นปัญหาที่แตกต่างกันไปอีกด้วย สามารถสรุปได้ ดังนี้

(1) ด้านการบริหารจัดการ

สำหรับโรงเรียนรัฐ มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีนเท่าที่ควร และการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนที่ยังไม่ชัดเจนและไม่เป็นระบบ สำหรับโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีน ปัญหาสำคัญคือระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนยังขาดประสิทธิภาพ ซึ่งต้องการบุคลากรที่มีความรู้ทั้งทางด้านการบริหารจัดการและด้านภาษาจีนมาช่วยบริหารจัดการ

(2) ด้านหลักสูตร

สำหรับโรงเรียนรัฐ ปัญหาสำคัญคือปัญหาของหลักสูตรแกนกลางฯ ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนจริง และในกรณีที่ต้องการจัดทำหลักสูตรของตนเอง ยังขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนที่เหมาะสมกับสถาบันของตนเอง สำหรับโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนจีน ก็ขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนที่เหมาะสมกับสถาบันของตนเอง เช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐ

(3) ด้านสื่อการสอน

สำหรับโรงเรียนรัฐและโรงเรียนจีน มีปัญหาเหมือนกันคือ โรงเรียนขาดแคลนสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ และสื่อการสอนที่ทันสมัยและหลากหลาย และไม่มียงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนประเภทต่างๆ สำหรับโรงเรียนเอกชน ไม่ได้มีปัญหาเรื่องงบประมาณมากนัก แต่ส่วนใหญ่มีปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ จึงต้องการให้มีการพัฒนาและผลิตสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ให้หลากหลายขึ้น

(4) ด้านผู้สอน

โรงเรียนทุกประเภทมีปัญหาเหมือนกัน 2 ประการคือ ปัญหาด้านคุณภาพและการทำงานของครูอาสาสมัครชาวจีน รวมถึงการเปลี่ยนอาสาสมัครบ่อยครั้ง ซึ่งทำให้ไม่สามารถพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนได้อย่างต่อเนื่อง และปัญหาเรื่องการจัดอบรมความรู้และเทคนิคการสอนให้แก่ครูสอนภาษาจีนชาวไทย และชาวจีนซึ่งครูส่วนใหญ่ต้องการเข้าร่วม แต่ไม่ค่อยมีการจัดอบรม

(5) ด้านผู้เรียน

โรงเรียนทุกประเภทมีปัญหาเหมือนกัน 2 ประการคือ ปัญหาเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับภาษาจีน และพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนของผู้เรียน ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญกับภาษาจีน ขาดความกระตือรือร้นและความตั้งใจในการเรียนภาษาจีน ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และปัญหาระดับความรู้และพื้นฐานของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนรัฐมีระดับของปัญหาดังกล่าวมากกว่าโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีน

(6) ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

สำหรับโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนมีปัญหาเหมือนกันคือ ขาดความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในด้านต่างๆ และต้องการให้รัฐบาลหรือหน่วยงานกลางเข้ามามีส่วนในการประสานงานเพื่อสร้างความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมกับหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย สำหรับโรงเรียนจีน ส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกอยู่แล้ว แต่ปัญหาอยู่ที่ความร่วมมือที่ไม่ต่อเนื่อง

บทที่ 5

บทสรุปการวิจัยและข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาต่างๆ ของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา สามารถสรุปผลและเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในแต่ละด้านได้ ดังนี้

5.1 ด้านการบริหารจัดการ

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีน พบว่าสถานศึกษาทุกประเภทส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามวงจร PDCA อย่างครบถ้วน ทุกด้านมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามนโยบายของ สพฐ. หรือ สช. เป็นหลัก ประกอบกับนโยบายของสถานศึกษาเองและกลุ่มสถานศึกษา และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ซึ่งส่วนใหญ่ครูสอนภาษาจีนจะเป็นผู้รับผิดชอบหลัก มีการดำเนินงานตามแผนในด้านต่างๆ และมีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่างๆ ส่วนการสำรวจปัญหาในด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารของสถานศึกษาจำนวนหนึ่งยังคงไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีนเท่าที่ควร โดยเฉพาะโรงเรียนรัฐ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารยังไม่เข้าใจบริบทและความสำคัญของภาษาจีนในสังคมปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาขาดความต่อเนื่อง แม้ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการและ สพฐ. จะมีการออกนโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีนของหน่วยงานรัฐ

แต่จากปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านโยบายหรือยุทธศาสตร์ดังกล่าว ยังไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ แม้สถานศึกษาส่วนมากจะมีระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนตามวงจร PDCA แต่บางส่วนยังมีปัญหาระบบการบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งพบได้ในสถานศึกษาทุกประเภทหากทั้งสองปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศไทยทั้งระบบในระยะยาว

สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีน นอกจากการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านภาษาจีนที่หน่วยงานภาครัฐทำเป็นประจำแล้ว ควรจะมีหน่วยงานที่ศึกษาและติดตามผลจากการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์ต่างๆ หากไม่เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ ก็จะต้องทบทวนนโยบายและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงอยู่เสมอ ทั้งนี้ ควรมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนเข้ามาส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารตระหนักถึงปัญหาในด้านการบริหารจัดการ และตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีนมากขึ้น นอกจากนี้ เพื่อให้มีนโยบายต่างๆ เกิดเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง หน่วยงานภาครัฐควรจะทำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานศึกษาที่ละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาต่างๆ ได้ยึดเป็นแนวปฏิบัติที่เหมือนกันโดยให้สถานศึกษาที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะโรงเรียนศูนย์เครือข่ายๆ เป็นต้นแบบและแนะแนวให้กับสถานศึกษาในเครือข่ายหรือใกล้เคียง เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนให้ชัดเจนและเป็นระบบให้ดียิ่งขึ้น

๕.๒ ผ่านหลักสูตร

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในด้านหลักสูตรภาษาจีน พบว่า โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกประเภทส่วนใหญ่เปิดสอนภาษาจีน ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงชั้น และประเภทของสถานศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนมากกว่าร้อยละ 85 และส่วนใหญ่เปิดครบทุกชั้นปี โรงเรียนรัฐส่วนใหญ่เน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐาน โดยจัดเป็นวิชาเลือก จำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่เน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐาน โดยจัดเป็นวิชาบังคับ จำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ ส่วนโรงเรียนจีนทุกแห่งเน้นวิชาภาษาจีนพื้นฐานควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา โดยจัดเป็นวิชาบังคับ จำนวน 3-10 คาบ/สัปดาห์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน มีสถานศึกษาที่เปิดสอนมากกว่าร้อยละ 68 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนรัฐและเอกชน วิชาที่เรียนมีความหลากหลาย แต่เน้นภาษาจีนพื้นฐานควบคู่กับวิชาทักษะทางภาษา จำนวน 5-10 คาบ/สัปดาห์ สำหรับแผนการเรียนอื่นๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการเปิดสอนภาษาจีนน้อยลง โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีน ส่วนมากเป็นโรงเรียนรัฐที่เปิดสอน ซึ่งเน้น

วิชาภาษาจีนพื้นฐาน โดยจัดเป็นวิชาเลือก จำนวน 1-2 คาบ/สัปดาห์ และจากจำนวนของโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนที่ลดน้อยลงตามช่วงชั้นที่สูงขึ้น แสดงให้เห็นถึงปัญหาการขาดความต่อเนื่องในการเรียนภาษาจีนระหว่างช่วงชั้น อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาทุกประเภทส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมด้านภาษาจีนที่หลากหลายเพื่อเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียนทุกช่วงชั้น

นอกจากนี้ ในส่วนของหลักสูตรแกนกลางฯ สถานศึกษาทุกประเภทส่วนใหญ่มีการอ้างอิงมาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ แต่จากการนำไปใช้จริง พบว่าหลักสูตรแกนกลางฯ กลับมีปัญหาอยู่มาก ทั้งๆ ที่หลักสูตรแกนกลางฯ แบ่งออกเป็นหลักสูตรต่อเนื่อง 3 ปี 6 ปี และ 12 ปี มีสาระการเรียนรู้และแยกตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน จากการสำรวจปัญหาในด้านหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่ยังคงเห็นว่าหลักสูตรแกนกลางฯ ยากเกินไป และไม่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้จริงของแต่ละโรงเรียน ประกอบกับไม่ใช่ทุกโรงเรียนที่จะสามารถเปิดสอนภาษาจีนได้ทุกช่วงชั้นและทุกระดับชั้น ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในแต่ละช่วงชั้นข้างต้น ดังนั้น แม้จะมีหลักสูตรต่อเนื่อง แต่หากโรงเรียนไม่เปิดสอนนักเรียนก็ไม่สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ สถานศึกษาทุกประเภทยังเห็นพ้องกันว่าปัญหาในปัจจุบันคือ ขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนที่เหมาะสมกับสถานศึกษาของตนเอง แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรแกนกลางฯ ยังคงมีปัญหาอยู่ค่อนข้างมาก จึงต้องการพัฒนาหลักสูตรเป็นของตนเอง แต่ในความเป็นจริงหากสถานศึกษาแต่ละแห่งพัฒนาหลักสูตรของตนเองโดยแยกจากหลักสูตรแกนกลางฯ แม้จะสอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษา แต่ในภาพรวมก็อาจจะทำให้การเรียนการสอนภาษาจีนของทั้งประเทศขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหลักสูตรภาษาจีน หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้โรงเรียนที่มีความพร้อมเปิดสอนภาษาจีน ให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เลือกแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน เพื่อไม่ให้เกิดการเรียนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้องสูญเปล่า และช่วยส่งเสริมให้เกิดความต่อเนื่องในการเรียนภาษาจีน นอกจากนี้ ยังควรปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางฯ โดยคำนึงถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาส่วนใหญ่ ซึ่งควรมีสาระการเรียนรู้และมาตรฐานตัวชี้วัดที่สามารถยืดหยุ่นได้อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ยากและง่ายจนเกินไป เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปรับลดและเพิ่มสาระการเรียนรู้และมาตรฐานตัวชี้วัดได้ตามสภาพความเป็นจริง พร้อมกับจัดทำตัวอย่างแผนการสอนและคู่มือครูที่มีรายละเอียดชัดเจนควบคู่กับหลักสูตรเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ที่สำคัญควรจะต้องมีแบบเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรด้วย เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามมาตรฐานของหลักสูตร นอกจากนี้ ควรพิจารณาจัดทำหลักสูตรเฉพาะของแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน ซึ่งจำเป็นต้องเน้นการเรียนภาษาจีน โดยกำหนดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาของ การสอบเข้ามหาวิทยาลัยและต่อเนื่องกับการเรียนในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐยังควรเชิญผู้เชี่ยวชาญมาอบรมวิธีการปรับใช้หลักสูตรให้แก่ครูใหม่ หรือสถานศึกษาที่เพิ่งเริ่มเปิดสอน

ภาษาจีนด้วย เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถไปปรับใช้ได้เองตามสภาพการเรียนการสอนจริง โดยยังอยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน

๕.3 ด้านสื่อการสอน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในด้านสื่อการสอนภาษาจีน พบว่า ในส่วนของแบบเรียนมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงชั้นและประเภทของสถานศึกษา ในโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน นิยมใช้แบบเรียน “สัมผัสภาษาจีน” เป็นหลักในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (แผนการเรียนอื่น) แต่แผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนจะเลือกใช้แบบเรียนหลายเล่มควบคู่กัน เนื่องจากมีรายวิชาและจำนวนคาบเรียนค่อนข้างมาก สำหรับโรงเรียนจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการเลือกใช้แบบเรียนที่แตกต่างกันไปตามแต่ละโรงเรียน ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนส่วนใหญ่จะเลือกใช้แบบเรียนหลายเล่มควบคู่กัน ในส่วนของสื่อการสอนอื่นๆ พบว่า สถานศึกษาส่วนมากมีความพร้อมในด้านสื่อการเรียนการสอนเสริม และมีหนังสือเสริมความรู้ในห้องสมุด แต่ก็มีสถานศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่ยังขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนเสริม และจากการสำรวจปัญหาด้านสื่อการสอนภาษาจีนยังพบอีกว่า สถานศึกษาทุกประเภทส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องขาดแคลนสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และห้องปฏิบัติการสอนภาษาจีนมากที่สุด เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อ โดยเฉพาะโรงเรียนรัฐและโรงเรียนจีน แสดงให้เห็นว่าการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนเสริมยังคงเป็นปัญหาสำคัญอย่างมาก นอกจากนี้ จากการสำรวจยัง พบว่า สื่อการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถสนองตอบผู้เรียนได้เท่าที่ควร ในขณะที่ผู้สอนเห็นว่าสื่อการสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนใจในการเรียนภาษาจีนมากขึ้น และช่วยให้เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้นด้วย ในอีกแง่มุมหนึ่ง สื่อการสอนที่ดีและทันสมัยจะมีส่วนช่วยให้ผู้สอนสามารถสอนภาษาจีนได้ยิ่งขึ้นเช่นกัน

สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสื่อการสอนภาษาจีนอันดับแรก หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณ ในการสร้างห้องปฏิบัติการทางภาษาจีนที่มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พื้นฐานให้แก่โรงเรียนที่มีการเปิดสอนภาษาจีน เพื่อให้ทุกโรงเรียนสามารถพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนได้อย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพมากขึ้น ในขณะเดียวกัน ก็ควรร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาของประเทศจีนเพื่อผลิตสื่อการสอนภาษาจีนที่ทันสมัย มีความหลากหลาย น่าสนใจ สอดแทรกวัฒนธรรมจีน และเข้ากับบริบทของผู้เรียนชาวไทย โดยควรจะเป็นสื่อการสอนที่ประกอบแบบเรียนที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางฯ

5.4 ด้านผู้สอน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในด้านผู้สอนภาษาจีน พบว่า ในส่วนของจำนวนและประเภทของผู้สอน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกประเภทที่มีการเรียนการสอนภาษาจีน ส่วนมากจะมีทั้งครูชาวไทยและครูชาวจีน ในจำนวนนี้ครูชาวไทยส่วนใหญ่เป็นครูประจำ ครูชาวจีนส่วนใหญ่เป็นครูอาสาสมัคร และสัดส่วนของครูชาวไทยจะน้อยกว่าครูชาวจีน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกประเภท ส่วนใหญ่ขาดแคลนครูชาวไทย และมีการพึ่งพาครูชาวจีนมากกว่า นอกจากนี้ในโรงเรียนรัฐและเอกชน 1 แห่ง จะมีครูสอนภาษาจีนประมาณ 1-3 คน ส่วนโรงเรียนจีนส่วนมากจะมีครูสอนมากกว่า 10 คน และภาระงานสอนของครูในแต่ละโรงเรียนจะแตกต่างกันไปตามจำนวนครูที่มี แต่โดยรวมแล้วภาระงานสอนของครูส่วนมากต่ำกว่าหรือเท่ากับ 18 คาบต่อสัปดาห์ แสดงว่าครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนมีจำนวนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ในส่วนของคุณภาพผู้สอน ครูชาวไทยและครูชาวจีนในสถานศึกษาทุกประเภทส่วนมากจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาจีน อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจปัญหาในด้านผู้สอนกลับ พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือปัญหาเรื่องคุณภาพของครูอาสาสมัครชาวจีน ทั้งทางด้านการสอนและคุณวุฒิ รวมถึงการเปลี่ยนครูอาสาสมัครบ่อย ซึ่งส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาจีนขาดความต่อเนื่อง และไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะในโรงเรียนรัฐ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาครูชาวไทยที่มีภาระงานอื่นในโรงเรียนค่อนข้างมาก จนไม่มีเวลาพัฒนาด้านงานสอน และสถานศึกษาบางแห่งก็มีปัญหาเรื่องคุณภาพการสอน และคุณวุฒิของครูชาวไทยด้วย

สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้สอนภาษาจีนหน่วยงานภาครัฐต้องเร่งผลิตครูสอนภาษาจีนชาวไทยให้มีจำนวนมากขึ้น โดยการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจในการมาเป็นครูสอนภาษาจีน โดยเฉพาะกับบัณฑิตที่จบสาขาวิชาภาษาจีนหรือการสอนภาษาจีน และในโรงเรียน 1 แห่ง ควรต้องมีครูชาวไทยประจำอยู่อย่างน้อย 1-2 คน หรือมีสัดส่วนมากกว่าครูอาสาสมัคร เพื่อลดภาระงานของครูชาวไทย ในขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐก็ควรลดการพึ่งพาครูอาสาสมัครลง และพยายามต่อรองกับหน่วยงานของจีนให้ครูอาสาสมัครอยู่ปฏิบัติงานสอนอย่างน้อย 2 ปี เพื่อลดปัญหาการขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ จะต้องมี การตรวจสอบคุณสมบัติของครูอาสาสมัครอย่างเข้มงวด โดยหน่วยงานภาครัฐและสถานศึกษาที่ประสงค์จะรับครูอาสาสมัคร จะต้องร่วมมือกันและมีมาตรการที่ชัดเจน นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐควรร่วมกับหน่วยงานของจีน เพื่อจัดอบรมความรู้และเทคนิคการสอนให้แก่ครูชาวไทยและชาวจีนอย่างสม่ำเสมอ และให้ทุนสนับสนุนไปอบรมระยะสั้นหรือไปศึกษาต่อที่ประเทศจีน เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตัวเองในเชิงวิชาการอย่างต่อเนื่อง

๕.๕ ด้านผู้เรียน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในด้านผู้เรียนภาษาจีน พบว่า จำนวนผู้เรียนมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงชั้น และประเภทของสถานศึกษา ในโรงเรียนรัฐ ภาษาจีนจัดเป็นวิชาเลือกในทุกช่วงชั้น และมีนักเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งเลือกเรียนภาษาจีน โดยมีขนาดชั้นเรียน 30-40 ต่อห้อง ส่วนแผนการเรียนศิลปภาษาจีนส่วนมากมี 1 ห้อง นักเรียนในแต่ละช่วงชั้นมีพื้นฐานภาษาจีนที่ไม่เท่ากัน จึงต้องจัดให้เริ่มต้นเรียนใหม่ ในโรงเรียนเอกชน ภาษาจีนจัดเป็นวิชาบังคับในทุกช่วงชั้น โดยมีขนาดชั้นเรียน 20-30 คนต่อห้อง ส่วนแผนการเรียนศิลปภาษาจีนส่วนมากมี 1 ห้อง แม้นักเรียนในแต่ละช่วงชั้นจะมีพื้นฐานต่างกัน แต่ส่วนมากจัดให้เรียนต่อเนื่องจากช่วงชั้นก่อนหน้า ส่วนโรงเรียนจีน ภาษาจีนจัดเป็นวิชาบังคับในทุกช่วงชั้นเช่นกัน โดยมีขนาดชั้นเรียน 20-30 คนต่อห้อง ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 30-40 คนต่อห้อง ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกแผนการเรียน ส่วนแผนการเรียนศิลปภาษาจีนส่วนมากมี 1 ห้อง แม้นักเรียนในแต่ละช่วงชั้นจะมีพื้นฐานต่างกัน แต่ส่วนมากจัดให้เรียนต่อเนื่องจากช่วงชั้นก่อนหน้าเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชน จากการสำรวจปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือปัญหาเรื่องทัศนคติต่อภาษาจีนและพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนของผู้เรียน ซึ่งเป็นปัญหาในทุกประเภทสถานศึกษา สาเหตุหลักของปัญหาคือคิดว่าภาษาจีนยากเกินไป ไม่มีเป้าหมายของการเรียนภาษาจีน จึงไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาจีน เป็นผลให้ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน นอกจากนี้ อีกปัญหาที่มีความสำคัญมากเช่นกันก็คือ ปัญหาระดับความรู้และพื้นฐานของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากหากจะเริ่มต้นใหม่ ก็จะทำให้ให้นักเรียนที่มีพื้นฐานรู้สึกเบื่อและไม่อยากเรียน แต่ถ้าหากเรียนต่อเนื่องจากช่วงชั้นก่อนหน้า นักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อนก็จะตามไม่ทัน เรียนไม่รู้เรื่องและท้ายที่สุดก็ไม่อยากเรียนต่อเช่นเดียวกัน ดังนั้น ทั้งสองปัญหาดังกล่าวจึงถือเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่ควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน

สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียนภาษาจีน ผู้มีส่วนสำคัญของการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็คือผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด นั่นก็คือครู ในการสอนภาษาจีน นอกจากครูจะสอนความรู้และทักษะทางภาษาให้นักเรียนแล้ว อีกหน้าที่หนึ่งที่มีความสำคัญไม่แพ้กันก็คือการสร้างทัศนคติ และแรงจูงใจที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน พร้อมทั้งสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของภาษาจีนให้แก่นักเรียน ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้กิจกรรมหรือการฝึกปฏิบัติจริง ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐต้องช่วยสนับสนุนด้วยอีกด้านหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงสื่อและอุปกรณ์การสอนให้ทันสมัยน่าสนใจ การสร้างแหล่งเรียนรู้ภาษาจีนที่ให้นักเรียนได้มาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ หรือการจัดมหกรรม หรือการแข่งขันทางด้านภาษาจีนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในสังคม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรู้สึกที่ภาษาจีนสำคัญและอยากเรียนรู้ นอกจากนี้ ควรให้นักเรียนได้เลือกภาษาจีนตามความสนใจและความถนัดที่แท้จริง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนที่ดี และควรจะมีการสอบวัดระดับ

ภาษาจีนของผู้เรียน แล้วแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มตามระดับความรู้ โดยไม่ต้องจำกัดว่าจะต้องเรียนในชั้นเรียนปกติ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๘ ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น พบว่า สถานศึกษาทุกประเภทส่วนมากมีความร่วมมือกับหน่วยงานของไทยและหน่วยงานของจีน หากเป็นหน่วยงานของไทย จะเป็นความร่วมมือกับโรงเรียนในประเภทเดียวกัน โดยโรงเรียนรัฐจะเป็นโรงเรียนศูนย์เครือข่ายๆ แต่โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีนเป็นโรงเรียนในเครือเดียวกัน และได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนด้านสื่อการสอน ผู้สอน และหลักสูตรค่อนข้างมาก ส่วนความร่วมมือและการสนับสนุนด้านผู้เรียนและทุนการศึกษามีค่อนข้างน้อย หากเป็นหน่วยงานของจีนโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนมีความร่วมมือกับสำนักงาน HANBAN ห้องเรียนขงจื้อ และสถาบันขงจื้อมากที่สุด โดยได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนด้านสื่อการสอน ผู้สอน และทุนการศึกษาค่อนข้างมาก ส่วนความร่วมมือและการสนับสนุนด้านผู้เรียนและหลักสูตรมีค่อนข้างน้อย สำหรับโรงเรียนจีนได้รับการสนับสนุนในทุกๆ ด้านจากหน่วยงานของจีนค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน ยกเว้นด้านผู้เรียนเท่านั้นที่ได้รับการสนับสนุนค่อนข้างน้อย เนื่องจากความร่วมมือด้านผู้เรียนกับหน่วยงานอื่นส่วนมากจะเป็นการส่งตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขัน ซึ่งไม่ได้ประโยชน์กับนักเรียนทุกคน ดังนั้น สถานศึกษาส่วนใหญ่จึงมองว่าความร่วมมือด้านผู้เรียนยังไม่มากเท่าที่ควร นอกจากนี้ จากการสำรวจปัญหาด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น พบว่า สถานศึกษาบางแห่งยังขาดความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลและไม่ใช่สถานศึกษาชั้นนำ แสดงว่าความร่วมมือและความช่วยเหลือในด้านการเรียนการสอนภาษาจีนยังกระจายไม่ทั่วถึง ในส่วนของสถานศึกษาที่มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นอยู่แล้ว ส่วนมากจะเห็นว่ายังไม่ได้รับความร่วมมือมากเท่าที่ควร ยังขาดความต่อเนื่อง ขาดหน่วยงานที่ช่วยประสานงาน และความร่วมมือยังไม่หลากหลายแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาที่มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นยังคงมีปัญหา และต้องการให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในทุกด้านๆ ให้มากขึ้น

สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความร่วมมือด้านภาษาจีนกับหน่วยงานอื่น ภารกิจเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสำรวจโรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ และให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้น แต่ในระยะยาวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยควรจะสร้างความร่วมมือระหว่างกันให้เข้มแข็ง ซึ่งเป็นโรงเรียนในระดับเดียวกัน โรงเรียนศูนย์เครือข่ายๆ ถ้าวามีบทบาทอย่างมาก เนื่องจากกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ดังนั้นโรงเรียนศูนย์เครือข่ายๆ ควรจะขยายความร่วมมือไปยังโรงเรียนต่างๆ ให้มากขึ้นอีกทั้งต้องสร้างความเข้มแข็งภายในเครือข่าย โดยการเพิ่มความร่วมมือให้มีความหลากหลายและต่อเนื่อง นอกเหนือ

จากการจัดการแข่งขัน และอาจขยายความร่วมมือไปยังโรงเรียนต่างสังกัด เช่น โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนจีน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทรัพยากรด้านภาษาจีนระหว่างกัน เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา ในส่วนของความร่วมมือกับหน่วยงานของจีน เช่น สำนักงาน HANBAN กระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. และ สช. ควรมีบทบาทในการเป็นหน่วยงานกลางของการประสานความร่วมมือกับโรงเรียนต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทัวถึง และส่งเสริมความร่วมมือในทุกๆ ด้าน โดยเน้นในด้านที่ยังขาดการสนับสนุน

กล่าวโดยสรุป จากข้อเสนอเชิงนโยบายในแต่ละด้านที่เสนอไว้ข้างต้น จะเห็นว่าการแก้ไขปัญหาในแต่ละด้านนั้น ไม่สามารถแยกดำเนินการโดยเด็ดขาดได้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านมีความเชื่อมโยงกัน หากด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้รับการแก้ไข อีกด้านหนึ่งก็จะไม่สามารถแก้ไขได้เช่นกัน ดังนั้น สิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา ก็คือ ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องบูรณาการข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาเข้าด้วยกัน และจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- Zhang Qingling, ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2556). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนวัดหนองค้อ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 9(1), pp. 66-79.
- จินตนา ภูธนานุสรณ์. (2552). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนสอนภาษาจีน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ชลาลัย อานามวัฒน์. (2556). การบริหารการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชานชาน เปา. (2555). การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของครูอาสาสมัครจีนจากสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนนานาชาติแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (ฮั่นปู้) ณ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเสริม สัมมานวงศ์. (2553). การศึกษาการใช้หลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) ของโรงเรียนที่มีผลการสอบวิชาความถนัดทางภาษาจีนสูง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. (2550). พัฒนาการของการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย. *วารสารอักษรศาสตร์*, 36(2), หน้า 64-82.
- ผ่องพรรณ เสาวภาคพฤกษ์. (2548). สภาพ ปัญหา และความต้องการการใช้สื่อการสอนของครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนเอกชนกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ผู้จัดการ 360° สุดสัปดาห์. (2550). เจาะลึก สัมผัสภาษาจีน ตำราเรียนจีนเล่มแรกสอดแทรกวัฒนธรรมไทย. เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/mgrWeekly/ViewNews.aspx?NewsID=9500000062919>.

- เฟื่อง บิน บิน. (2554). ปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรหทัย จันทรกานตานนท์. (2549). การศึกษาสภาพการจัดการโรงเรียนเอกชนที่สอนภาษาจีนในหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พวงพร แซ่คู. (2553). กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาจีนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ภาวิณี บุญทา. (2545). การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) : กรณีศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิตศการศึกษาและพัฒนาศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มุขรินทร์ หวง. (2551). แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกลางในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ลี ชุน. (2550). สภาพและแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วารุณี จิวกิตติศักดิ์กุล. (2538). แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อสอนภาษาจีนเขตการศึกษา 8. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิภาดา ขุนทองจันทร์. (2552). การประเมินโครงการการจัดการการเรียนรู้อาษาจีนกลางกับเจ้าของภาษา โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารนวัตกรรมการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ศุภย์จินศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2551). การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย : ระดับประถม-มัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศรีบูรณคอมพิวเตอร์-การพิมพ์.
- สาลี วิบูลย์ชาติ. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนเอกชนในความดูแลของมูลนิธิที่สอนภาษาจีน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *ความร่วมมือด้านการศึกษากับสาธารณรัฐประชาชนจีน*. เข้าถึงได้จาก http://www.bic.moe.go.th/newth/index.php?option=com_k2&view=item&id=1989:2013-10-14-23-01-02&Itemid=294.
- สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). *ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: หจก.บางกอกบล็อก.
- สุคนธา อรุณภู. (2554). *รูปแบบการจัดการศึกษาภาษาจีนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. เข้าถึงได้จาก http://sukonthaarunpoo.blogspot.com/p/blog-page_28.html.
- สุทธิษา รัตนมงคล. (2551). *การพัฒนาแผนการสอนภาษาจีนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภัค มั่นศรี. (2557). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (ระยอง)*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวรรณ เลียงหิรัญถาวร. (2556). *การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่*. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 1(2), หน้า 43-59.
- อรอนงค์ รัตมีรังสีเหลือง. (2546). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสอนภาษาจีนในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- อุไรวรรณ ปฐมบุรณ์. (2556). *การศึกษาสภาพปัญหาทรัพยากรการบริหารสำหรับการสอนภาษาจีนในโรงเรียนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออก*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อุษณีย์ วัฒนพันธ์. (2550). *รณรงค์ขยายผลการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน*. เข้าถึงได้จาก <http://sawangpattaya.org/sawangschool/index.php?topic=412.0>

五七風山牝コ丸

ภาคผนวก 1
รายชื่อโรงเรียนรัฐที่ตอบแบบสอบถาม

กรุงเทพมหานคร

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	กทม.
2	นวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	กทม.
3	นวมินทราชูทิศกรุงเทพมหานคร	กทม.
4	บางมดวิทยา “สี่สุทิวาตจวนอุปถัมภ์”	กทม.
5	ปทุมคงคา	กทม.
6	พรตพิทยพยัต	กทม.
7	โพธิสารพิทยากร	กทม.
8	มักกะสันพิทยาคม	กทม.
9	มัธยมวัดดุสิตาราม	กทม.
10	มัธยมวัดธาตุทอง	กทม.
11	มัธยมวัดนายโรง	กทม.
12	มัธยมวัดหนองแขม	กทม.
13	รัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน	กทม.
14	วัดนวลนรดิศ	กทม.
15	วัดบวรนิเวศ	กทม.
16	วัดบวรมงคล	กทม.
17	วัดราชบพิธ	กทม.
18	วัดสระเกศ	กทม.
20	สตรีวิทยา	กทม.
19	สตรีศรีสุริโยทัย	กทม.
21	สตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ	กทม.
22	สายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ	กทม.

กรุงเทพมหานคร		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
23	สารวิทยา	กทม.
24	สิริรัตนาร	กทม.
25	สุรศักดิ์มนตรี	กทม.

ภาคเหนือ		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	ดำรงราษฎร์สงเคราะห์	เชียงราย
2	พานพิทยาคม	เชียงราย
3	แม่จันพิทยาคม	เชียงราย
4	เวียงป่าเป้าพิทยาคม	เชียงราย
5	กาวิละวิทยาลัย	เชียงใหม่
6	พร้าวพิทยาคม	เชียงใหม่
7	วัดเวฬุวัน	เชียงใหม่
8	สันป่าตองพิทยาคม	เชียงใหม่
9	ท่าวังผาพิทยาคม	น่าน
10	ปัว	น่าน
11	ศรีสวัสดิ์วิทยาคาร	น่าน
12	สตรีศรีน่าน	น่าน
13	เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์พะเยา	พะเยา
14	เชียงคำพิทยาคม	พะเยา
15	เชียงม่วนพิทยาคม	พะเยา
16	ปงรัชชดาภิเษก	พะเยา
17	พะเยาพิทยาคม	พะเยา

ภาคเหนือ		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
18	ภูซางวิทยาคม	พะเยา
19	นารีนรัตน์จังหวัดแพร่	แพร่
20	สูงเม่นชนูปถัมภ์	แพร่
21	เถินวิทยา	ลำปาง
22	ลำปางกัลยาณี	ลำปาง
23	ธีรกานท์บ้านโฮ่ง	ลำพูน
24	เวียงเจดีย์วิทยา	ลำพูน

ภาคกลาง		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	กำแพงเพชรพิทยาคม	กำแพงเพชร
2	คลองขลุงราษฎร์รังสรรค์	กำแพงเพชร
3	ทุ่งทรายวิทยา	กำแพงเพชร
4	พรานกระต่าย	กำแพงเพชร
5	วัชรวิทยา	กำแพงเพชร
6	นครนายกวิทยาคม	นครนายก
7	กาญจนนาภิเษกวิทยาลัยนครปฐม	นครปฐม
8	มัธยมฐานนินกำแพงแสน	นครปฐม
9	ศรีวิชัยวิทยา	นครปฐม
10	สิรินธรราชวิทยาลัย	นครปฐม
11	โกรกพระ	นครสวรรค์
12	ตากลีประชาสรรค์	นครสวรรค์
13	ท่าตะโกพิทยาคม	นครสวรรค์

ภาคกลาง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
14	เทพศาลาประชาสรรค์	นครสวรรค์
15	นวมินทราชูทิศมัชฌิม	นครสวรรค์
16	พยุหะพิทยาคม	นครสวรรค์
17	พระบางวิทยา	นครสวรรค์
18	ไพศาลีพิทยา	นครสวรรค์
19	หนองกรดพิทยาคม	นครสวรรค์
20	หนองบัว	นครสวรรค์
21	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้านนทบุรี	นนทบุรี
22	นนทบุรีพิทยาคม	นนทบุรี
23	นวมินทราชินูทิศหอวังนนทบุรี	นนทบุรี
24	เบญจมราชานุสรณ์	นนทบุรี
25	ปากเกร็ด	นนทบุรี
26	สตรีนนทบุรี	นนทบุรี
27	สวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี	นนทบุรี
28	จุฬารัตนราชวิทยาลัยปทุมธานี	ปทุมธานี
29	ที่ปึงกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์	ปทุมธานี
30	ธัญบุรี	ปทุมธานี
31	นวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี	ปทุมธานี
32	มัธยมสังคีตวิทยากรุงเทพมหานคร	ปทุมธานี
33	จุฬารัตนราชวิทยาลัยพิษณุโลก	พิษณุโลก
34	นครไทย	พิษณุโลก
35	พิษณุโลกพิทยาคม	พิษณุโลก

ภาคกลาง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
36	วังทองพิทยาคม	พิษณุโลก
37	ดงขุยพิทยาคม	เพชรบูรณ์
38	บึงสามพันพิทยาคม	เพชรบูรณ์
39	เมืองเพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
40	หล่มเก่าพิทยาคม	เพชรบูรณ์
41	หล่มสักพิทยาคม	เพชรบูรณ์
42	โคกกระเทียมวิทยาลัย	ลพบุรี
43	โคกเจริญวิทยา	ลพบุรี
44	โคกตูมวิทยา	ลพบุรี
45	โคกสำโรงวิทยา	ลพบุรี
46	จุฬารัตนาธิปัตย์วิทยาลัยลพบุรี	ลพบุรี
47	เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ลพบุรี	ลพบุรี
48	ท่าม่วงวิทยาการ	ลพบุรี
49	บ้านชีวิทยา	ลพบุรี
50	เทพศิรินทร์สมุทรปราการ	สมุทรปราการ
51	นวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	สมุทรปราการ
52	บางป่อวิทยาการ	สมุทรปราการ
53	พูลเจริญพิทยาคม	สมุทรปราการ
54	สมุทรปราการ	สมุทรปราการ
55	หลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์	สมุทรปราการ
56	อัมพวันวิทยาลัย	สมุทรสงคราม
57	ประเทียบวิทยาทาน	สระบุรี

ภาคกลาง		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
58	เสาให้ “วิมลวิทยานุกูล”	สระบุรี
59	หนองแค “สริกิจพิทยา”	สระบุรี
60	สิงห์บุรี	สิงห์บุรี
61	อินทร์บุรี	สิงห์บุรี
62	करणสุดศึกษาลัย	สุพรรณบุรี
63	กาญจนนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี	สุพรรณบุรี
64	บางปลาม้า “สูงสูมารมดุงวิทย์”	สุพรรณบุรี
65	วิเศษไชยชาญ “ตันติวิทยานูมิ”	อ่างทอง
66	ทัพทันอนุสรณ์	อุทัยธานี
67	หนองขาหย่างวิทยา	อุทัยธานี
68	หนองฉางวิทยา	อุทัยธานี

ตะวันออก		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	ขลุงรัชดาภิเษก	จันทบุรี
2	นายายอามพิทยาคม	จันทบุรี
3	เบญจมาราชูทิศจังหวัดจันทบุรี	จันทบุรี
4	มะขามสรรเสริญ	จันทบุรี
5	ศรียานุสรณ์	จันทบุรี
6	ศรีรัตนราษฎร์นุเคราะห์	จันทบุรี
7	สอยดาววิทยา	จันทบุรี
8	ดัดดรุณี	ฉะเชิงเทรา
9	เบญจมาราชรังสฤษฏ์	ฉะเชิงเทรา

ตะวันออก

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
10	เบญจมาราชรังษฤษฏี 2	ฉะเชิงเทรา
11	แปลงยาวพิทยาคม	ฉะเชิงเทรา
12	พนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา”	ฉะเชิงเทรา
13	ชลบุรี “สุขบท”	ชลบุรี
14	บ้านสวน (จันอนุสรณ์)	ชลบุรี
15	พนัสพิทยาคาร	ชลบุรี
16	ตราขจรการคุณ	ตราด
17	ชิตใจชื่น	ปราจีนบุรี
18	มณีเสวตอุปถัมภ์	ปราจีนบุรี
19	ศรีมหาโพธิ์	ปราจีนบุรี
20	แก่ง “วิทยสถาวร”	ระยอง
21	เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ระยอง	ระยอง
22	ชำนาญสามัคคีวิทยา	ระยอง
23	บ้านค่าย	ระยอง
24	บ้านฉางกาญจนกุลวิทยา	ระยอง
25	ปลวกแดงพิทยาคม	ระยอง
26	เพ็ร็ภษมาตาวิทยา	ระยอง
27	มาบตาพุดพันพิทยาคาร	ระยอง
28	ระยองวิทยาคม	ระยอง
29	วัดป่าประดู่	ระยอง
30	เทศบาลมิตรสัมพันธ์วิทยา	สระแก้ว
31	เทศบาลมิตรสัมพันธ์วิทยา	สระแก้ว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	กาญจนนาภิเษกวิทยาลัยกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์
2	คำม่วน	กาฬสินธุ์
3	ยางตลาดวิทยาคาร	กาฬสินธุ์
4	ร่องคำ	กาฬสินธุ์
5	หนองกุงศรีวิทยาคาร	กาฬสินธุ์
6	กัลยาณวัตร	ขอนแก่น
7	นาจานศึกษา.สีชมพู จ.ขอนแก่น	ขอนแก่น
8	โนนหันวิทยายน	ขอนแก่น
9	เมืองพลพิทยาคม	ขอนแก่น
10	ราชประชานุเคราะห์ 50	ขอนแก่น
11	ภูเขียว	ชัยภูมิ
12	นาแกพิทยาคม	นครพนม
13	นาแกสามัคคีวิทยา	นครพนม
14	ขามสะแกแสง	นครราชสีมา
15	โคราชพิทยาคม	นครราชสีมา
16	จักราชวิทยา	นครราชสีมา
17	ชุมพวงศึกษา	นครราชสีมา
18	โชคชัยสามัคคี	นครราชสีมา
19	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้านครราชสีมา	นครราชสีมา
20	ท่าช้างราษฎร์บำรุง	นครราชสีมา
21	โนนสมบูรณ์วิทยา	นครราชสีมา
22	โนนสูงศรีธานี	นครราชสีมา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
23	บุญวัฒนา	นครราชสีมา
24	พิมายดำรงวิทยาคม	นครราชสีมา
25	มัธยมด่านขุนทด	นครราชสีมา
26	เมืองคง	นครราชสีมา
27	สุรธรรมพิทักษ์	นครราชสีมา
28	สุนารีวิทยา	นครราชสีมา
29	เสิงสาง	นครราชสีมา
30	อุบลรัตน์ราชกัญญาราชวิทยาลัยนครราชสีมา	นครราชสีมา
31	บึงกาฬ	บึงกาฬ
32	กนกศิลป์พิทยาคม	บุรีรัมย์
33	จุฬารัตนราชวิทยาลัย	บุรีรัมย์
34	ตูมใหญ่วิทยา	บุรีรัมย์
35	บุรีรัมย์พิทยาคม	บุรีรัมย์
36	บรป่า	มหาสารคาม
37	พยัคฆภูมิวิทยาคาร	มหาสารคาม
38	นวมินทรราชูทิศอีสาน	มุกดาหาร
39	มุกดาหาร	มุกดาหาร
40	จตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก	ร้อยเอ็ด
41	ปทุมรัตน์พิทยาคม	ร้อยเอ็ด
42	ร้อยเอ็ดวิทยาลัย	ร้อยเอ็ด
43	จุฬารัตนราชวิทยาลัยเลย	เลย
44	เชียงคาน	เลย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
45	ภูกระดึงวิทยาคม	เลย
46	ภูเรือวิทยา	เลย
47	วังโพนงามวิทยา	เลย
48	ศรีสองรักศึกษา	เลย
49	สันติวิทยาสรรพ์	เลย
50	หนองหินวิทยาคม	เลย
51	เอราวัณวิทยาคม	เลย
52	กันทรลักษณ์วิทยา	ศรีสะเกษ
53	กำแพง	ศรีสะเกษ
54	ยางชุมน้อยพิทยาคม	ศรีสะเกษ
55	คำตากล้าราชประชาสงเคราะห์	สกลนคร
56	ดงมะไฟวิทยา	สกลนคร
57	ธาตุนารายณ์วิทยา	สกลนคร
58	นิคมน้ำอูนเจริญวิทยา	สกลนคร
59	โพนงามศึกษา	สกลนคร
60	มัธยมวานรนิวาส	สกลนคร
61	วาริชวิทยา	สกลนคร
62	สกลนครพัฒนาศึกษา	สกลนคร
63	รัตนบุรี	สุรินทร์
64	ปทุมเทพวิทยาคาร	หนองคาย
65	คำแสนวิทยาสรรค์	หนองบัวลำภู
66	จำปาโมงวิทยาคาร	อุดรธานี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
67	บ้านดุงวิทยา	อุดรธานี
68	เพ็ญพิทยาคม	อุดรธานี
69	วังสามหมอวิทยาคาร	อุดรธานี
70	หนองหานวิทยา	อุดรธานี
71	ห้วยเกิ้งพิทยาคาร	อุดรธานี
72	เบ็ญจะมะมหาราช	อุบลราชธานี

ภาคตะวันตก

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	ด่านมะขามเตี้ยวิทยาคม	กาญจนบุรี
2	ท่าม่วงราษฎร์บำรุง	กาญจนบุรี
3	ท่ามะกาวิทยาคม	กาญจนบุรี
4	ท่าเรือพิทยาคม	กาญจนบุรี
5	พระแท่นดงรังวิทยาคาร	กาญจนบุรี
6	ร่มเกล้ากาญจนบุรี (ในโครงการพระราชดำริ)	กาญจนบุรี
7	โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์กาญจนบุรี ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	กาญจนบุรี
8	หนองรีประชานิมิต	กาญจนบุรี
9	สรรพวิทยาคม	ตาก
10	ทับสะแกวิทยา	ประจวบคีรีขันธ์
11	ท่ายางวิทยา	เพชรบุรี
12	เบญจมาศเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี	เพชรบุรี

ภาคตะวันตก

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
13	พรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี	เพชรบุรี
14	คุรุราษฎร์รังสฤษดิ์	ราชบุรี
15	ประสาทรัฐประชากิจ	ราชบุรี
16	รัฐราษฎร์อุปถัมภ์	ราชบุรี
17	รัตนราษฎร์บำรุง	ราชบุรี
18	ราชโบริกานุเคราะห์	ราชบุรี
19	วัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช)	ราชบุรี

ภาคใต้

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	กาญจนานิกะวิทยาลัยกระบี่	กระบี่
2	เมืองกระบี่	กระบี่
3	ทุ่งตะโกวิทยา	ชุมพร
4	เมืองหลังสวน	ชุมพร
5	ศรียาภัย	ชุมพร
6	สวนศรีวิทยา	ชุมพร
7	สวีวิทยา	ชุมพร
8	ตรังรังสฤษดิ์	ตรัง
9	ทุ่งยาวผดุงศิษย์	ตรัง
10	ย่านตาขาวรัฐชนูปถัมภ์	ตรัง
11	รัชฎานุปประดิษฐ์อนุสรณ์	ตรัง
12	วิเชียรมาตุ	ตรัง
13	สิเกาประชาผดุงวิทย์	ตรัง

ภาคใต้

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
14	หาดสำราญวิทยาคม	ตรัง
15	เตรียมอุดมศึกษาภาคใต้	นครศรีธรรมราช
16	ท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา	นครศรีธรรมราช
17	ปากพ่อง	นครศรีธรรมราช
18	ทับปุดวิทยา	พังงา
19	ราชประชานุเคราะห์ 35 พังงา	พังงา
20	เทศบาลจูงฮั่ว	พัทลุง
21	กะทู้วิทยา	ภูเก็ต
22	ภูเก็ตวิทยาลัย	ภูเก็ต
23	กระบี่วิทยา	ระนอง
24	พิชัยรัตนาคาร	ระนอง
25	สตรีระนอง	ระนอง
26	มหาวิชราวุธสงขลา	สงขลา
27	มัธยมสิริวัณวรี ๒ สงขลา	สงขลา
28	วรรณารีเฉลิม	สงขลา
29	หาดใหญ่วิทยาลัย 2	สงขลา
30	พิมานพิทยาสรรค์	สตูล
31	กาญจนดิษฐ์	สุราษฎร์ธานี
32	เกาะสมุย	สุราษฎร์ธานี
33	ท่าชนะ	สุราษฎร์ธานี
34	พุนพินพิทยาคม	สุราษฎร์ธานี
35	สุราษฎร์ธานี 2	สุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก 2
รายชื่อโรงเรียนรัฐเอกชนที่ตอบแบบสอบถาม

กรุงเทพมหานคร

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	กุหลาบวิทยาลัย	กทม.
2	โกศลภัทรวินัย	กทม.
3	เจมะสิริอนุสรณ์	กทม.
4	ช่างตาครู้สคอนแวนท์	กทม.
5	เซนต์เทเรซา	กทม.
6	เซนต์หลุยส์ศึกษา	กทม.
7	ทิวไผ่งาม	กทม.
8	ปัญจทรัพย์มินบุรี	กทม.
9	มาเรียลัย	กทม.
10	มีนประสาทวิทยา	กทม.
11	ราชินีบน	กทม.
12	สารสาสน์พิทยา	กทม.
13	สารสาสน์วิเทศนิมิตใหม่	กทม.
14	อัสสัมชัญ	กทม.
15	อัสสัมชัญธนบุรี	กทม.

ภาคเหนือ		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	เด็กดีพิทยาคม	เชียงราย
2	พรพิกุลวิทยา	เชียงราย
3	ปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย	เชียงใหม่
4	มงฟอร์ตวิทยาลัย (มัธยม)	เชียงใหม่
5	รัตนาเอื้อวิทยา	เชียงใหม่
6	เรยีนาเซลิวิทยาลัย	เชียงใหม่
7	พงศ์อัมพรวิทยา	พะเยา
8	อัสสัมชัญลำปาง	ลำปาง
9	เลาหจิตรวิทยา	ลำพูน

ภาคกลาง		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	นาคประสิทธิ์	นครปฐม
2	ยอแซฟอุปถัมภ์	นครปฐม
3	อัมพรไพศาล	นนทบุรี
4	สัตยาไส	ลพบุรี
5	เฉลิมไฉไลวิทยา	สมุทรปราการ
6	เซนต์โยเซฟบางนา	สมุทรปราการ
7	อัสสัมชัญสมุทรปราการ	สมุทรปราการ
8	แม่พระประจักษ์	สุพรรณบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	เซนต์หลุยส์คณะเซิงเทรา	ฉะเชิงเทรา
2	บูรพาพัฒนศาสตร์	ชลบุรี
3	ประภัสสรวิทยา	ชลบุรี
4	มารีวิทย์	ชลบุรี
5	อัสสัมชัญศรีราชา	ชลบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	ยโสธรวิทยาคาร	ยโสธร
2	ไพโรจน์วิซชาลัย	ร้อยเอ็ด
3	อาเวมารีอา	อุบลราชธานี

ภาคตะวันตก		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	ถาวรวิทยา	กาญจนบุรี
2	วังไกลกังวล	ประจวบคีรีขันธ์
3	หัวหินวิทยาลัย	ประจวบคีรีขันธ์
4	วันทามารีอาราซบุรี	ราชบุรี

ภาคใต้		
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1	บูรณะรำลึก	ตรัง
2	ถนนอมศรีศึกษา	ยะลา
3	พลวิทยา	สงขลา
4	สหศาสตร์วิทยาคาร	สงขลา

ภาคผนวก 3
รายชื่อโรงเรียนที่มีตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ภาค	จังหวัด
1	สีตบุตรบำรุง	กลาง	กทม.
2	ชินจง	เหนือ	น่าน
3	ประชาวิทย์	เหนือ	ลำปาง
4	ประชาบำรุง	เหนือ	พะเยา
5	เจี้ยนหัว	กลาง	นครปฐม
6	ตั้งเอ็ง	ตะวันออก	จันทบุรี
7	สมาคมสงเคราะห์วิทยา (หนานเฉียว)	ตะวันออก	ฉะเชิงเทรา
8	อัครวิทยา	ตะวันออกเฉียงเหนือ	อุดรธานี
9	ราษฎร์วิทยา	ตะวันตก	เพชรบุรี
10	จงฝามูลนิธิ	ใต้	ยะลา
11	เจริญวิทย์	ใต้	นครศรีธรรมราช

ภาคผนวก 4
รายชื่อโรงเรียนที่ได้สัมภาระณ์ทางไกลระดับพื้นที่

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด	สังกัด	ผู้ให้ข้อมูล
1	กวงหมิงหัวเฉียวแม่สาย	เชียงราย	รร.จีน	อ.Zhang Yan
2	ประชาบำรุง	พะเยา	รร.จีน	อ.สตกมล ทาวคำลือ
3	ประชาวิทย์	ลำปาง	รร.จีน	อ.อนุกุล กาญจนสุข
4	อุดรวิทยา	อุดรธานี	รร.จีน	อ.พรทิพย์ สิงห์อนุรักษ์
5	ไตรมิตรวิทยาลัย	กทม.	รร.รัฐ	อ.อุษา กลิ่นเจริญ
6	นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	กทม.	รร.รัฐ	อ.วรรณิ หลีกคำ
7	สตรีวิทยา	กทม.	รร.รัฐ	อ.อนัญญา พิเชษฐ์ธนะโพคิน
8	สตรีศรีสุริโยทัย	กทม.	รร.รัฐ	อ.วิภาดา จิระรัตนกุล
9	สันติราษฎร์วิทยาลัย	กทม.	รร.รัฐ	อ.ภัทร พงษ์เจริญไทย
10	สายปัญญาในพระราชูปถัมภ์	กทม.	รร.รัฐ	อ.ติเรกฤทธิ์ วุฒิทวีพัฒน์
11	สามัคคีวิทยาคม	เชียงราย	รร.รัฐ	อ.Zhang Bohui
12	พะเยาพิทยาคม	พะเยา	รร.รัฐ	อ.Tang Xinnan
13	ราชโบริกานุเคราะห์	ราชบุรี	รร.รัฐ	อ.วิชชาพร เปล่งผิว
14	ยางชุมน้อยพิทยาคม	ศรีสะเกษ	รร.รัฐ	อ.เด่นฟ้า แก้วภักดี
15	มัธยมวานรนิวาส	สกลนคร	รร.รัฐ	อ.สุจิตา สาระนันท์
16	สระบุรีพิทยาคม	สระบุรี	รร.รัฐ	อ.บัณฑิตา บุญธรรม
17	สุโขทัยพิทยาคม	สุโขทัย	รร.รัฐ	อ.Han Xuerong
18	สุราษฎร์พิทยา	สุราษฎร์ธานี	รร.รัฐ	อ.ปวินท์ คงเศรษฐกุล
19	มารีวิทย์	ชลบุรี	รร.เอกชน	อ.Hu Hong
20	ไพโรจน์วิซาลัย	ร้อยเอ็ด	รร.เอกชน	อ.วิลาวรรณ ดวงวิไล

ภาคผนวก 5

โครงการวิจัยเพื่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของ
ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ระดับมัธยมศึกษา

แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย และนำผลจากการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง

1. ชื่อสถานศึกษา.....
2. ที่อยู่
เลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....อีเมล.....
3. เปิดสอนภาษาจีนเมื่อปี พ.ศ. ....

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. ด้านการบริหารจัดการ

- 1.1 สถานศึกษาของท่านมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหรือไม่
 มี ไม่มี
- 1.2 สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างชัดเจนหรือไม่
 มี ไม่มี
- 1.3 ถ้ามี ใครคือผู้รับผิดชอบการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาของท่าน (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)
 ผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ
 หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ครูสอนภาษาจีน
 อาสาสมัครชาวจีน อื่นๆ.....
- 1.4 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาของท่านคือใครบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)
 ผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ
 หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ครูสอนภาษาจีน
 อาสาสมัครชาวจีน อื่นๆ.....

- 1.5 สถานศึกษาของท่านใช้ข้อมูลใดในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน (ตอบได้หลายข้อ)
- นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ   นโยบายของ สพฐ. หรือ สช.
- นโยบายของกลุ่มสถานศึกษา (รร.ศูนย์เครือข่าย)
- นโยบายของสถานศึกษาของท่านเอง   อื่นๆ.....
- 1.6 สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหรือไม่
- ใช่   ไม่ใช่
- 1.7 สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างไร (ตอบได้หลายข้อ)
- จัดให้มีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน
- มีการกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบในส่วนต่างๆ
- มีการติดตามผลการดำเนินการในส่วนต่างๆ เป็นระยะ
- มีการวิเคราะห์ปัญหาในด้านต่างๆของการจัดการเรียนการสอน
- มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ
- ให้ครูทำแผนการสอนและบันทึกการสอน
- อื่นๆ.....
- 1.8 สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในส่วนใดบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)
- หลักสูตร   สื่อการเรียนการสอน
- ผู้สอน   ผู้เรียน
- อื่นๆ.....
- 1.9 สถานศึกษาของท่านประเมินผลการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหรือไม่
- ใช่   ไม่ใช่
- 1.10 สถานศึกษาของท่านประเมินผลการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างไร (ตอบได้หลายข้อ)
- สำนวจความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน
- จัดประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ
- มีการทำรายงานเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน
- สำนวจความคิดเห็นของนักเรียน
- สำนวจความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน
- 1.11 สถานศึกษาของท่านนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหรือไม่
- ใช่   ไม่ใช่

2. ด้านหลักสูตร

2.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1.1 ม.1 เปิดสอนรายวิชาใดบ้าง

- ภาษาจีนพื้นฐาน การฟัง-พูด สนทนา การอ่าน การเขียน
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

- จำนวนรายวิชา/ภาคเรียน 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....
- จำนวนคาบเรียน/รายวิชา/สัปดาห์ 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.1.2 ม.2 เปิดสอนรายวิชาใดบ้าง

- ภาษาจีนพื้นฐาน การฟัง-พูด สนทนา การอ่าน การเขียน
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

- จำนวนรายวิชา/ภาคเรียน 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....
- จำนวนคาบเรียน/รายวิชา/สัปดาห์ 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.1.3 ม.3 เปิดสอนรายวิชาใดบ้าง

- ภาษาจีนพื้นฐาน การฟัง-พูด สนทนา การอ่าน การเขียน
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

- จำนวนรายวิชา/ภาคเรียน 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....
- จำนวนคาบเรียน/รายวิชา/สัปดาห์ 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.1.4 สถานศึกษาของท่านมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร/แผนการเรียนใดบ้าง

- ไม่มี กิจกรรมตามเทศกาลของจีน
 กิจกรรมการแข่งขันทักษะด้านภาษาจีน อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน)

2.2.1 ม.4 เปิดสอนรายวิชาใดบ้าง

- ภาษาจีนพื้นฐาน (ภาษาจีนหลัก)
 การฟัง-พูด สนทนา การอ่าน การเขียน
 การอ่าน-เขียน อื่นๆ โปรดระบุ.....

- จำนวนรายวิชา/ภาคเรียน 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....
- จำนวนคาบเรียน/รายวิชา/สัปดาห์ 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....

- จำนวนคาบเรียน/รายวิชา/สัปดาห์ 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....
- 2.3.3 ม.6 เปิดสอนรายวิชาใดบ้าง ไม่มี
 ภาษาจีนพื้นฐาน การฟัง-พูด สนทนา การอ่าน การเขียน
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
- จำนวนรายวิชา/ภาคเรียน 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....
- จำนวนคาบเรียน/รายวิชา/สัปดาห์ 1 2
 3 อื่นๆ โปรดระบุ.....
- 2.3.4 สถานศึกษาของท่านมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร/แผนการเรียนใดบ้าง
 ไม่มี กิจกรรมตามเทศกาลของจีน
 กิจกรรมการแข่งขันทักษะด้านภาษาจีน อื่นๆ โปรดระบุ.....
- 2.4 สถานศึกษาของท่านใช้มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หรือไม่
 ใช้อ้างอิงทั้งหมด (ข้ามไปข้อ 2.8) ใช้อ้างอิงบางส่วน ไม่ใช่เลย
- 2.5 สืบเนื่องจากข้อ 2.4 เหตุใดสถานศึกษาของท่านจึงไม่ใช้มาตรฐานชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนในการ
 อ้างอิงหรือใช้อ้างอิงบางส่วน (ตอบได้หลายข้อ)
 สาระการเรียนรู้ยากเกินไป ไม่มีตำราที่ควบคู่กับมาตรฐานชี้วัดฯ
 สาระการเรียนรู้มากเกินไป เวลาเรียนไม่พอ นำมาประยุกต์ใช้ได้ยาก
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
- 2.6 สถานศึกษาของท่านมีหลักสูตรภาษาจีนของสถานศึกษาเป็นของตนเองหรือไม่
 มี ไม่มี (ข้ามไปข้อ 2.8)
- 2.7 หลักสูตรภาษาจีนของสถานศึกษาของท่านแตกต่างจากมาตรฐานชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนอย่างไร
 สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอน จัดทำขึ้นตามตำราที่เลือกใช้
 มีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน อื่นๆ โปรดระบุ.....
- 2.8 สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดจำนวนตัวอักษรจีนที่ต้องเรียนในแต่ละระดับหรือไม่
 ไม่มี มี โปรดระบุ.....
- 2.9 สถานศึกษาของท่านใช้เกณฑ์ใดในการวัดความรู้ภาษาจีนของนักเรียน (ตอบได้หลายข้อ)
 มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีน การสอบ YCT หรือ HSK
 เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเอง อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

3.1 สื่อการเรียนการสอนที่ใช้(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- หนังสือที่ใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
☐ สัมผัสภาษาจีน 《体验汉语》	☐ Chuangzhi Hanyu 《创智汉语》
☐ Kuaile Hanyu 《快乐汉语》	☐ Hanyu Jiaocheng 《汉语教程》
☐ Huayu Keben 《华语课本》	☐ เรียบเรียงเอง (โปรดระบุ) .....
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	
- หนังสือที่ใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน)
☐ สัมผัสภาษาจีน 《体验汉语》	☐ Chuangzhi Hanyu 《创智汉语》
☐ Kuaile Hanyu 《快乐汉语》	☐ Hanyu Jiaocheng 《汉语教程》
☐ Huayu Keben 《华语课本》	☐ เรียบเรียงเอง (โปรดระบุ) .....
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	
- หนังสือที่ใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนอื่น)
☐ สัมผัสภาษาจีน 《体验汉语》	☐ Chuangzhi Hanyu 《创智汉语》
☐ Kuaile Hanyu 《快乐汉语》	☐ Hanyu Jiaocheng 《汉语教程》
☐ Huayu Keben 《华语课本》	☐ เรียบเรียงเอง (โปรดระบุ) .....
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	
- คอมพิวเตอร์
- สื่อมัลติมีเดีย เช่น พาวเวอร์พอยท์ (Power Point)
- สื่อออนไลน์
- แผ่นซีดี (CD) วีซีดี (VCD) หรือดีวีดี (DVD)
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

3.2 ตัวอักษรจีนที่ใช้สอน

- เฉพาะตัวย่อ
- เฉพาะตัวเต็ม
- ทั้งตัวเต็มและตัวย่อ

3.3 ห้องปฏิบัติทางภาษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน

- มี ไม่มี

3.4 ห้องสมุดมีหนังสือเสริมความรู้ภาษาจีนหรือไม่

- มี ไม่มี
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ด้านผู้สอน

4.1 สัญชาติ คุณวุฒิสูงสุด และจำนวนของผู้สอนภาษาจีน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

4.1.1 ผู้สอนสัญชาติไทย (ครูประจำ) จำนวน.....คน

- ประกาศนียบัตร.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาตรี.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาโท.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาเอก.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน

ประสบการณ์สอน 1-5 ปี .....คน 6-10 ปี .....คน 10 ปีขึ้นไป .....คน

ภาษาที่ใช้สอนส่วนใหญ่ ภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาไทยกับภาษาจีน

4.1.2 ผู้สอนสัญชาติจีนที่โรงเรียนจัดหาเอง จำนวน.....คน

- ประกาศนียบัตร.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาตรี.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาโท.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาเอก.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน

ประสบการณ์สอน 1-5 ปี .....คน 6-10 ปี .....คน 10 ปีขึ้นไป .....คน

ภาษาที่ใช้สอนส่วนใหญ่ ภาษาจีน ภาษาจีน-ไทย ภาษาจีน-อังกฤษ

4.1.3 ครูอาสาสมัครสัญชาติจีน จำนวน.....คน

- ประกาศนียบัตร.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาตรี.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาโท.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาเอก.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน

ประสบการณ์สอน 1-5 ปี .....คน 6-10 ปี .....คน 10 ปีขึ้นไป .....คน

ภาษาที่ใช้สอนส่วนใหญ่ ภาษาจีน ภาษาจีน-ไทย ภาษาจีน-อังกฤษ

4.1.4 ผู้สอนสัญชาติอื่น (เช่น ใต้หวัน สิงคโปร์ มาเลเซีย เป็นต้น) จำนวน.....คน

- ประกาศนียบัตร.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาตรี.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาโท.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน
 ระดับปริญญาเอก.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน

ประสบการณ์สอน 1-5 ปี .....คน 6-10 ปี .....คน 10 ปีขึ้นไป .....คน

ภาษาที่ใช้สอนส่วนใหญ่ ภาษาจีน ภาษาจีน-ไทย ภาษาจีน-อังกฤษ

4.1.5 ครู/อาจารย์พิเศษ จำนวน.....คน โปรดระบุสัญชาติ.....

ประกาศนียบัตร.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน

ระดับปริญญาตรี.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน

ระดับปริญญาโท.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน

ระดับปริญญาเอก.....คน สาขาวิชาภาษาจีน.....คน ไม่ตรงวุฒิ.....คน

ประสบการณ์สอน 1-5 ปี .....คน 6-10ปี .....คน 10 ปีขึ้นไป .....คน

ภาษาที่ใช้สอนส่วนใหญ่ ภาษาจีน อื่นๆ โปรดระบุ.....

4.2 ภาระงานสอน

ผู้สอนสัญชาติไทย สัปดาห์ละประมาณ ..... ชั่วโมง

ผู้สอนสัญชาติจีน (รวมครูอาสาสมัครสัญชาติจีน) สัปดาห์ละประมาณ ..... ชั่วโมง

ผู้สอนสัญชาติอื่น สัปดาห์ละประมาณ ..... ชั่วโมง

5. ด้านผู้เรียน

5.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นักเรียนมีพื้นฐานมาก่อนหรือไม่ มีทั้งหมด มีบ้างไม่มีบ้าง ไม่มีเลย

เรียนภาษาจีนเป็น วิชาบังคับ วิชาเลือก

หากเป็นวิชาเลือก มีนักเรียนที่เลือกเรียนคิดเป็น.....% ของนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มนี้

เรียนต่อเนื่องจากช่วงชั้นก่อนหน้าหรือไม่ ใช่ ไม่ใช่ (เริ่มต้นใหม่)

จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง 20-30 30-40 40-50 50 ขึ้นไป

5.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน)

นักเรียนมีพื้นฐานมาก่อนหรือไม่ มีทั้งหมด มีบ้างไม่มีบ้าง ไม่มีเลย

เรียนต่อเนื่องจากช่วงชั้นก่อนหน้าหรือไม่ ใช่ ไม่ใช่ (เริ่มต้นใหม่)

ม.4 จำนวนห้อง.....ห้อง

จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง 20-30 30-40 40-50 50 ขึ้นไป

ม.5 จำนวนห้อง.....ห้อง

จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง 20-30 30-40 40-50 50 ขึ้นไป

ม.6 จำนวนห้อง.....ห้อง

จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง 20-30 30-40 40-50 50 ขึ้นไป

5.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนอื่น)

นักเรียนมีพื้นฐานมาก่อนหรือไม่ มีทั้งหมด มีบ้างไม่มีบ้าง ไม่มีเลย

เรียนภาษาจีนเป็น วิชาบังคับ วิชาเลือก

หากเป็นวิชาเลือก มีนักเรียนที่เลือกเรียนคิดเป็น.....% ของนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มนี้

เรียนต่อเนื่องจากช่วงชั้นก่อนหน้าหรือไม่ ใช่ ไม่ใช่ (เริ่มต้นใหม่)

จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง 20-30 30-40 40-50 50 ขึ้นไป

6. ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

6.1 สถานศึกษาของท่านมีความร่วมมือด้านภาษาจีนกับหน่วยงานอื่นหรือไม่

มี ไม่มี (ข้ามไปตอนที่ 3)

6.2 หน่วยงานที่มีความร่วมมือด้านภาษาจีน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

หน่วยงานของไทย

ศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน มหาวิทยาลัยโปรดระบุ.....
 โรงเรียนในระดับเดียวกันโปรดระบุ..... บริษัทเอกชนโปรดระบุ.....
 อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

หน่วยงานของจีน

สำนักงาน HANBAN ห้องเรียน/สถาบันขงจื่อ
 โรงเรียนในระดับเดียวกันโปรดระบุ..... บริษัทเอกชนโปรดระบุ.....
 อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

6.3 สถานศึกษาของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานข้างต้นด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

หน่วยงานของไทย

ด้านหลักสูตร (เช่น สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรภาษาจีน)
 ด้านสื่อการสอน (เช่น สนับสนุนสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน ทั้งหนังสือหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ)
 ด้านผู้สอน (เช่น สนับสนุนผู้สอนภาษาจีนหรือแลกเปลี่ยนผู้สอน)
 ด้านผู้เรียน (เช่น จัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือกิจกรรมการแข่งขัน)
 ด้านทุนการศึกษาให้กับอาจารย์หรือนักเรียน
 ด้านอื่นๆ (โปรดระบุ) .....

หน่วยงานของจีน

ด้านหลักสูตร (เช่น สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรภาษาจีน)
 ด้านสื่อการสอน (เช่น สนับสนุนสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน ทั้งหนังสือหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ)
 ด้านผู้สอน (เช่น สนับสนุนผู้สอนภาษาจีนหรือแลกเปลี่ยนผู้สอน)
 ด้านผู้เรียน (เช่น จัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือกิจกรรมการแข่งขัน)
 ด้านทุนการศึกษาให้กับอาจารย์หรือนักเรียน
 ด้านอื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษามากที่สุด

- 5 หมายถึง แสดงระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง แสดงระดับมาก
- 3 หมายถึง แสดงระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง แสดงระดับน้อย
- 1 หมายถึง แสดงระดับน้อยที่สุด

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
	5	4	3	2	1
ด้านบริหารจัดการ					
1. สถาบันขาดระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนที่ดี					
2. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีนเท่าที่ควร					
3. การดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนยังขาดประสิทธิภาพ					
4. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนสอนภาษาจีนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน					
5. ระบบการประเมินการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนยังขาดประสิทธิภาพ					
ด้านหลักสูตร					
1. หลักสูตรแกนกลางภาษาจีนขาดความทันสมัยและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
2. หลักสูตรแกนกลางภาษาจีนยังขาดการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน					
3. หลักสูตรแกนกลางภาษาจีนไม่สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนจริง					
4. หลักสูตรแกนกลางภาษาจีนระดับมัธยมศึกษายังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาและอุดมศึกษา					
5. ขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนที่เหมาะสมกับสถาบันของตนเอง					

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษา	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
	5	4	3	2	1
6. ไม่มีแนวทางในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร และรายวิชาอย่างต่อเนื่อง 7. เนื้อหาการสอนยึดตามในหนังสือเรียนเป็นหลัก ไม่ได้อ้างอิง จากในหลักสูตรแกนกลางภาษาจีน เพื่อความสะดวก ในการเรียนการสอน 8. จำนวนรายวิชาน้อยเกินไปและไม่ค่อยหลากหลาย 9. จำนวนชั่วโมงสอนน้อยเกินไป ทำให้การเรียนรู้ไม่ค่อยได้ ประสิทธิผลเท่าที่ควร 10. สถาบันขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร					
ด้านสื่อการสอน					
1. หนังสือเรียนที่ใช้ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน (เช่น ยากเกินไป เนื้อหาไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง) 2. หนังสือเรียนในแต่ละระดับชั้นไม่ต่อเนื่องกันและไม่เป็นระบบ 3. ขาดสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนที่ทันสมัยและหลากหลาย 4. ขาดแคลนสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการสอนภาษาจีน 5. ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้อสื่อการสอน สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ					
ด้านผู้สอน					
1. สถาบันขาดระบบการรับและระบบการวัดความรู้ ผู้สอนภาษาจีน 2. สถาบันขาดการจัดหลักสูตรอบรมเทคนิคการสอนภาษาจีน ให้แก่ครูสอนภาษาจีนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ 3. ผู้สอนมีภาระงานอย่างอื่นมาก ทำให้ไม่สามารถทุ่มเท กับการสอนภาษาจีนได้เท่าที่ควร 4. จำนวนผู้สอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน 5. ผู้สอนลาออกบ่อย ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง 6. ผู้สอนสัญชาติไทยขาดประสบการณ์ ความชำนาญ ความรู้ความสามารถทางวิชาการในการสอนภาษาจีน					

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษา	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
	5	4	3	2	1
7. ผู้สอนชาวต่างประเทศไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนได้ดีเท่าที่ควรและไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ 8. การเปลี่ยนครูอาสาสมัครชาวจีนบ่อยครั้งทำให้ไม่สามารถพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนได้อย่างต่อเนื่อง 9. สถาบันพึ่งพาครูอาสาสมัครมากเกินไป โดยไม่ได้เน้นการพัฒนาผู้สอนสัญชาติไทย 10. ผู้สอนชาวต่างประเทศไม่สามารถช่วยงานด้านอื่นได้ ภาระส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้สอนชาวไทย					
ด้านผู้เรียน					
1. ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญในการเรียนภาษาจีน ทำให้ไม่ตั้งใจเรียน 2. ผู้เรียนมีระดับพื้นฐานความรู้ที่ไม่เท่ากัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนทำได้ยาก 3. ผู้เรียนขาดสภาพแวดล้อมทางภาษาจีนและแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม 4. จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไป ทำให้ผู้สอนดูแลได้ไม่ทั่วถึง 5. ผู้เรียนคิดว่าภาษาจีนยากเกินไป ทำให้ไม่อยากเรียนต่อ (และไม่เลือกใช้ภาษาจีนในการสอบแอดมิชชันสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน)					
ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก					
1. สถาบันขาดความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก (เช่น โรงเรียนศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการสอนการเรียนภาษาจีน, ห้องเรียนขงจื่อ) 2. การสนับสนุนที่ได้รับจากหน่วยงานภายนอกไม่ตรงกับความต้องการที่เป็นจริง 3. สถาบันได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกแต่ไม่ต่อเนื่อง 4. สถาบันขาดหน่วยงานกลางในการประสานงานเพื่อสร้างความร่วมมือกับภายนอก 5. กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยขาดความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการของประเทศจีนในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นรูปธรรม					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

1. ด้านการบริหารจัดการ

.....
.....

2. ด้านหลักสูตร

.....
.....

3. ด้านสื่อการสอน

.....
.....

4. ด้านผู้สอน

.....
.....

5. ด้านผู้เรียน

.....
.....

6. ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

.....
.....

- ภาวกรฉัตรบำรุงสุข. การแปลเรื่องลำนำกระเทียมของมั่วเหยียน: กระบวนการกลวิธีและการแก้ไขปัญหาการแปล. การประชุมทางวิชาการระดับชาติเรื่อง “หยกใสร้ายคำในวงวรรณ” ลิลิตพระลอและพระราชนิพนธ์แปลที่วรรณภาขาวรรณกรรมและวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558. คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 21-22 มิถุนายน 2559

ผลงานแปล

- มนตรี เจียมจรุงยงค์. (2554). หนังสือเรียนชุด “สัมผัสภาษาจีน” ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์ Higher Education Press. โรงพิมพ์ สกสค.
- มนตรี เจียมจรุงยงค์. (2555). เฉินชู่จวี แม่ค้าผักผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่. สำนักพิมพ์อินสปายร์.
- มนตรี เจียมจรุงยงค์. (2555). หนังสือเรียนชุด “สัมผัสภาษาจีน” ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์ Higher Education Press. โรงพิมพ์ สกสค.
- มนตรี เจียมจรุงยงค์. (2557). ลำนำกระเทียม : The Garlic Ballads. สำนักพิมพ์เอโนเวล.

คณะผู้ดำเนินงาน

ที่ปรึกษา

ดร.กมล รอดคล้าย

ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์

ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

นายชาญ ตันติธรรมถาวร

นางเรืองรัตน์ วงศ์ปราโมทย์

นางสาวประภา ทันตศุภารักษ์

เลขาธิการสภาการศึกษา

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

คณะผู้พิจารณา

ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

รศ.ดร.ปกรณัม ลิมปยุสรณ์

รศ.ดร.พัชนี ตั้งยืนยง

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาจีน

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะนักวิจัย

อาจารย์วิภาวรรณ สุนทรจามร

ดร.หทัย แซ่เจี๋ย

ดร.ภูวกร ฉัตรบำรุงสุข

อาจารย์กำพล ปิยะศิริกุล

ผศ.ดร.นริศ วศินานนท์

ผศ.ดร.กนกพร ศรีญาณลักษณ์

หัวหน้าคณะนักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวชนิษฐา จิรวิริยวงศ์

นางคัทธรีญา แจ้งเดชา

นางสาวธีรตา เทพมณฑา

หัวหน้าโครงการ

นักวิชาการประจำโครงการ

นักวิชาการประจำโครงการ

บรรณาธิการ

นางสาวชนิษฐา จีรวิริยวงศ์

นางคัทริยา แจ้เงเดชา

หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษากับต่างประเทศ

สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

